RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

KÜÇÜK SÖZLER

HALİM GÜNEŞ

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

BİRİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
وَ بِهِ نَسْتَعِينُ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ

"Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Ve sadece Ondan yardım dileriz. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Efendimiz Muhammed'e (a.s.m.), onun bütün Âl ve Ashabına salât ve selâm olsun."

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtıyla, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle. Çünki ben nefsimi herkesten ziyade nasihâta muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü biraz uzunca nefsime demiştim. Şimdi kısaca ve avâm lisanıyla nefsime diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

âl: soy.
âlem: bütün yaratılmışlar ve mevcutlar.
ashap: Peygamber Efendimizi gören ve ona en samimî ve içten bağlı, yakın dostları olan Müslümanlar; Sahabeler.
avam: halk, sıradan insanlar.
avam lisanı: halk dili.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ebed: sonsuzluk.
ezel: başlangıcı belli olmayan, öncesizlik.
hakikat: gerçek.
hamd: övgü ve teşekkür.
istifade: yararlanma, faydalanma.
lisan: dil, anlatma şekli.
mahsus: kişiye has olan; lâyık.
minnet: iyiliğe

nefs: daima kötülüğü emreden insandaki duygu bir şeyin kendisi, zatı.
övgü: methetme, medih.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
salât: dua.
selâm: bütün korkulardan emin olma; Allah'ın rızasına erişmek için mü'minlerin birbirlerine yaptığı dua.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk

karşı duyulan şükür hissi.
muhtaç: ihtiyaç sahibi, ihtiyacı olan.
nasihat: öğüt, tavsiye.

bedevî: göçebe hayatı yaşayan; çölde yaşayan.
belâ: büyük zarar ve sıkıntıya yol açan olay.
bereket: bolluk.
bismillâh: Allah namına, Allah ,için, Allah'ın adı ve izni ile.
daima: her zaman, sürekli olarak.
defolma: uzaklaşma, çekip gitme.
hacat: ihtiyaçlar, gerekli şeyler.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hayır: iyilik, iyi işler işlemek.
himaye: koruma, korunma.
hürmet: saygı.
ihtiyacat: ihtiyaçlar.
islâm: insanlığa gönderilen en son din.
kabile: birlikte yaşayan, konup göçen, bir sülâleden gelen insanlar.
katıu't-tarik:

BİRİNCİ SÖZ

Bismillah her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız. Bil ey nefsim, şu mübarek kelime İslâm nişanı olduğu gibi, bütün mevcûdâtın lisan-ı haliyle vird-i zebanıdır. Bismillah ne büyük tükenmez bir kuvvet, ne çok bitmez bir bereket olduğunu anlamak istersen, şu temsilî hikâyeciğe bak dinle!. Şöyle ki:

Bedevî Arab çöllerinde seyahat eden adama gerektir ki, bir kabile reisinin ismini alsın ve himeyesine girsin. Tâ şakîlerin şerrinden kurtulup hâcâtını tedârik edebilsin. Yoksa tek başıyle hadsiz düşman ve ihtiyâcatına karşı perişan olacaktır. İşte böyle bir seyahat için iki adam, sahraya çıkıp gidiyorlar.

Onlardan birisi mütevazi idi. Diğeri mağrur... Mütevazii, bir reisin ismini aldı. Mağrur, almadı... Alanı, her yerde selâmetle gezdi. Bir katı-üt tarîke rast gelse, der: "Ben, filân reisin ismiyle gezerim." Şakî defolur, ilişemez. Bir çadıra girse, o nam ile hürmet

gösterme.
temsilât: örneklendirmeler
ziyade: çok

mevcudat: var olan, mevcut olan şeyler; varlıklar.
mübarek: uğurlu, hayırlı
nam: ad, isim, ün, şan.
namına: adına, hesabına
nefs: daima kötülüğü emreden insandaki duygu, bir şeyin kendisi, zatı.
nihayetsiz: sonsuz.
nişan: alâmet, işaret
perva: korku.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
raptetmek: bağlamak; birbirine kenetlemek.
sahra: çöl, geniş saha, kır, ova.
sevk: önüne katıp sürme
seyyah: çok seyahat eden.
şakî: haydut, yol kesici
şefaatçi: af için sebep ve aracı.
tablacı: yiyecek sunan, takdim eden.
tedarik: elde etme
temsilî: kıyaslamalı

yol kesen, eşkıya.
lisan-ı hâl: hal ve beden dili**,** bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir şeyler ifade etmesi.
makbul: kabul edilen, geçerli.
Malik-i Ebedî: her şeyin tek ve ebedî sahibi olan Allah.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
ahali: halk.
bismillâh: Allah namına, Allah'ın adı ve izni ile.
cebren: zorla, zoraki.
Cenab-ı Hak: Allah.
deşne: hazine, gömü. **dergâh:** huzur, kapı.
fakr: fakirlik, ihtiyaç, yoksulluk, azlık, muhtaçlık.
hacat: yaşamak için gerekli şeyler, ihtiyaçlar.
hâdisat:

görür. Öteki mağrur, bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki, târif edilmez. Daima titrer, daima dilencilik ederdi. Hem zelil, hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim! Sen o seyyahsın. Şu dünya ise, bir çöldür. Aczin ve fakrın hadsizdir. Düşmanın, hâcâtın nihayetsizdir. Mâdem öyledir; şu sahranın Mâlik-i Ebedî'si ve Hâkim-i Ezelî'sinin ismini al. Tâ, bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisatın karşısında titremeden kurtulasın.

Evet, bu kelime öyle mübarek bir definedir ki: Senin nihayetsiz aczin ve fakrın, seni nihayetsiz kudrete, rahmete rabtedip Kadîr-i Rahîm'in dergâhında aczi, fakrı en makbul bir şefaatçı yapar. Evet, bu kelime ile hareket eden, o adama benzer ki: Askere kaydolur. Devlet namına hareket eder. Hiçbir kimseden pervası kalmaz. Kanun namına, devlet namına der, her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demiştik: Bütün mevcûdât, lisan-ı hal ile Bismillah der. Öyle mi?

Evet, nasıl ki görsen: Bir tek adam geldi. Bütün şehir

benzetme
vird-i zeban: sürekli okunan zikir
yakînen: şüphesiz olarak bilme.
zelil olmak: alçalmak
zerre: maddenin en küçük parçası; çok küçük parça.

mağrur: gururlu, kibirli.
makbul: kabul edilen, geçerli.
Malik-i Ebedî: her şeyin tek ve ebedî sahibi olan Allah.
mevcudat: var olan, mevcut olan şeyler; varlıklar.
mübarek: uğurlu, hayırlı.
nam: ad, isim, ün, şan.
namına: adına, hesabına.
nazif: temiz, pak, nazik.
nefs: daima kötülüğü

ahalisini cebren bir yere sevketti ve cebren işlerde çalıştırdı. Yakînen bilirsin; o adam kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket "etmiyor. Belki o bir askerdir. Devlet namına hareket eder. Bir padişah kuvvetine istinad eder. Öyle de her şey, Cenâb-ı Hakk'ın namına hareket eder ki; zerrecikler gibi tohumlar, çekirdekler başlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar. Demek herbir ağaç, Bismillah der. Hazine-i Rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor.

Her bir bostan, Bismillah der. Matbaha-i Kudret'ten bir kazan olur ki: Çeşit çeşit pekçok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor.

Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar Bismillah der. Rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur.

Bizlere, Rezzak namına en lâtif, en nazif, âb-ı hayat gibi "bir gıdayı takdim ediyorlar. Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları, Bismillah der. Sert olan taş ve toprağı

hâdiseler, olaylar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâkim-i Ezelî: başlangıcı ve sonu olmayan, daimî hüküm ve idare sahibi Allah.
hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.
istinat etme: dayanma, güvenme.
Kadîr-i Rahîm: sonsuz merhametli ve şefkatli sonsuz kudret sahibi Allah.
kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey, bütün varlıklar; yaratılanlar.
kanun: yasa.
kudret: güç, takat.
lisan-ı hâl: bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

âb-ı hayat: hayat suyu; hayat için lüzumlu sıvı.
asa: değnek,

emreden insandaki duygu bir şeyin kendisi, zatı.
nihayetsiz: sonsuz.
perva: korku.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
raptetmek: bağlamak; birbirine kenetlemek.
sahra: çöl, geniş saha, kır, ova.
sevk: önüne katıp sürme.
seyyah: çok seyahat eden.
şefaatçi: af için sebep ve aracı.
tablacı: yiyecek sunan, takdim eden.
yakînen: şüphesiz olarak bilme.
zerre: maddenin en küçük parçası; çok küçük parça.

mübarek: uğurlu, hayırlı.
nam: ad, isim, ün, şan. **namına:** hesabına, adına.
nazenin: ince, nazik, lâtif, nazlı.
nazik: zarif, ince,

baston.
asa-i Mûsa: Hz. Mûsa'ya Allah tarafından verilen mu'cizeli değnek.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi; işaret.
aza-i ibrahim: Hazret-i ibrahim'in organları, vücudu.
bismillâh: Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile.
bostan: sebze meyve bahçesi.
emir: buyruk, komut.
feyiz: bolluk, bereket.
gafil: dikkatsiz, iyi düşünmeyen.
hararet: sıcaklık.
imtisal: uyma.
intişar: yayılma, dağılma; üreme.
kemal-i sühulet: tam bir kolaylık.
lâtif: güzel, hoş.
leziz: çok lezzetli.
manen: mana itibarıyla kendi dünyasında.
matbaha-i kudret: ilâhî kudretin mutfağı
muhtelif: çeşitli; çeşit çeşit.
musahhar: emre verilmiş, itaat ettirilmiş.

deler geçer. Allah namına, Rahman namına der, her şey ona müsahhar olur. Evet havada dalların intişarı ve meyve vermesi gibi, o sert taş ve topraktaki köklerin kemâl-i sühuletle intişar etmesi ve yer altında yemiş vermesi; hem şiddet-i hararete karşı aylarca nâzik, yeşil yaprakların yaş kalması; tabiiyunun ağzına şiddetle tokat vuruyor. Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki: En güvendiğin salabet ve hararet dahi, emir tahtında hareket ediyorlar ki; o ipek gibi yumuşak damarlar, birer asâyı Mûsa (A.S.) gibi فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ *"(Bir zaman da Mûsâ, kavmi için su arayıp Allah'a yalvarmıştı.) 'Vur asânı taşa' buyurduk." Bakara: 2:60)* emrine imtisâl ederek taşları şakk eder. Ve o sigara kâğıdı gibi ince nazenin yapraklar, birer azayı İbrahim (A.S.) gibi ateş saçan hararete karşı نَارُ كُونِى بَرْدًا وَ سَلاَمًا يَا **"**(Biz ateşe şöyle ferman ettik: 'Ey ateş, serin ve selâmetli ol." 2.Enbiyâ: 69) âyetini okuyorlar.

Mâdem her şey mânen Bismillah der. Allah namına Allah'ın ni'metlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz dahi Bismillah demeliyiz. Allah nâmına vermeliyiz. Allah

dayanıksız.
nebat: bitki.
nimet: iyilik, ihsan, giyecek ve yiyecek gibi şeyler.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklan dıran Allah.
rahmet: şefkat etme, esirgeme, merhame etme
Rezzak: bütün yaratılmışların rızkını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.
salâbet: sağlamlık, sertlik.
selâmetli: emin, güven altında.
şakketmek: yarmak, bölmek.
şiddet-i hararet: sıcaklığın yüksekliği, ısının fazlalığı.
şiddetle: kuvvetlice, etkili şekilde.
taam: yemek, yiyecek, gıda.
tabiiyyun: her şeyin yapılış ve icadını tabiata verenler; tabiatçılar.
tahtında: altında.
takdim: sunma, sunuş.

nâmına almalıyız. Öyle ise, Allah nâmına vermeyen gafil insanlardan almamalıyız...

Sual: Tablacı hükmünde olan insanlara bir fiat veriyoruz. Acaba asıl mal sahibi olan Allah, ne fiat istiyor?

ELCEVAB: Evet o Mün'im-i Hakikî, bizden o kıymettar ni'metlere, mallara bedel istediği fiat ise; üç şeydir. Biri: Zikir. Biri: Şükür. Biri: Fikir'dir. Başta "Bismillah" zikirdir. Âhirde "Elhamdülillah" şükürdür. Ortada, bu kıymettar hârika-i san'at olan nimetler Ehad-i Samed'in mu'cize-i kudreti ve hediye-i rahmeti olduğunu düşünmek ve derketmek fikirdir.

Bir pâdişahın kıymettar bir hediyesini sana getiren bir miskin adamın ayağını öpüp, hediye sahibini tanımamak ne derece belâhet ise, öyle de; zâhirî mün'imleri medih ve muhabbet edip, Mün'im-i Hakikî'yi unutmak; ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefs! böyle ebleh olmamak istersen; Allah nâmına ver, Allah nâmına al, Allah nâmına başla, Allah nâmına işle. Vesselâm.

ahirde: sonunda.
asıl: gerçek, gerçekten.
bedel: karşılık, yerine.
belâhat: ahmaklık, düşüncesizlik, ne yaptığını iyi bilememek.
bismillâh: Allah'ın adı ve izni ile.
derk: iyice anlama.
ebleh: ahmak, budala, aptal.
Ehad: bir, tek; zatı tek olan anlamında Allah'ın ismi.
elcevap: cevap, cevaben.
elhamdülillâh: ezelden ebede kadar her ne türlü hamd ve şükür, övgü ve minnet Allah'a mahsustur.
fikir: düşünce, etraflıca düşünme.
fiyat: ücret.
harika-i sanat: çok az bulunur değerde sanat eseri.
hediye-i

muhabbet: sevgi beslemek.
mün'im: nimet veren.
Mün'im-i Hakikî: nimetin gerçek vericisi olan Allah.
namına: hesabına, adına.
nazif: temiz
nefs: öz varlık; bir şeyin zatı olan, kendisi.
nimet: varlıkların her türlü ihtiyaçlarını karşılamak üzere Cenab-ı Hakkın verdiği, ikram ettiği her şey.
nur: aydınlık, parıltı
Samed: her şey kendisine muhtaç olduğu hâlde, kendisi hiç bir şeye muhtaç olmayan Allah.
sır: gizli hakikat.
sual: soru.
suretinde: şeklinde, tarzında.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
tablacı: sunan, takdim eden, gerçek sahibi olmadığı hâlde, aracılık yapan.
vesselâm: işte o kadar.

ONDÖRDÜNCÜ LEM'ANIN İKİNCİ MAKAMI

(Makam münasebetiyle buraya alınmıştır)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

in binler esrarından altı sırrına dairdir.

İHTAR: Besmelenin rahmet noktasında parlak bir nuru, sönük aklıma uzaktan göründü. Onu, kendi nefsim için nota sûretinde kaydetmek istedim. Ve yirmi-otuz kadar sırlar ile, o nurun etrafında bir daire çevirmek ile avlamak ve zaptetmek arzu ettim. Fakat maatteessüf şimdilik o arzuma tam muvaffak olamadım. Yirmi-otuzdan, beş-altıya indi.

"Ey insan!" dediğim vakit nefsimi murâd ediyorum. Bu ders kendi nefsime has iken, ruhan benimle münasebettar ve nefsi nefsimden daha hüşyar zâtlara belki medâr-ı istifâde olur niyetiyle, Ondördüncü Lem'anın İkinci Makamı olarak müdakkik kardeşlerimin tasviblerine havale ediyorum. Bu ders akıldan ziyade kalbe bakar, delilden ziyade zevke nâzırdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

rahmet: Allah'ın rahmetinin bir hediyesi.
hükmünde: durumunda, görevini yapan.
kıymettar: değerli, pahalı, kıymetli.
medih: övme, yüceltme.
miskin: zavallı.
mu'cize-i kudret: Cenab-ı Hakkın kudretinin mu'cizesi.
âl: sülâle, soy.
Âlemlerin Rabbi: var alan tüm âlemleri ve içindekileri var edip bakan ve büyüten, sevk ve idare eden Allah.
arz: dünya, yer; yeryüzü.
arzu: istek.
asa: değnek.
besmele: Allah'ın adı ve izni ile başlama; her hayırlı şeyin başı.
cilve: görünme, akis, yansıma.
dair: ait, ilgili.
delil: bilinmeyeni keşfetmek veya bilinenin doğruluğunu göstermek için vasıta olarak kullanılan husus.
ebed:

zahirî: öyle gibi görünen, görünüşte.
zikir: Allah'ı çok çok anıp, büyüklüğünü düşünme.
murat etmek: kastetmek, muhatap yapmak.
muvaffak: başarılı.
müdakkik: inceden inceye dikkatle araştıran.
mühim: önemli.
münasebet: iki şey arasındaki uygunluk, yakınlık, bağlılık.
münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.
nazır: bakan, yönelen.
nefs: insanı her türlü kötülüğe sevk eden ve yaptıran duygu;kendisi.
niyet: kasıt; kalbin bir şeye yönelmesi.
nota: ikaz, uyarı, nasihat.
numune: örnek, misal.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet ve

sonsuzluk.
esrar: bilinmeyen şeyler ve manalar.
ezel: başlangıcı belli olmayan, öncesizlik.
hamd: Allah'a şükretme, Onu övme.
has: özel, hususî, mahsus.
havale: bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma, ısmarlama.
hüşyar: uyanık, akıllı.
ihtar: hatırlatma, ikaz, uyarma, dikkat çekme.
kâinat: Evren, her şey, bütün varlıklar.
kavim: insan topluluğu.
lem'a: parıltı.
maatteessüf: üzülerek, üzüntüyle ifade etmek gerekir ki; ne yazık ki.
makam: seviye, konu, nokta.
medar-ı istifade: faydalanmaya yarayan, faydalanılabilir.
minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.

âlem: dünya, kâinat.
arş: gök, sema. Allah'ın büyüklüğünün ve yüceliğinin tecelli ettiği yer.
cilve: görünme, akis, yansıma.
dekaik-i şefkat: ilâhî şefkatin incelikleri.
ehadiyet:

قَالَتْ يَا اَيُّهَا الْمَلَاُ اِنِّى اُلْقِىَ اِلَىَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ
اِنَّهُ مِنْ سُلَيْمنَ وَ اِنَّهُ بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

"(Hz. Süleyman'ın mektubunu alan Sebe' Kraliçesi Belkıs:) 'Değerli danışmanlarım! Bana çok önemli bir mektup gönderildi. Mektup Süleyman'dandır ve Bismillâhirrahmânirrahîm (Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla) diye başlıyor." 27.Neml:29-30)

Şu makamda birkaç sır zikredilecektir.

BİRİNCİ SIR: "Bismillâhirrahmânirrahîm"in bir cilvesini şöyle gördüm ki: Kâinat sîmâsında, arz sîmâsında ve insan sîmâsında birbiri içinde birbirnin numinesini gösteren üç sikke-i rubibyet var.

Biri: Kâinatın heyet-i mecmuasındaki teavün, tesânüd, teanuk, tecâvübden tezahür eden sikke-i kübrâ-i ulûhiyettir ki, "Bismillah" ona bakıyor.

İkincisi: Küre-i arz sîmasında nebâtat ve hayvanâtın tedbir ve terbiye ve idaresindeki teşabüh, tenâsüb, intizâm, insicam, lütuf ve

şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
ruhen: ruh bakımından.
sadece: yalnızca.
sikke-i rububiyet: Allah'ın "terbiye edicilik" sıfatını gösteren mühür.
sima: çehre; yüz.
sure: Kur'ân-ı Kerîm'in 114 bölümünden her biri
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
taşvip: uygun ve doğru bulma.
vakit: zaman.
zaptetmek: tutmak.
zat: kendi, aslı.
zevk: hoşlanma, haz, lezzet.
zikretmek: söylemek, anlatmak.
ziyade: fazla, çok.

Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
rızık: her canlıya ayrılmış nimet.
sahife-i âlem: bütün yaratılmışlar sayfası; kâinat sayfası.
satır-ı nuranî: aydınlık, parlak yazı, cümle, ifade.
semere-i kâinat ve âlem: kâinat ve içindeki her şeyin meyvesi ve neticesi.
sikke-i ehadiyet:

Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
eşya: şeyler.
ferş: yer, dünya; yeryüzü.
hadsiz:sınırsız,sonsuz.
hat: yazı; çizgi.
hayt: ip, bağ.
hayvanat: hayvanlar.
heyet-i mecmua: her şeyi ile birlikte; tümü, tamamı.
idare: yönetim.
ihata: içine alma; tam kavrama; kufiatma.
insanî: insana ait.
insicam: düzgünlük, uyumluluk.
intizam: tertip, düzen.
kâfir: inanmayan, inançsız.
kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey.
kesret-i mahlûkat: yaratıkların çokluğu.
kudsî: kusursuz, yüce, temiz.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân.
küre-i arz: yer küre, dünya.
letaif-i re'fet: ilâhî şefkat ve merhametin incelikleri ve güzellikleri
lütuf: ikram, ihsan, iyilik.
mahiyet-i camia: kapsamlı ve geniş özellik, yapı, mahiyet.
mecmu-u ziya: ışığın tamamı
merhamet: acıma, koruma, iyilik etme.
nebatat: bitkiler.
nüsha-i musağğara:

merhametten tezahür eden Sikke-i Kübrâ-i Rahmâniyettir ki, "Bismillâhirrahman" ona bakıyor.
Sonra insanın mahiyet-i câmiasının sîmasındaki letâif-i re'fet ve dekaik-ı şefkat ve şuâât-ı merhamet-i İlâhiyeden tezahür eden sikke-i ulya-i rahîmiyettir ki, "Bismillâhirrahmânirrahîm"deki "Er-Rahîm" ona bakıyor.

Demek "Bismillâhirrahmânirrahîm" sahife-i âlemde bir satır-ı nuranî teşkil eden üç sikke-i ehadiyetin kudsî ünvanıdır. Ve kuvvetli bir haytıdır ve parlak bir hattıdır. Yâni "Bismillâhirrahmânirrahîm" yukarıdan nüzul ile semere-i kâinat ve âlemin nüsha-i Mûsağğarası olan insana ucu dayanıyor. Ferşi arşa bağlar. İnsânî arşa çıkmağa bir yol olur.

İKİNCİ SIR: Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyân, hadsiz kesret-i mahlûkatta tezahür eden vâhidiyet içinde ukûlü boğmamak için, daima o vâhidiyet içinde ehadiyet cilvesini gösteriyor. Yâni, meselâ: Nasılki Güneş, ziyâsıyla hadsiz eşyâyı ihâta ediyor. Mecmu-i ziyâsındaki Güneşin zâtını mülahaza etmek için gâyet geniş bir tasavvur ve ihâtalı bir nazar

Cenab-ı Allah'ın her bir şeyde birliğine delâlet eden mühür.
sikke-i kübra-i rahmaniyet: Allah'ın her şeye en münasip rızkını son derece büyük bir merhametle verici oluşunun en büyük mührü.
sikke-i kübra-i ulûhiyet: Allah'ın her şeyin ilâhı olduğunu gösteren en büyük mühür.
sikke-i ulya-i rahîmiyet: Allah'ın rahmet edici sıfatının en yüksek mührü.
sima: çehre; yüz.
sır: gizli gerçek; giz.
şefkat: acıyarak, esirgeyerek sevme, karşılıksız merhamet.
şuaat-ı merhamet-i ilâhiye: ilahî merhametin parıltıları.
teanuk: birbirine sarılma, birbiriyle yan yana gelme.
teavün: yardımlaşma.
tecavüp: birbirinin ihtiyacına cevap verme
tedbir: sevk ve idare, bakım.
tenasüp: uygunluk.
terbiye: yetiştirme, büyütme.
tesanüt: dayanışma.
teşabüh: benzerlik; birbirine benzeme.
teşkil: meydana getirme.
tezahür: ortaya çıkma, görünme.
ukul: akıllar.
ünvan: isim, nam.
vahidiyet: her şeyde görünen Allah'ın birliği.
zat: kendisi, aslı.
ziya: ışık, aydınlık.

küçültülmüş numune, örnek.
nüzul: inmek.

aksi: yansıması.
alâkadar: ilgili.
âyine: ayna.
bilbedahe: apaçık bir şekilde.
bilmüşahede: gözle görme derecesinde.
cihetiyle: yönüyle, noktasından.
cilve: akis, yansıma, görüntü.
cilve-i zatî: kendisinin, cisminin yansıması, görüntüsü.
daima: her zaman.
ehadiyet ve samediyet-i ilâhiye: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi ve hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeyin Ona muhtaç olması sıfatı.
elvan-ı seb'a: yedi ana renk.
esma: isimler.
hadsiz: sınırsız.
hararet: sıcaklık.
hassa: özellik.
heyetiyle: her şeyiyle, bütünüyle.
hususan: özellikle.
ihata: içine alma, kavrama.
ihatalı: her şeyi içine almış bir şekilde.

lâzım olduğundan; Güneşin zâtını unutturmamak için, herbir parlak şeyde Güneşin zâtını aksi

vasıtasıyla gösteriyor ve her parlak şey, kendi kabiliyetince Güneşin cilve-i zâtîsiyle beraber ziyası, harâreti gibi hassalarını gösteriyor ve her parlak şey Güneşi bütün sıfâtıyla kabiliyetine göre gösterdiği gibi; Güneşin ziyâ ve hararet ve ziyâdaki elvan-ı seb'a gibi keyfiyatlarının her birisi dahi, umum mukabilindeki şeyleri ihâta ediyor.

Öyle de: وَلِلّٰهِ ٱلْمَثَلُ ٱلاَعْلَى ("En yüce sıfatlar Allah'a aittir." 16.Nahl:60) -temsilde hatâ olmasın- ehadiyet ve samediyet-i İlâhiyye, herbir şeyde, husûsan zîhayatta, husâsan insanın mâhiyet âyinesinde bütün Esmâsıyla bir cilvesi olduğu gibi; vahdet ve vâhidiyet cihetiyle dahi, mevcûdât ile alâkadar herbir ismi bütün mevcûdâtı ihâta ediyor. İşte vâhidiyet içinde ukûlü boğmamak ve kalbler Zât-ı Akdes'i unutmamak için, daima vâhidiyetteki Sikke-i Ehadiyeti nazara veriyor ki, o sikkenin üç mühim ukdesini irâe eden "Bismillâhirrahmânirrahîm"d

mahlûkat: yaratıklar.
mevcudat: varlıklar.
muavenet: yardım.
mukabilinde: karşılığında.
mühim: önemli.
mülâhaza: iyice düşünüp bir işin hakikatini incelemek.
müteveccih:yönelmiş.
nazar: bakış, düşünme.
nazara vermek: göz önüne koymak.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
sıfât: nitelikler,özellikler.
sikke: mühür.
sikke-i ehadiyet: Cenab-ı Allah'ın her bir şeyde birliğine delâlet eden mühür.
sır: gizli gerçek.
şenlendirme: neşeli, sevimli, coşkulu hâle getirme.
tasavvur: tasarı; tasarlama.
temsilde hata olmasın: yanlış bir örnek olmasın.
terbiye: beslemek, büyütmek.
ukde: düğüm, bağ.
ukul: akıllar.
umum: hep, bütün.
vahdet: birlik.
vahidiyet: Allah'ın birliği.
vasıtasıyla: aracılığı ile.
yüce: yüksek ve mükemmel.
zat: kendi, aslı.

ir.

ÜÇÜNCÜ SIR: Şu hadsiz kâinatı şenlendiren, bilmüşahede rahmettir. Ve bu karanlıklı mevcûdâtı ışıklandıran, bilbedâhe yine rahmettir. Ve bu hadsiz ihtiyacat içinde yuvarlanan mahlukatı terbiye eden, bilbedâhe yine Rahmettir. Ve bir ağacın bütün heyetiyle meyvesine müteveccih olduğu gibi, bütün kâinatı insana müteveccih eden ve her tarafta ona baktıran ve muavenetine koşturan, bilbedâhe rahmettir.

Ve bu hadsiz fezâyı ve boş ve hâlî âlemi dolduran, nurlandıran ve şenlendiren, bilmüşâhede rahmettir. Ve bu fâni insanı ebede namzed eden ve ezelî ve ebedî bir zâta muhatâb ve dost yapan, bilbedâhe rahmettir.

Ey insan, mâdem rahmet böyle kuvvetli ve cazibedâr ve sevimli ve mededkâr bir hakikat-ı mahbubedir. "Bismillâhirrahmânirrahîm" de, o hakikata yapış ve vahşet-i mutlakadan ve hadsiz ihtiyacatın elemlerinden kurtul ve o Sultan-ı Ezel ve Ebed'in tahtına yanaş ve o rahmetin şefkatıyle ve şefeatıyla ve

ihtiyacat: gerekli olan şeyler, ihtiyaçlar.
irae etmek: göz önüne koymak, göstermek.
kabiliyet: yetenek, özellik.
kâinat: varlıklar.
keyfiyat: durumlar, hâller.
lâzım: gerekli.
mahiyet: bir şeyin esası, yapılış ve yaratılış maksadı, özellikleri.

âciz-i mutlak: her bakımdan güçsüz.
âlem: dünya, kâinat.
bilbedahe: apaçık bir şekilde.
bilmüşahede: gözle görür bir şekilde.
cazibedar: çekici.
delil: kılavuz, doğru yolu gösteren,iz, nişan, emare.
ebed: sonsuzluk.
ebedî:sonsuz, sonsuzla ilgili, bitmeyen.
elem: ağrı, acı, keder, dert, gam,kaygı.
enva: çeşitler, türler, cinsler, neviler.
enva-ı mahlûkat: varlıkların türleri, çeşitleri.
ezelî: başlangıcı

zatî: kendinden;, kendisine ait; kendiyle alâkalı,hususî, özel.
Zat-ı Akdes: her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat, Allah.
zîhayat: hayat sahibi; canlı varlık.
ziya: ışık.

Kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey, bütün varlıklar, dünya.
kemal-i intizam ve inayet: mükemmel, tam, eksiksiz düzen ve Allah'ın yardımı.
kudret: güç, takat; Cenab-ı Hakkın bütün kâinata hükmeden ezelî ve ebedî kudsî sıfatı.
lâzım: gerekli.
lebbeyk: buyurunuz, emrediniz.
medetkâr: inayet eden, yardımcı olan, imdat eden.
merhamet: acımak, şefkat göstermek; korumak, iyilik etmek; esirgemek.
muavenet:yardımlaşmayardım.
muhalât: muhaller, imkânsızlıklar.
muhatap: söyleyeni dinleyen,kendisine hitap edilen.
mümkün: olabilir.

şuâââtıyla o Sultan'a muhatâb ve halîl ve dost ol!

Evet kâinatın enva'ını hikmet dairesinde insanın etrafında toplayıp bütün hâcâtına Kemâl-i intizâm ve inâyet ile koşturmak, bilbedâhe iki hâletten birisidir: Ya kâinatın herbir nev'i kendi kendine insanı tanıyor, ona itaat ediyor, muavenetine koşuyor. - Bu ise yüz derece akıldan uzak olduğu gibi, çok muhâlâtı intac ediyor.

İnsan gibi bir âciz-i mutlakta, en kuvvetli bir Sultan-ı Mutlak'ın kudreti bulunmak lâzım geliyor.- Veyahut bu kâinatın perdesi arkasında bir Kadîr-i Mutlak'ın ilmi ile bu muavenet oluyor. Demek kâinatın enva'ı, insanı tanıyor değil; belki insanı bilen ve tanıyan, merhamet eden bir zâtın tanımasının ve bilmesinin delilleridir.

Ey insan! Aklını başına al. Hiç mümkün müdür ki: Bütün envâ'-ı mahlûkatı sana müteveccihen muâvenet ellerini uzattıran ve senin hâcetlerine "Lebbeyk!" dedirten Zât-ı Zülcelâl seni bilmesin, tanımasın,

görmesin? Mâdem seni biliyor, rahmetiyle bildiğini bildiriyor. Sen de onu bil, hürmetle bildiğini bildir ve kat'iyyen anla ki: Senin gibi

olmayan, devamlı var olup varlığının başlangıcı olmayan, öncesiz.
fânî: geçici, sonu olan, son bulan.
feza: yıldızlar arasındaki geniş boşluk, uzay, gökyüzü.
hacat: ihtiyaçlar.
hadsiz: sınırsız,sonsuz.
hakikat: gerçek.
hakikat-i mahbube: sevimli hakikat, sevilen gerçek; sevgi kaynağı, muhabbetin hakikati.
hâlet: durum, hâl, vaziyet, keyşyet.
hâlî: tenha, boş, ıssız.
halil: dost.
hikmet dairesi: yaratılıştaki ilâhî gaye çerçevesi, herkesin bilmediği gizli sebep çerçevesi.
ihtiyacat: ihtiyaçlar.
ilim: bilme, biliş, bilgi.
intaç etmek: netice vermek, doğurmak.
itaat: söz dinleme.
Kadîr-i Mutlak: kudreti mutlak olan ve her şeye gücü yeten, sonsuz kudret sahibi Allah.

âciz-i mutlak: her bakımdan güçsüz.
anasır: unsurlar, elementler.
ciddî: aklı

müteveccihen: doğru, yönelerek.
namzet: aday.
nevi: çeşit; cins.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
Sultan: mutlak iktidar sahibi olan Allah.
Sultan-ı Ezel ve Ebed: varlığının başlangıcı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi Allah; ezel ve ebed sultanı Allah.
sultan-ı mutlak: hâkimiyeti sınırsız sultan. Allah.
şefkat: karşılıksız, safî sevgi besleme; başkasının kederiyle alâkalanma, acıyarak merhamet etme.
şuaat: ışık demetleri, parıltılar nurlar, ışıklar.
taht: hükümdarların oturduğu büyük koltuk.
vahşet-i mutlaka: tam bir kimsesizlik ve ıssızlık; sonsuz korku ve ürküntü.
zat: kişi, şahıs.

musahhar etmek: emrine vermek.
nakış: işleme, süsleme.
nakş-ı azam: geniş ve büyük bir süsleme.
nakş-ı şefkat: şefkat nakışı, sevgi süslemesi.
nebatat: bitkiler.
nebatî: bitkiye ait, bitkiden.
nescetmek: dokumak, örmek.
nuranî: aydınlık, ışıklı.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün

zaîf-i mutlak, âciz-i mutlak, fakîr-i mutlak, fâni, küçük bir mahluka koca kâinatı müsahhar etmek ve onun imdadına göndermek; elbette hikmet ve inâyet ve ilim ve kudreti tâzammun eden hakikat-ı rahmettir. Elbette böyle bir rahmet, senden küllî ve hâlis bir şükür ve ciddî ve sâfî bir hürmet ister. İşte o hâlis şükrün ve o sâfî hürmetin tercümanı ve ünvanı olan "Bismillâhirrahmânirrahîm"i de. O ahmetin vusulüne vesile ve o Rahmân'ın dergâhında şefâatçı yap.

Evet, rahmetin vücudu ve tahakkuku, Güneş kadar zâhirdir. Çünki nasıl merkezî bir nakış, her taraftan gelen atkı ve iplerin intizâmından ve vaziyetlerinden hasıl oluyor. Öyle de: Bu kâinatın daire-i kübrâsında binbir İsm-i İlahî'nin cilvesinden uzanan nuranî atkılar, kâinat sîmasında öyle bir sikke-i Rahmet içinde bir hâtem-i Rahîmîyyeti ve bir nakş-ı şefkati dokuyor ve öyle bir hâtem-i inâyeti nescediyor ki, Güneşten daha parlak kendini akıllara gösteriyor.

Evet Şems ve Kamer'i, anâsır ve maadini, nebâtat ve hayvanatı; bir nakş-ı âzamın atkı ipleri gibi o binbir isimlerin şuâlarıyla tanzim

başında.
cilve: görünme, akis, yansıma; Allah'ın isimlerinin varlıklar üzerinde aksederek görünmesi.
daire-i kübra: en büyük, en geniş daire.
dergâh: huzur, kapı.
fakir-i mutlak: sonsuz ihtiyaç içinde olan.
fânî: geçici, sonu olan, ölümlü.
gayet: son derece, oldukça.
hacet: gerekli olan ve ihtiyaç olan istekler.
hadim: hizmet eden, hizmetkâr.
hakikat-i rahmet: merhamet ve şefkat esası, gerçeği.
halis: hilesiz, katıksız, saf; sırf Allah rızası için olan.
hâsıl: husule gelen, çıkan, meydana gelen.
hatem-i inayet: yardım mührü, yardım gerçeği.
hatem-i rahimiyet: Allah'ın sonsuz şefkat ve merhamet mührü.
hayvanat: hayvanlar.
hayvanî: hayvana ait, hayvanın.
hikmet: ilim; iyilik, güzellik, faydalılık.
hürmet: saygı.
ilim: bilme, biliş, bilgi,
inayet: yardım, lütuf.
intizam: tertip, düzen.
ism-i ilâhî: Allah'ın ismi.
kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey, bütün varlıklar, dünya.

varlıklarırızıklandı ran Allah.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, esirgeme.
safî: temiz, pak, duru.
sikke-i rahmet: rahmet sikkesi, Allah'ın rahmet, acıma, esirgeme mührü.
sima: yüz, çehre.
şefaatçi: af için sebep ve vesile olması ümit edilen.
şems: güneş.
şirin: sevimli, cana yakın, tatlı.
şua: bir ışık kaynağından uzanan ışık huzmesi.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
tahakkuk: delil ile ispat edilme, gerçekleşme.
tanzim: düzene koyma, sıralama, düzenleme.
tazammun: içinde bulundurma, içine alma, ihtiva etme, kapsamlı olma.
tercüman: çevirici, çevirmen.
umum: hep, bütün, cümle, herkes.
ünvan: isim, lâkap, nam, ün.
valide: anne.
vaziyet: durum, duruş.
vesile: sebep, vasıta, fırsat, bahane.
vusul: kavuşma, ulaşma, erişme.
vücut: varlık, var olma.
zahir: görünen, açık, dış yüz.
zaif-i mutlak: sonsuz derecede zayıf.
Zat-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi zat, Allah.

makbul: kabul edilen, geçerli,

eden ve hayata hâdim eden ve nebatî ve hayvanî olan umum vâlidelerin gâyet şirin ve fedâkârane şefkatleriyle şefkatini gösteren ve zevilhayatı hayat-ı insâniyeye müsahhar eden ve

ondan rubûbiyyet-i İlahiyenin gâyet güzel ve şirin bir nakş-ı âzamını ve insanın ehemmiyetini gösteren ve en parlak rahmetini izhar eden o Rahmân-ı Zülcemâl, elbette kendi istiğnâ-i mutlakına karşı, rahmetini ihtiyâc-ı mutlak içindeki zîhayata ve insana makbûl bir şefaatçi yapmış.

Ey insan, eğer insan isen "Bismillâhirrahmânirrahîm" de. O şefaatçiyi bul!

Evet zeminde dörtyüzbin muhtelif ayrı ayrı nebâtatın ve hayvanatın taifelerini, hiçbirini unutmayarak, şaşırmayarak, vakti vaktine kemâl-i intizâm ile hikmet ve inâyet ile terbiye ve idare eden ve küre-i arzın sîmâsında hâtem-i ehadiyeti vaz'eden; bilbedâhe belki bilmüşâhede rahmettir ve o rahmetin vücûdu, bu küre-i arzın sîmâsındaki mevcûdâtın vücudları kadar kat'î olduğu gibi, o mevcûdât adedince tahakkukunun delilleri var.

Evet zeminin yüzünde öyle

kamer: ay.
kat'iyen: kesin olarak, kesinlikle.
kudret: güç, kuvvet.
küllî: geniş ve genel; her şey için.
maadin: madenler.
mahlûk: yaratılmış, yoktan var edilmiş olan; yaratık.
merkezî: orta noktada birleşen, dairesel olan.

bilbedahe: apaçık bir şekilde.
bilmüşahede: gözle görür şekilde.
camiiyet: toplayıcılık, pek çok şeyi bünyesinde bulundurabilme özelliği.
cilve: görünme, akis, yansıma.
delil: ispat edici unsur, kanıt.
ehemmiyet: önem.
fedakârâne: fedakârca, canını feda edercesine.
hatem-i ehadiyet: Allah'ın birliğini her bir şeyde gösteren mühür.
hatem-i rahmet: Allah'ın şefkat ve merhametinin mührü, damgası.
hayat-ı insaniye: insan hayatı.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: felsefe, ilim; iyilik güzellik, faydalılık.
hükmünde: değerinde; onun gibi.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme, yönetme.
ihtiyac-ı mutlak:

saygın.
mevcudat: mevcut olan şeyler; varlıklar.
muhtelif: çeşitli
musahhar: emre verilen, itaat ettirilen.
nakş-ı azam: geniş ve büyük bir süsleme ve işleme.
nebatat: bitkiler.
nokta-i mihrakiye: hareket noktası, odak noktası.
Rahman-ı Zülcemal: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran sınırsız güzellik sahibi Allah.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
rububiyet-i ilâhiye: Allah'ın terbiye ediciliği.
zemin: yer, yeryüzü.
sikke-i ehadiyet: Cenab-ı Allah'ın her bir şeyde birliğine delâlet eden mühür.
sikke-i merhamet: acımanın olduğunu gösteren işaret.
sikke-i rahmet: rahmet sikkesi, Allah'ın rahmet, acıma, esirgeme alâmeti.
sikke-i uzma-i rahmet: Allah'ın rahmetinin en büyük damgası.
sima: yüz, çehre.
şefaatçi: af için sebep ve vesile olması ümit edilen.
şefkat: karşılıksız, safi sevgi besleme.
tahakkuk: delil ile ispat edilme, gerçekleşme.
taife: kavim, kabile, takım, hususî bir sınıf meydana getiren insanlar.
terbiye: beslemek,

bir hâtem-i Rahmet ve sikke-i Ehadiyet bulunduğu gibi, insanın mâhiyet-i mâneviyesinin sîmâsında dahi öyle bir sikke-i rahmet vardır ki, küre-i arz sîmasındaki sikke-i merhamet ve kâinat sîmâsındaki sikke-i uzmâ-yı rahmetten daha aşağı değil. Âdeta binbir ismin cilvesinin bir nokta-i mihrâkıyesi hükmünde bir câmiiyeti var.

Ey insan, hiç mümkün müdür ki: Sana bu sîmâyı veren, o sîmâda böyle bir sikke-i Rahmeti ve bir hâtem-i Ehadiyeti vaz'eden zât, seni başı boş bıraksın; sana ehemmiyet vermesin; senin harekâtına dikkat etmesin; sana müteveccih olan bütün kâinatı abes yapsın; hilkat şeceresini meyvesi çürük, bozuk ehemmiyetsiz bir ağaç yapsın! Hem hiç bir cihetle şübhe kabûl etmeyen ve hiç bir vecihle noksaniyyeti olmıyan, Güneş gibi zâhir olan rahmetini ve ziya gibi görünen hikmetini inkâr ettirsin. Hâşâ!..

Ey insan! Bil ki: O Rahmetin arşına yetişmek için bir mi'rac var. O mi'rac: "Bismillâhirrahmânirrahîm" dir. Ve bu mi'rac ne kadar ehemmiyetli olduğunu anlamak istersen, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyân'ın yüzondört

sınırsız ihtiyaç, her şeye muhtaç olma.
inayet: yardım, lütuf.
istiğna-i mutlak: mutlak istiğna, Allah'ın sonsuz zenginliğe sahip olması, hiç bir şeye muhtaç olmaması.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma; gösterme.
kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey, bütün varlıklar, dünya.
kat'î: kesin.
kemal-i intizam: tam ve eksiksiz düzen.
küre-i arz: yerküre; dünya.
mahiyet-i maneviye: manevî özellik, yapı; ruhsal yapı.
abes: boş ve manasız.
arş: yüce makam, sema.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
azamet-i kadir: itibarın kıymetin büyüklüğü.
Besmele: "Bismillâhirrahmanirrahîm"e verilen isim.
binaen: bağlı olarak, dayanarak,-den dolayı, bu sebepten.
cihetle: yönüyle,tarafıyla.
cüz'iyat: bir bütünün parçaları, bir cins ve türün bireyleri.
ehemmiyet: önem.

yetiştirmek, büyütmek.
vazeden: koyan.
vücut: varlık, var olma.
zemin: yer; yüzey, satıh.
zevilhayat: canlılar, hayat sahipleri.
zîhayat: hayat sahibi,canlı.
mecmuu: tamamı, hepsi, bütünü, toplamı.
Miraç: Peygamberimizin (a.s.m.) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
mübarek: ilâhî hayrın bulunduğu şey, bereketlenmiş, uğurlu, hayırlı.
müçtehit: içtihat eden, ayet ve hadisler başta olmak üzere diğer dinî delillerden hüküm çıkaran büyük islâm âlimleri. imam-ı Azam ve imam-ı şafiî gibi.
mülâhaza: dikkatle bakmak, düşünme, iyice düşünüp bir işin hakikatini incelemek.
müteveccih: yönelmiş, dönmüş, bir yere doğru yola çıkan.
nazil: inen, nüzul eden, yukarıdan aşağıya inen, bir yere konan.
nevi: çeşit; cins.
noksaniyet: eksiklik.

Sûrelerinin başlarına ve hem bütün mübârek kitabların ibtidalarına ve umum mübârek işlerin mebde'lerine bak. Ve Besmele'nin âzamet-i kadrine en kat'î bir hüccet şudur ki: İmam-ı Şafiî (R.A.) gibi çok büyük müçtehidler demişler: "Besmele tek bir âyet olduğu halde, Kur'anda yüzondört defa nâzil olmuştur."

DÖRDÜNCÜ SIR: Hadsiz kesret içinde vâhidiyyet tecellisi, hitab-ı "İyyâke Na'büdü " ve demekle herkese kâfi gelmiyor. Fikir dağılıyor. Mecmuundaki vahdet arkasında Zât-ı Ehadiyeti mülâhaza edip إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ demeğe küre-i arz vüs'atinde bir kalb bulunmak lâzım geliyor. Ve bu sırra binâen cüz'iyyatta zâhir bir Sûrette sikke-i ehadiyyeti gösterdiği gibi, herbir nevide sikke-i ehadiyyeti göstermek ve Zât-ı Ehad'i mülâhaza ettirmek için hâtem-i Rahmâniyyet içinde bir sikke-i Ehadiyeti gösteriyor; tâ külfetsiz herkes her mertebede " إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ""

deyip doğrudan doğruya Zât-ı Akdes'e hitab ederek müteveccih olsun.

İşte Kur'an-ı Hakîm, bu sırr-

hadsiz: sınırsız, sonsuz.
harekât: hareketler.
hâşâ: asla, kat'iyen, öyle değil, Allah korusun.
hatem-i rahmaniyet: Allah'ın bütün varlıkların ihiyaç ve rızıklarını merhamet ve şefkatle verişinin mührü.
hikmet: ilim; iyilik güzellik, faydalılık.
hilkat: yaratılış, yoktan var ediliş.
hitap: konuşma, söyleme.
hüccet: delil, kanıt.
imam-ı şafiî: şafiî mezhebinin imamı.
inkâr: inanmama, reddetme.
iptida: başlangıç.
kâfi: yeterli.
kâinat: Evren, bütün varlıklar, dünya.
kat'î: kesin.
kesret: çokluk, sıklık.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.
külfetsiz: yüksüz, zahmetsiz, sıkıntısız.
küre-i arz: yerküre; dünya.
mebde: başlama, başlangıç, kaynak, kök, esas.

arz: yer, dünya.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bahis: konu.

rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
sikke-i ehadiyet: Cenab-ı Allah'ın her bir şeyde birliğine delâlet eden mühür.
sır: gizli hakikat.
sure: Kur'ân-ı Kerîm'in 114 bölümünden her biri.
şecere: ağaç.
tecelli: görünme, bilinme; Allah'ın her bir isminin manasını icra etmesi.
umum: hepsi, bütün, herkes.
vahdet: birlik.
vahidiyet: birlik, Allah'ın birliği.
vecih: cihet, yön, taraf, cephe, tarz, şekil, sebep.
vüs'at: genişlik.
zahir: görünür, apaçık.
Zat-ı Ehad: tek ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah.
Zat-ı Ehadiyet: tek olan ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah.
ziya: ışık, aydınlık.

kâinat: yaratılan tüm varlıklar.
kesret: çokluk.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
lâzım: gerek.
ma'bud: kendisine ibadet edilen, ibadete lâyık olan.
mahlûkat: yaratıklar.
mertebe: derece, mevki, yer.
meselâ: örneğin.
mezkûr: sözü edilen, zikredilen.

ı azîmi ifade içindir ki, kâinatın daire-i âzamında, meselâ semâvat ve arzın hilkatinden bahsettiği vakit birden en küçük bir daireden ve en dakik bir cüz'îden bahseder; tâ ki, zâhir bir Sûrette hâtem-i Ehadiyyeti göstersin. Meselâ: Hilkat-ı semâvat ve arzdan bahsi içinde hilkat-i insandan ve insanın sesinden ve sîmasındaki dekaik-ı ni'met ve hikmetten bahis açar. Tâ ki, fikir dağılmasın, kalb boğulmasın, ruh Mâbudunu doğrudan doğruya bulsun. Meselâ: وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَ اَلْوَانِكُمْ *(Göklerin ve yerin yaratılışı ile dillerinizin ve renklerinizin farklılığı da yine Onun varlık ve birliğinin delillerindendir. (Rum: 22)* âyeti mezkûr hakikatı mû'cizâne bir Sûrette gösteriyor.

Evet, hadsiz mahlûkatta ve nihayetsiz bir kesrette vahdet sikkeleri, mütedâhil daireler gibi en büyüğünden, en küçük sikkeye kadar envaı ve mertebeleri vardır. Fakat o vahdet ne kadar olsa yine kesret içinde bir vahdettir. Hakikî hitabı tam temin edemiyor. Onun için, vahdet arkasında Ehadiyyet sikkesi bulunmak lâzımdır. Tâ ki,

cazibedar: çekici.
celp etmek: çekmek, kazanmak.
cüz'î: az ve ufak olan.
daire: çember, halka.
daire-i azam: çok büyük daire.
dakik: ince, derin, hassas
dekaik-i nimet ve hikmet: lütuf ve ihsan ile yaratılışın gizli kalmış incelikleri.
delil: işaret, kanıt.
Ehadiyet: teklik; Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
envaı: çeşitleri, türleri, cinsleri.
gayet: çok, pek çok.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
hatem-i ehadiyet: Allah'ın birliğini her bir şeyde gösteren mühür.
hatıra gelmek: akla gelmek.
hikmet: incelik, faydalılık; manalı ilâhî gaye.
hilkat: yaratılış.
hilkat-i insan: insanın yaratılışı.
hilkat-i semavat: göklerin yaratı

mu'cizâne: mu'cize gibi.
mütedahil: iç içe, birbiri içinde.
müteveccih: yönelmiş.
nakış: işleme, süsleme.
nazar: bakış, akıl gözü.
nihayetsiz: sonsuz.
nur: aydınlık, ışık.
ruh: hayatın temeli ve sebebi olan cevher; insanın özü.
semavat: gökler.
sikke: damga, mühür.
sikke-i ehadiyet: Cenab-ı Allah'ın her bir şeyde birliğine delâlet eden mühür.
sima: yüz, çehre.
sırr-ı azîm: büyük sır.
surette: biçimde, şekilde,
temin: sağlama, karşılama.
vahdet: birlik, tek oluş.
zahir: görünür; apaçık.
Zat-ı Akdes: her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak zat olan Allah.

isal etmek: ulaştırmak.
istiğrak: Allah aşkıyla dünyayı unutup bütün bütün kendinden geçmek
kâinat: yaratılan

kesreti hatıra getirmesin. Doğrudan doğruya Zât-ı Akdes'e karşı kalbe yol açsın.

Hem Sikke-i Ehadiyyete nazarları çevirmek ve kalbleri celbetmek için o sikke-i Ehadiyyet üstünde gâyet cazibedâr bir nakış ve gâyet parlak

bir nur ve gâyet şirin bir halâvet ve gâyet sevimli bir cemâl ve gâyet kuvvetli bir hakikat olan Rahmet sikkesini ve Rahîmiyyet hâtemini koymuştur. Evet o Rahmetin kuvvetidir ki, zîşuurun nazarlarını celbeder, kendine çeker ve Ehadiyyet Sikkesine îsal eder. Ve Zât-ı Ehadiyeyi mülâhaza ettirir ve ondan " اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِين" deki hakikî hitaba mazhar eder. İşte "Bismillahirrahmânirrahîm" Fatiha'nın fihristesi ve Kur'anın mücmel bir hülâsası olduğu cihetle bu mezkûr sırr-ı azîmin ünvanı ve tercümanı olmuş. Bu ünvanı eline alan, rahmetin tabakatında gezebilir. Ve bu tercümanı konuşturan, esrar-ı rahmeti öğrenir ve envar-ı rahîmiyeti ve şefkati görür.

BEŞİNCİ SIR: Bir hadîs-i şerifte varid olmuş ki:
اِنَّ اللّٰهَ خَلَقَ اْلاِنْسَانَ عَلَى صُورَةِ الرَّحْمنِ

lması.
hitap: konuşma, söz söyleme.
ifade: söz, anlatım.

acip: garip, tuhaf.
akaid-i imaniye: iman esasları.
celp etmek: yöneltmek, çekmek.
cemal: güzellik.
cihetle: yönüyle, tarafıyla.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
ehl-i aşk: kalpleri Allah sevgisiyle dolu olup, vakitlerini Allah'ı zikir ve tefekkürle geçiren insanlar
ehl-i tarikat: bir tarikate bağlı olanlar.
ekser: pek çok.
envar-ı rahîmiyet: Allah'ın her bir mahlûka merhamet ve şefkatinin parıltıları.
esas-ı akait: iman hakikatlerinin ruhu; imana ait esaslar.
esrar-ı rahmet: Cenab-ı hakkın şefkat ve merhametinin sırları.
ev kemâ kàl: "veya Peygamber(a.s.m) nasıl söylemişse..." demektir. Hadis-i şerifi lâfzıyla aynen nakletmekte bir hata olmuşsa,

tüm varlıklar, dünya.
mana: anlam.
mazhar etmek: ayna yapmak, gösterici kılmak.
mazur: özürlü, mazeretli
mezkûr: sözü edilen, zikredilen, bahsedilen.
muhalif: uymayan, zıt olan, aykırı.
muntazam: düzenli bir şekilde.
mücmel: kısa.
mülâhaza ettirme: düşündürme.
münaş: zıt, ters, aykırı.
münasip düşmek: uygun olmak.
nazar: bakış, dikkat.
nazarıyla: noktasından; hükmüyle.
rahîmiyet: merhamet edicilik, ahirette ebedî mükâfat vericilik vasfı.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme,esirgeme
sekir: mest oluş, kendinden geçiş.
sikke: mühür.
sima-i manevî: manevî yüz, çehre, şahsiyet.
sırr-ı azîm: büyük sır.
suret-i Rahman: Rahman'ın yüzü, çehresi, görünüşü .
şefkat: karşılıksız, safi sevgi besleme
tabakat: tabakalar.
tarz: usul, şekil, üslûp.
tefsir: açıklama, yorumlama.
telâkki: anlama, anlayış, kabul etme.
tercüman: tercüme eden, çeviren.

-ev kemâ kal- *Muhakkak ki Allah, insanı Rahman ismini tamamıyla gösterir bir surette yaratmıştır. (Buharî,isti'zan: 1. Bab; Müslim, Birr: 115, Cennet: 28, Müsned, 2:244*
Bu hadîsi, bir kısım ehl-i tarîkat, akaid-i îmâniyeye münasib düşmeyen acib bir tarzda tefsir etmişler. Hattâ onlardan bir kısım ehl-i aşk, insanın simâ-yı mânevîsine bir Sûret-i Rahman nazarıyla bakmışlar. Ehl-i tarîkatın ekserinde sekr, ehl-i aşkın çoğunda istiğrak ve iltibas olduğundan, hakikata muhalif telakkilerinde belki mazurdurlar. Fakat aklı başında olanlar, fikren onların esâs-ı akaide münafî olan mânâlarını kabûl edemez. Etse hatâ eder. Evet bütün kâinatı bir saray, bir ev gibi muntâzam idare eden ve yıldızları zerreler gibi

hikmetli ve kolay çeviren ve gezdiren ve zerratı muntâzam memurlar gibi istihdam eden Zât-ı Akdes-i İlahî'nin şeriki, nazîri, zıddı, niddi olmadığı gibi, لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ *Onun hiç bir benzeri yoktur. O her şeyi hakkıyla işiten, her şeyi hakkıyla görendir. (Şûra:11)* sırrıyle sûreti, misli, misâli, şebihi dahi olamaz. Fakat,
وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلَى فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
Göklerde ve yerde tecelli eden en yüce sıfatlar Onundur. Onun kudreti her şeye galiptir; O her şeyi hikmetle yapar. (Rum:27)
sırrıyle,ve temsîli ile, şuûnatına ve sıfât ve esmâsına bakılır.

mes'uliyetten kurtulmak için söylenir.
Fatiha: Kur'ân'ın ilk suresi.
fihriste: bir kitabın içinde bulunan şeyleri sıra ile gösteren liste.
fikren: düşünce bakımından.
hadis-i şerif: Peygamberimizin bizzat sözleri ve söyledikleri ile yaptıklarını anlatan ifade.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
halâvet: tatlılık, şirinlik.
hatem: damga.
hikmetli: faydalı ve güzel maksatlar taşıyan.
hitap: söz, ifade, konuşma.
hulâsa: öz, özet.
iltibas: şaşırıp birbirine karıştırma.

akis: yansıma.
âyine: ayna, görüntü.
beyan etme: açıklama, anlatma.
cilve: parıltılı yansıma.
cilve-i etem: tam ve mükemmel görüntü, yansıma.
delâlet: delil olma; gösterme, işaret etme.
delil: kanıt, ispat edici; işaret gösterici, işaret edici.
esma: isimler.
galip: üstün.
hadis-i şerif: Peygamberimizin bizzat sözleri ve söyledikleri ile

ünvan: isim.
varit olmak: ortaya konulmak; ifade edilmek.
Zat-ı Ehadiye: tek olan ve hiç bir şeye muhtaç olmayan Allah.
zerre: atom.
zîşuur: şuur sahibi.

rububiyet-i mutlaka-i ilâhiye: her şeyin ilâhı ve ma'budu olan Allah'ın terbiye
sabıkan: bundan önce, önceden.
sıfât: nitelikler, vasıfar.
sima: yüz, çehre.
suret-i camia: kapsamlı mana ve özellikler taşıyan görünüş, çehre.
suret-i Rahman: Rahman'ın görünüşü, çehresi.
şebih: benzer, tıpkısı.
şerik: ortak.
şua: ışın.
şuunat: faaliyetler, işler ve durumlar.
tecelli etmek: görünmek.
temsil: örneklendirme, canlandırma.
tezahür etme: görünme, belirme, ortaya çıkma.
timsal: görüntü, örnek, numune.
vazıh: açık, aşikâr, besbelli.
vuzuh: açık ve anlaşılır olma; netlik.
vuzuh-u delâlet: işaret ve ifadenin

yaptıklarını anlatan ifade.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hikmet: faydalı ve güzel maksatlar, hedefler.
ism-i Rahman: Allah'ın Rahman ismi.
istihdam: çalıştırma, hizmet ettirme.
işareten: işaret ederek.
kâinat: yaratılan tüm varlıklar.
kemal-i münasebet: tam uygun bir ilişki, bağlantı.
kudret: güç, kuvvet.
makasıt: maksatlar, gayeler.
mazhar: yansıma, ortaya çıkma ve görünme yeri.
mesel: ibretli küçük hikâye veya veciz söz.
mezkûr: sözü edilen, zikredilen, bahsedilen.
mikyas: ölçek, ölçü aleti, ölçü.
misal: benzer, örnek.
misil: aynı, eşit.
muntazam: düzenli, intizamlı.
nazir: benzer, taklit, kopya.
nid: denk.
nokta-i nazar: görüş, bakış açısı.
ediciliği.

abd: kul.
acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
akis: yansıma.
âyine: ayna, görüntü.

Demek mesel ve temsil, şuûnat nokta-i nazarında vardır.

Şu mezkûr Hadîs-i Şerifin çok makasıdından birisi şudur ki: İnsan, ism-i Rahmân'ı tamamıyla gösterir bir Sûrettedir. Evet, sâbıkan Beyân ettiğimiz gibi, kâinatın sîmasında binbir ismin şuâlarından tezahür eden İsm-i Rahman göründüğü gibi, zemin yüzünün simâsında Rubûbiyet-i mutlaka-i İlahiyenin hadsiz cilveleriyle tezâhür eden İsm-i Rahman gösterildiği gibi, insanın Sûret-i câmiasında küçük bir mikyasta zeminin sîması ve kâinatın sîması gibi yine o ism-i Rahman'ın cilve-i etemmini gösterir demektir.

Hem işarettir ki: Zât-ı Rahmânirrahîm'in delilleri ve âyineleri olan zîhayat ve insan gibi mazharlar o kadar o Zât-ı Vâcib-ül Vücud'a delaletleri kat'î ve vâzıh ve zâhirdir ki, Güneşin timsalini ve aksini tutan parlak bir âyine parlaklığına ve delâletinin vuzuhuna işareten "O âyine Güneştir" denildiği vakit, "İnsanda Sûret-i Rahman var" vuzûh-u delâletine ve kemâl-i münâsebetine işareten denilmiş ve denilir. Ve ehl-i Vahdet-ül Vücûdun mûtedil kısmı "Lâ Mevcûde illâ hû" bu sırra binaen bu delâletin vuzuhuna ve bu münasebetin Kemâline bir ünvan olarak demişler.

اَللّٰهُمَّ يَا رَحْمنُ يَا رَحِيمُ بِحَقِّ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ اِرْحَمْنَا كَمَا يَلِيقُ بِرَحِيمِيَّتِكَ وَ فَهِّمْنَا اَسْرَارَ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنَ الرَّحِيمِ كَمَا يَلِيقُ بِرَحْمَانِيَّتِكَ آمِينَ

açık oluşu.
zahir: görünür, apaçık
Zat-ı Akdes-i ilâhî: her türlü noksanlardan uzak, en kudsî ilâhî zat; Allah.
Zat-ı Rahmanirrahîm: yardım, ihsan ve merhamet sahibi zat olan Allah.
Zat-ı Vacibü'l-Vücud: varlığı vacip olan, zatî ve ezelî varlık sahibi Allah.
zemin: yer.
zerrat: atomlar.
zîhayat: hayat sahipleri, canlılar.
zıt: tersi, karşıtı.

nihayet: son.
nihayetsiz: sonsuz.
rahmaniyet: Allah'ın sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandırıcılığı.
muhatap: kendisi ile konuşulan.
münasebet: ilişki, bağ, irtibat.
mutedil: ileri ve ge olmayan, orta yolda olan.
rahmet: şefkat etme merhamet etme, esirgeme.
rahîmiyet: merhamet edicilik, ahirette ebedî mükâfat vericilik vasfı.
sır: gizli gerçek.
Sultan-ı Ezel ve Ebed: varlığının başlangıcı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi Allah.
Sultan-ı Sermedî:

Ey Rahman ve Rahîm olan Allah'ım! "Bismillâhirrahmanirrahîm" hürmetine, rahîmiyetine yaraşır şekilde bize merhamet et, rahmaniyetine yaraşır şekilde, bize Bismillâhirrahmanirrahîmin sırlarını anlamayı nasip eyle. Âmin.

ALTINCI SIR: Ey hadsiz acz ve nihayetsiz fakr içinde yuvarlanan biçâre insan! Rahmet ne kadar kıymettar bir vesîle ve ne kadar makbûl bir şefaatçi olduğunu bununla anla ki: O Rahmet, öyle bir Sultan-ı Zülcelâle vesiledir ki, yıldızlarla zerrat beraber olarak Kemâl-i intizâm ve itaatle -beraber- ordusunda hizmet ediyorlar. Ve O Zât-ı Zülcelâl'in ve o Sultan-ı Ezel ve Ebedin istiğna-i Zâtîsi var. Ve istiğna-i mutlak içindedir. Hiçbir cihetle kâinata ve mevcûdâta ihtiyacı olmayan bir Ganiyy-i alel-ıtlak'tır. Ve bütün kâinat taht-ı emir ve idaresinde ve heybet ve âzameti altında nihayet itâatte, Celâline karşı tezellüldedir. İşte Rahmet seni, ey insan! O Müstağni-i Alelıtlakın ve Sultan-ı Sermedînin huzuruna çıkarır ve ona dost yapar ve ona muhatâb eder ve sevgili bir abd vaziyetini verir.

Fakat nasıl sen Güneşe yetişemiyorsun; çok uzaksın; hiçbir cihetle yanaşamıyorsun; fakat Güneşin ziyâsı Güneşin

azamet: büyüklük.
bîçare: çaresiz, zavallı.
binaen: bağlı olarak, dayanarak,-den dolayı, bu sebepten.
celâl: büyüklük, ululuk.
cihet: yön, taraf; vesile, sebep, bahane.
cilve: görünme, yansıma.
delâlet: delil olmak.
dost: yakın, sevgili.
ehl-i vahdetül vücut: "Allah'tan başka mevcut yoktur" diyenler.
fakr: fakirlik.
Ganî-i Alelıtlak: her cihetle sonsuz zenginlik sahibi Allah.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
heybet: hürmetle beraber korku hissini veren hâl.
hizmet: görev yapma.
huzura çıkma: karşısında gelme, yanında bulunma.
ihtiyaç: gereksinim, muhtaçlık.
istiğna-i mutlak: tam ve kesin ihtiyaçsızlık halinde olma.
istiğna-i zatî: zatından ayrılması mümkün olmayan ihtiyaçsızlık.
itaat: söz dinleme, boyun eğme.
itaatle: söz dinleyerek.
kâinat: yaratılan bütün varlıklar.
kemal: eksiksizlik, mükemmellik.
kemal-i intizam ve itaat: mükemmel, tam bir itaat ve düzen.

ebedî saltanat sahibi olan Allah.
Sultan-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi sultan olan Allah.
şefaatçi: af için sebep ve vesile olması ümit edilen.
şems-i Ezel ve Ebed: varlığının başlangıcı olmayan ve ebediyen var olan her şeyi nurlandıran Allah.
taht-ı emir ve idare: hükmü ve emri altında olma.
tezellül: alçalma, hor ve hakir olma, zillete düşme.
ünvan: isim, lâkap, nam, ün.
vasıtasıyla: iki şeyi birbirine birleştirmesiyle.
vaziyeti: duruşu, durumu, hâli.
vesile: sebep, vasıta, fırsat.
vuzuh: açıklık, açık ve anlaşılır şekilde olmak, netlik.
Zat-ı Akdes: her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat, Allah.
zerrat: atomlar, zerreler.
ziya: ışık, aydınlık.
ziya-i rahmet: ilâhî rahmet ışığı.

rahmet-i mücesseme: Cenab-ı Hakkın adeta vücut giymiş şefkat ve merhameti.
rahmet-i Rahman: yaratıklara sonsuz şefkat ve merhametle davranan Allah'ın rahmeti.
salât: dua, niyaz.
salâvat:

aksini, cilvesini, senin âyinen vasıtasıyla senin eline verir. Öyle de: O Zât-ı Akdese ve O Şemsi Ezel ve Ebede biz çendan nihayetsiz uzağız, yanaşamayız. Fakat onun ziya-i rahmeti onu bize yakın ediyor.

İşte ey insan! Bu Rahmeti bulan, ebedî tükenmez bir hazîne-i nur buluyor.

O hazîneyi bulmasının çaresi: Rahmetin en parlak bir misâli ve mümessili ve o Rahmetin en belîğ bir lisânı ve dellâlı olan ve Rahmetenlil-âlemîn ünvânıyla Kur'anda tesmiye edilen Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın sünnetidir ve tebaiyetidir. Ve bu Rahmetenlil-âlemîn olan Rahmet-i mücessemeye vesîle ise: salâvattır. Evet Salâvatın mânâsı Rahmettir. Ve o zîhayat mücessem Rahmete rahmet duası olan Salâvat ise, o Rahmetenlil-âlemînin vüsûlüne vesiledir. Öyle ise sen Salâvatı kendine, o Rahmetenlil-âlemîne vesile yap ve o Zâtı da Rahmet-i Rahman'a vesîle ittihaz et. Umum ümmetin Rahmetenlil-âlemîn olan Aleyhissalâtü Vesselâm hakkında hadsiz bir kesretle

kıymettar: değerli, pahalı, kıymetli.
makbul: kabul edilmiş, geçerli.
mevcut: var; varlık.
mevcudat: var olan her şey.
Müstağni-i Alelıtlak: hiç bir şeye hiç bir şekilde muhtaç olmayan Allah.
nasip eylemek: kavuşturmak.

âlem: dünya, kâinat.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun mealinde Peygamberimize yapılan dua.
beliğ: maksadı tam olarak, noksansız ve güzel bir üslûpla ifade eden söz.
çendan: gerçi.
dellâl: ilân edici, davet eden.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ebedî: sonsuz, sonsuza kadar.
elhâsıl: kısacası, netice olarak, özetle.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hazine-i nur: her işini aydınlatan bir nur hazinesi.
hazine-i rahmet: Allah'ın şefkat ve merhamet hazinesi.
hediye-i ilâhiye: ilâhî armağan.

Peygamberimiz Hz. Muhammed'e memnuniyet ve bağlılık için yapılan rahmet duaları
selâm: bütün korkulardan emin olma; Allah'ın rızasına erişmek için mü'minlerin birbirlerine yaptığı dua.
suret: biçim, tarz, yol, üslûp.
sünnet: Peygamberimizin söylediği söz, yaptığı hareket ve başkalarının yapıp da hoş karşıladığı davranışlar.
tebaiyet: uyma, tâbi olma, bağlanma.
teslimiyet: boyun eğmek.
tesmiye: isimlendirme, ad verme.
umum: hep, bütün, cümle, herkes.
ümmet: bir peygambere inanıp onun yolunda gidenlerin hepsi.
ünvan: isim, nam, ün.
vesile: yol, vasıta, bahane, sebep, fırsat.
vusul: kavuşma, ulaşma, erişme.
Zat-ı Ahmediye: Peygamberimizin zatı.
Zat-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi zat olan Allah.
zîhayat: hayat sahibi, canlı.

ispat etme: doğruyu delil göstererek meydana koyma, kanıtlama.
ittihaz: kabul etme, kabullenme, edinme.
kesretle: çoklukla.
kıymettar: değerli, pahalı, kıymetli.
lisan: konuşan dil.
mana: anlam.
misal: benzer, örnek.
mücessem: cisimleşmiş.
mümessil: temsilci.
nihayetsiz: sonsuz.
pırlanta: parlak elmas.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, esirgeme.
rahmeten lilâlemîn: âlemlere rahmet olan. Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed.

âl: sülâle, soy, hanedan.
âlem: dünya, kâinat.
âmin: "Yâ Rabbi! Öyle olsun, ka- bul eyle!" manasında duadan sonra söylenir.
ashap: Peygamber Efendimizi gören ve onunla birlikte olanlar; Sahabeler.

Rahmet mânâsiyla Salâvat getirmeleri, Rahmet ne kadar kıymettar bir hediye-i İlâhiye ve ne kadar geniş bir dairesi olduğunu parlak bir Sûrette isbat eder.

ELHÂSIL: Hazîne-i Rahmetin en kıymettar pırlantası ve kapıcısı Zât-ı Ahmediyye Aleyhissalâtü Vesselâm olduğu gibi, en birinci anahtarı dahi: "Bismillahirrahmânirrahîm"dir. Ve en kolay bir anahtarı da Salavattır.

اَللّٰهُمَّ بِحَقِّ اَسْرَارِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ صَلِّ وَ سَلِّمْ مَنْ اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ كَمَا يَلِيقُ بِرَحْمَتِكَ وَ بِحُرْمَتِهِ وَ عَلَى اٰلِهِ وَ اَصْحَابِهِ

اَجْمَعِينَ وَ ارْحَمْنَا رَحْمَةً تُغْنِينَا بِهَا عَنْ رَحْمَةِ
مَنْ سِوَاكَ مِنْ خَلْقِكَ آمِينَ.

Allahım! "Bismillâhirrahmânirrahîm"in hakkı için, âlemlere rahmet olarak gönderdiğin zâta ve bütün âl ve ashabına, Senin rahmetine ve onun hürmetine yaraşır bir şekilde salât ve selâm et. Bize de, Senden gayrı, Senin mahlûkatından hiç kimsenin merhametine muhtaç olmayacağımız bir rahmetle

mahsus: özel.
merhamet: acımak, şefkat göstermek.
minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.
muhakkak: doğru gerçek.
Rahman: "sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran" anlamında Allah'ın bir is- mi.
rahmet: şefkat etme, merhamet etme, esirgeme.
salât: dua, niyaz.
salâvat: Peygamberimiz Hz. Muhammed'e, memnuniyet ve bağlılık için yapılan rahmet duaları.
selâm: bütün korkulardan emin olma; Allah'ın rızasına erişmek için mü'minlerin birbirlerine yaptığı dua.

Bismillâhirrahmanirrahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile. **hamd:** Allah'a hamd etme, Onu övme, şükür. **hikmet:** ilâhî gaye. **hürmet:** saygı. **ihtiyaç:** gereklilik, lüzumluluk hâli, muhtaç oluş. **mahlûk:** yaratılmış, yoktan var edilmiş olan.

.merhamet et

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Seni her türlü noksandan ") tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bilgimiz yoktur. Muhakkak ki Sen, ilmi ve hikmeti herşeyi kuşatan (Alîm ve Hakîmsin." Bakara:32

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

İKİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

“O takvâ sahipleri öyle kimselerdir ki, gayba iman ederler.”
(Bakara:3)

İKİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

İmanda ne kadar büyük bir saadet ve nimet ve ne kadar büyük bir lezzet ve rahat bulunduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Bir vakit iki adam, hem keyif hem ticaret için seyahate giderler. Biri hodbin, tâli’siz bir tarafa; diğeri hudâbin, bahtiyar diğer tarafa sülûk eder, giderler.

Hodbin adam, hem hodgâm hem hod-endiş hem bedbin olduğundan bedbinlik cezası olarak nazarında pek fena bir memlekete düşer. Bakar ki her yerde âciz bîçareler, zorba müthiş adamların ellerinden ve tahribatlarından vaveylâ ediyorlar. Bütün gezdiği yerlerde böyle hazîn, elîm bir hali görür. Bütün memleket, bir matemhane-i umumî şeklini almış. Kendisi şu elîm ve muzlim haleti hissetmemek için sarhoşluktan başka çare

âciz: güçsüz.
ahlâk: Kur’ân ve sünnet ile sınırları çizilen iyi ve güzel davranışların tümü.
azap: büyük sıkıntı.
bahtiyar: mes’ut, kutlu.
bedbin: kötümser, karamsar.
bedbinlik: karamsarlık.
bîçare: çaresiz.
cenaze: ölmüş insan veya hayvan cesedi.
ceza: karşılık.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
elîm: üzücü, sıkıntı verici, acı verici.
fena: kötü.
hakendiş: hak taraftarı, hak üzerine titreyen.
hâl: durum.
hâlet: durum, hâl, vaziyet.
hazin: hüzün veren, üzücü.
hikâye: örnek olarak anlatılan ibret verici olay.
hodbin: bencil, kibirli, kendini beğenmiş.
hodendiş: kendisi için endişe eden, sadece kendini düşünen.
hodgâm: sadece kendi rahatını ve

iman: inanmak; islâm dininin esaslarını tasdik etmek.
keyif: yaptığı şeylerden hoşlanma hissi.
lezzet: haz, keyif.
matemhane-i umumî: herkesin yas tuttuğu yer.
memleket: yaşanılan şehir, yurt.
me’yusâne: ümitsizce.
muzlim: karanlıklı.
müthiş: dehşet veren.
nazar: bakış, düşünme.
nimet: iyilik, ihsan.
Rahman: tüm varlıkların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmet sahibi Allah.
Rahîm: çok merhametli, esirgeyen, koruyan Allah.
saadet: mutluluk.
seyahat: yolculuk.
sülûk: bir yolu takip etme.
tahribat: yıkımlar.
takva: Allah’tan korkma, günahlardan kaçınma.
tâli’siz: bahtsız, mutsuz.

bulamaz. Çünkü herkes ona düşman ve ecnebi görünüyor. Ve ortalıkta dahi müthiş cenazeleri ve meyusane ağlayan yetimleri görür. Vicdanı, azap içinde kalır.

Diğeri hudâbin, hudâperest ve hakendiş, güzel ahlâklı idi ki nazarında pek güzel bir memlekete düştü.

İşte bu iyi adam, girdiği memlekette bir umumî şenlik görüyor. Her tarafta bir sürur, bir şehrâyin, bir cezbe ve neşe içinde zikirhaneler; herkes ona dost ve akraba görünür. Bütün memlekette yaşasınlar ve teşekkürler ile bir terhisat-ı umumiye şenliği görüyor. Hem tekbir ve tehlil ile mesrurane ahz-ı asker için bir davul, bir muzıka sesi işitiyor. Evvelki bedbahtın hem kendi hem umum halkın elemi ile müteellim olmasına bedel; şu bahtiyar, hem kendi hem umum halkın süruru ile mesrur ve müferrah olur. Hem güzelce bir ticaret eline geçer, Allah'a şükreder.

Sonra döner, öteki adama rast gelir. Halini anlar. Ona der: "Yahu sen divane olmuşsun. Bâtınındaki çirkinlikler, zahirine aksetmiş olmalı ki gülmeyi ağlamak, terhisatı soymak ve talan etmek tevehhüm etmişsin. Aklını başına al, kalbini temizle. Tâ şu musibetli perde senin nazarından kalksın,

keyfini düşünen.
hudabin: Cenab-ı Hakkı tanıyan; hak ve hakikati gören.
hudaperest: Allah'a ibadet eden; Allah'ı çok seven ve emrine uyan.

adil: adaletli.
ahz-ı asker: asker alımı.
aksetmek: ışığın bir yere vurması, yansımak; yayılmak.
asar-ı terakkiyat: ilerleme, gelişme eserleri.
bahtiyar: bahtlı, mutlu.
başıbozuk: düzensiz.
bâtın: iç yüz.
bedbaht: kötü bahtlı, mutsuz.
bedel: karşılık.
Cehennemî: Cehennem gibi.
cezbe: Allah'ı zikredip, Allah sevgisiyle kendinden geçer bir hâle gelme.
divane: deli.
dost: sevilen insan.
ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
elem: sıkıntı, acı.
evvelki: önceki.
fasık: günahkâr, günaha giren.
firak: ayrılık.
gafil: iyi düşünmeyen.
hakikat: gerçek.
hâl: durum.
hâlet: hâl,

temsilî: hakikati gösteren örnek.
ticaret: alım ve satım.
vakit: zaman.
vaveylâ: çığlık, feryat.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten acı duyan his.
yetim: babası ölmüş çocuk.
zorba: baskıcı.

müferrah: rahat.
müşfik: şefkatli.
müteellim: üzüntülü ve sıkıntılı; acı çeken.
nazar: bakış, düşünme.
nedamet: pişmanlık.
nefis: kendi, şahıs.
neşe: sevinç.
nihayet: son.
pençe: etkisinden kurtulmak imkânsız olan güç.
raiyetperver: halkını seven ve onları iyi idare eden.
rast gelmek: karşılaşmak, rastlamak.
razı olmak: hoşnut olmak.
sille: tokat.
suret: biçim, şekil.
sürur: neş'e, sevinç.
şehrayin: panayır yeri.
şükretme: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
talan etme:

durum.
intizamperver: tertip ve düzeni çok seven.
işret: içki içme.
kâfir: dinsiz.
kemalât: mükemmellikler.
matemhane-i umumiye: herkesin yas tuttuğu bir yer.
melik: mülk sahibi, ülke sahibi; padişah.
memleket: yaşanılan şehir, yurt.
merhametkâr: merhamet eden.
mesrur: sevinçli.
mesrurâne: sevinçli bir şekilde.
muktedir: kuvvetli, güç sahibi.
musibet: belâ, başa gelen acı durumlar.
musiki: güzel sesler.

hakikati görebilesin. Zira nihayet derecede âdil, merhametkâr, raiyet-perver, muktedir, intizam-perver, müşfik bir melikin memleketi hem bu derece göz önünde âsâr-ı terakkiyat ve kemalât gösteren bir memleket, senin vehminin gösterdiği surette olamaz." Sonra o bedbahtın aklı başına gelir, nedamet eder. "Evet, ben işretten divane olmuştum. Allah senden razı olsun ki cehennemî bir haletten beni kurtardın." der.

Ey nefsim! Bil ki evvelki adam kâfirdir veya fâsık-ı gafildir. Şu dünya, onun nazarında bir matemhane-i umumiyedir. Bütün zîhayat, firak ve zeval sillesiyle ağlayan yetimlerdir. Hayvan ve insan ise ecel pençesiyle parçalanan kimsesiz başıbozuklardır.

Dağlar ve denizler gibi büyük mevcudat, ruhsuz, müthiş cenazeler hükmündedirler. Daha bunun gibi çok elîm, ezici, dehşetli evham, küfründen ve dalaletinden neş'et edip, onu manen tazip eder.

Diğer adam ise mü'mindir; Cenab-ı Hâlık'ı tanır, tasdik eder. Onun nazarında şu dünya, bir zikirhane-i Rahman, bir talimgâh-ı beşer ve hayvan ve bir meydan-ı imtihan-ı ins ü cândır. Bütün vefiyat-ı hayvaniye ve insaniye ise terhisattır. Vazife-i hayatını

yağmalama.
tehlil: "Lâ ilâhe illallah" sözünün tekrar edilmesi.
tekbir: "Allah en büyüktür" manasına gelen "Allahü Ekber" kelimesini söyleme.
terhisat: terhisler, serbest bırakmalar.
terhisat-ı umumiye: genel salıverilme, serbest bırakılma.
tevehhüm: yok olanı var zannetmekle, kuruntuya kapılmak.
ticaret: alım ve satım sonucu elde edilen kazanç.
umum: hep, bütün; umumî: genel, tamamı.
vehim: belirsiz ve manasız korku.
yetim: babası ölmüş çocuk.
zahir: dış yüz.
zeval: sona erme, yok olma.
zîhayat: hayat sahibi.
zikirhane: Allah'ın zikredildiği yer.

ahz-ı asker: asker alımı.
âlem: dünya, kâinat.
beşer: insan.
Cenab-ı Hâlık: her şeyin yaratıcısı olan Allah.
cenaze: ölmüş insan; ölüm hâli.
dağdağasız: gürültüsüz.
daima: devamlı.
dalâlet: dinden ayrılma; azma.
dâr-ı fânî: ölümlü dünya.
dehşetli: duyulan ürküntü; şaşkınlık.
elîm: acı veren.
emniyet: güven.
evham: olmayan bir şeye vücut rengi vermek, kuruntular.
hakikat: gerçek.
hamd: Allah'a hamd etme, Onu

müthiş: dehşet veren.
nazarında: göre, bakımından.
nağamat: güzel sesler.
neş'et: çıkma, kaynaklanma; meydana gelme.
nimet: iyilik, ihsan.
paydos: tatil.
sahip: her hangi bir şey üstünde mülkiyeti bulunan, malik.
seda: ses.
selâmet: tehlikeden, kurtulma.
Seyyid-i Kerîm:

bitirenler, bu dâr-ı fâniden, manen mesrurane, dağdağasız diğer bir âleme giderler. Tâ yeni vazifedarlara yer açılsın, gelip çalışsınlar. Bütün tevellüdat-ı hayvaniye ve insaniye ise ahz-ı askere, silah altına, vazife başına gelmektir. Bütün zîhayat, birer muvazzaf mesrur asker, birer müstakim memnun memurlardır. Bütün sadâlar ise ya vazife başlamasındaki zikir ve tesbih ve paydostan gelen şükür ve tefrih veya işlemek neşesinden neş'et eden nağamattır. Bütün mevcudat, o mü'minin nazarında, Seyyid-i Kerîm'inin ve Mâlik-i Rahîm'inin birer munis hizmetkârı, birer dost memuru, birer şirin kitabıdır. Daha bunun gibi pek çok latîf, ulvi ve leziz, tatlı hakikatler, imanından tecelli eder, tezahür eder.

Demek iman, bir manevî tûba-i cennet çekirdeğini taşıyor. Küfür ise manevî bir zakkum-u cehennem tohumunu saklıyor.

Demek selâmet ve emniyet, yalnız İslâmiyet'te ve imandadır. Öyle ise biz daima اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى دِينِ الْاِسْلَامِ وَ كَمَالِ الْاِيمَانِ (İslâm dinini ve mükemmel iman nimetini ihsan ettiği için Allah'a hamd olsun.) demeliyiz.

övme, şükür.
hizmetkâr: hizmetçi.
hükmünde: değerinde.
ihsan: bağışta bulunmak.
iman: inanmak, itikat; Resul-i Ekremin (a.s.m.) tebliğ ettiği inanılması gerekli esasları tasdik etmekten doğan bir nurdur.
islâmiyet: Müslümanlık.
küfür: Allah'ı inkâr etme, inançsızlık.
lâtif: güzel.
leziz: çok lezzetli.
Malik-i Rahîm: çok merhametli ve her şeyin sahibi olan Allah.
manen: mana itibarıyla ve manevî olarak.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
memnun: sevinmek.
mesrur: sevinçli.
mesrurâne: sevinçli bir şekilde.
mevcudat: varlıklar, yaratılan her şey.
meydan-ı imtihan-ı ins ü can: insan ve cinlerin imtihan meydanı.
munis: alışılmış.
muvazzaf: vazifeli.
mükemmel: tamam, olgun.
mü'min: Allah'a ve emirlerine, kanunlarına iman eden, inanan.
müstakim: istikamette giden, doğru yolda olan.

sonsuz ikram ve ihsan sahibi, Allah.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
takva: bütün günahlardan kendini korumak.
talimgâh: eğitim yeri.
talimgâh-ı beşer: insanların öğrenme yeri, dünya.
tasdik: onaylama, doğrulama.
tazip: acı çektirme.
tecelli: belirgin olma, yansıma.
tefrih: ferahlandırma, gönül açma.
terhisat: terhisler, serbest bırakmalar.
tesbih: Allah'ın şanını yüceltme, noksan sıfatlardan uzak tutmak.
tevellüdat-ı hayvaniye ve insaniye: insan ve hayvan doğumları.
tezahür: görünme.
Tuba-i Cennet: kökleri göklerde ve nuranî Cennet ağacı.
ulvî: yüce, yüksek.
vazife: ödev, görev.
vazifedar: vazifeli.
vazife-i hayat: hayat vazifesi.
vefiyat-ı hayvaniye ve insaniye: hayvan ve insan ölümleri.
Zakkum-u Cehennem: Cehennemde bir ağacın ismi.
zîhayat: hayat sahibi.
zikir: Allah'ı anıp, hatırlamak.
zikirhane-i Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle rızık veren Allah'ın zikredildiği yer.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

ÜÇÜNCÜ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا

“Ey insanlar! Rabbinize kulluk ediniz.” (Bakara:21)

ÜÇÜNCÜ SÖZ

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا

İbadet, ne büyük bir ticaret ve saadet; fısk ve sefahet, ne büyük bir hasaret ve helâket olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Bir vakit iki asker, uzak bir şehre gitmek için emir alıyorlar. Beraber giderler, tâ yol ikileşir. Bir adam orada bulunur, onlara der: “Şu sağdaki yol, hiç zararı olmamakla beraber, onda giden yolculardan ondan dokuzu büyük kâr ve rahat görür. Soldaki yol ise menfaati olmamakla beraber, on yolcusundan dokuzu zarar görür. Hem ikisi, kısa ve uzunlukta birdirler.

Yalnız bir fark var ki intizamsız, hükûmetsiz olan sol yolun yolcusu çantasız, silahsız gider. Zahirî bir hiffet, yalancı bir rahatlık görür. İntizam-ı askerî altındaki sağ yolun yolcusu ise mugaddi

adüv: düşman.
asker: er.
emir: buyruk.
fısk: Allah’ın emirlerini terk ve günaha dalma.
hasaret: zarar.
helâket: mahvolma.
hiffet: hafiflik.
hikâye: bir olayın sözlü veya yazılı anlatımı.
hulâsa: öz, numune.
hükûmetsiz: yönetimsiz.
ibadet: kulluk vazifesi.
intizam-ı askerî: askeri disiplin.
intizamsız: düzensiz.
kâr: kazanç.
kıyye: okka; eskiden kullanılan bir ağırlık ölçüsü (1282 gram).
mağlûp etmek: yenmek, galip gelmek.
mecbur: yükümlü, bir şeyi yapmak zorunda.
menfaat: fayda, kazanç.
mirî: devlet malı.

mugaddi: gıda verici, besleyici.
mükemmel: tamam, eksiksiz.
okka: eski ağırlık birimi, yaklaşık 1282 gram.
rahat: huzur.
Rahman: tüm varlıkların rızıkları ve geçim şekillerin içine alan rahmet sahibi Alla
Rahîm: çok merhametli, esirgeyen, koruyan Allah.
saadet: mutluluk.
sefahat: eğlence ve yasak şeylere düşkünlük.
silâh: korunma aracı.
temsilî: hakikati gösteren örnek.
ticaret: kazanç.
vakit: zaman.
zahirî: görünüşte.
zarar görmek: kaybetmek, kötü sonuç almak.

hülâsalardan dolu dört okkalık bir çanta ve her adüvvü alt ve mağlup edecek iki kıyyelik bir mükemmel mîrî silahı taşımaya mecburdur."

O iki asker, o muarrif adamın sözünü dinledikten sonra şu bahtiyar nefer, sağa gider. Bir batman ağırlığı omuzuna ve beline yükler fakat kalbi ve ruhu, binler batman minnetlerden ve korkulardan kurtulur.

Öteki bedbaht nefer ise askerliği bırakır. Nizama tabi olmak istemez, sola gider. Cismi bir batman ağırlıktan kurtulur fakat kalbi binler batman minnetler altında ve ruhu hadsiz korkular altında ezilir. Hem herkese dilenci hem her şeyden, her hâdiseden titrer bir surette gider. Tâ mahall-i maksuda yetişir. Orada, âsi ve kaçak cezasını görür.

Askerlik nizamını seven, çanta ve silahını muhafaza eden ve sağa giden nefer ise kimseden minnet almayarak, kimseden havf etmeyerek rahat-ı kalp ve vicdan ile gider. Tâ o matlub şehre yetişir. Orada, vazifesini

abes: faydasız, boş ve manasız.
âbid: ibadet eden.
ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, ikinci hayat.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
asi: isyan eden, isyankâr.
bahtiyar: bahtlı, mes'ut.
batman: yaklaşık sekiz kilo karşılığı eski bir ağırlık ölçüsü.
bedbaht: kötü bahtlı, mutsuz.
ceza: karşılık.
cisim: beden, vücut.
çendan: gerçi, her ne kadar.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
hâdise: olay.
hadsiz: sınırsız.
Hakîm: her şeyi son derece mükemmel ve sonsuz faydalarla yapabilen sonsuz bilgi sahibi Allah.
Hâlık: yaratıcı; her şeyi yoktan var eden Allah.
havf etme: korkma.
hazine-i rahmet: rahmet

matlûp: talep edilen, istenen.
menfaat: fayda.
merhamet: şefkat göstermek; korumak, iyilik etmek.
minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.
muarrif: tarif eden, bildiren.
muhafaza: koruma.
mutî-i kanun-u ilâhî: ilâhî kanuna itaat eden, uyan.
mükâfat: ödül.
münasip: uygun, yakışır, yaraşır.
namaz: islâmın şartlarından biri.
namuslu: kanunlara uyan; güzel ahlâklı.
nefer: asker, er.
nefs-i serkeş: isyan eden başıbozuk nefis.
nizam: düzen, disiplin.
rahat-ı kalp ve vicdan: kalp ve vicdan huzuru.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rezzak: bütün yaratılmışların rızkını veren Allah.
ruh: asıl, cevher.
surette: şekilde, biçimde.
şahadet: tanıklık.

güzelce yapan bir namuslu askere münasip bir mükâfat görür.

İşte ey nefs-i serkeş! Bil ki o iki yolcu, biri mutî-i kanun-u İlahî, birisi de âsi ve hevaya tabi insanlardır. O yol ise hayat yoludur ki âlem-i ervahtan gelip kabirden geçer, âhirete gider. O çanta ve silah ise ibadet ve takvadır.

İbadetin çendan zahirî bir ağırlığı var. Fakat manasında öyle bir rahatlık ve hafiflik var ki tarif edilmez. Çünkü âbid, namazında der: اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ (şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur.) Yani "Hâlık ve Rezzak, ondan başka yoktur. Zarar ve menfaat, onun elindedir. O hem Hakîm'dir, abes iş yapmaz. Hem Rahîm'dir; ihsanı, merhameti çoktur." diye itikad ettiğinden her şeyde bir hazine-i rahmet kapısını bulur, dua ile çalar.

Hem her şeyi kendi Rabb'isinin emrine musahhar görür, Rabb'isine iltica eder. Tevekkül ile istinad edip her musibete karşı tahassun eder. İmanı, ona bir emniyet-i tamme verir.

Evet, her hakiki hasenat gibi cesaretin dahi menbaı, imandır, ubudiyettir. Her seyyiat gibi cebanetin dahi menbaı, dalalettir. Evet, tam münevverü'l-kalp bir âbidi,

hazinesi.
heva: istek, nefsin arzusu.
ibadet: Allah'ın emirlerini yerine getirme; kulluk vazifesi.
ihsan: bağışta bulunmak.
itikat etme: gönülden tasdik ederek inanma.
kabir: mezar.
mahall-i maksut: varılmak istenen yer.
mana: anlam.

âbid: ibadet eden.
âciz: güçsüz, eli ermez.
âdeta: sanki.
arz: yer, dünya.
arzu: istek.
azîm: büyük.
belâ: büyük zarar ve sıkıntıya yol açan olay.
cebânet: korkaklık.
cesaret: yüreklilik, gözüpeklik.
daire: alan.
dalâlet: hak ve hakikatten, dinden ayrılma; sapkınlık.
derece: seviye.
derk etme: iyice anlama.
elem: üzüntü, sıkıntı, acı.
emel: şiddetli istek, gaye.
emniyet-i tamme: sonsuz güven.
evham: olmayan bir şeyi olur zannı

tâbi olmak: uymak, itaat etmek, bağlı olmak.
takva: Allah'ın yasak ettiği şeylerden, yani günahlardan korunmak.
tarif etmek: anlatıp, tanımlamak.
vazife: ödev.
zahirî: görünüşte, maddî bakımdan.

kâr: kazanç.
kudret-i Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.
küre-i arz: yer küre; dünya.
lezzet: tat.
maruz olmak: bir şeyden etkileniyor olmak.
menba: kaynak, merkez.
meşhur: ünlü, herkesçe bilinen.
muhtaç: ihtiyaç duyan.
musahhar: itaat eden, boyun eğen; itaatkâr.
musibet: belâ, felâket.
münevverülakıl: aklı yalnız bilim ile aydınlanmış olan.
münevverül kalp: kalbi nurlanmış, imanla aydınlanmış olan.
nihayetsiz:

küre-i arz bomba olup patlasa ihtimaldir ki onu korkutmaz. Belki hârika bir kudret-i Samedaniyeyi, lezzetli bir hayret ile seyredecek. Fakat meşhur bir münevverü'l-akıl denilen kalpsiz bir fâsık feylesof ise gökte bir kuyruklu yıldızı görse yerde titrer. "Acaba bu serseri yıldız arzımıza çarpmasın mı?" der, evhama düşer. (Bir vakit böyle bir yıldızdan Amerika titredi. Çokları gece vakti hanelerini terk ettiler.)

Evet insan, nihayetsiz şeylere muhtaç olduğu halde, sermayesi hiç hükmünde... Hem nihayetsiz musibetlere maruz olduğu halde, iktidarı hiç hükmünde bir şey... Âdeta sermaye ve iktidarının dairesi, eli nereye yetişirse o kadardır. Fakat emelleri, arzuları ve elemleri ve belaları ise dairesi, gözü, hayali nereye yetişirse ve gidinceye kadar geniştir. Bu derece âciz ve zayıf, fakir ve muhtaç olan ruh-u beşere ibadet, tevekkül, tevhid, teslim; ne kadar azîm bir kâr, bir saadet, bir nimet olduğunu bütün bütün kör olmayan görür, derk eder.

ile zihne gelen kuruntular.
fasık: büyük günahları işleyen, günahkâr.
feylesof: filozof, felsefeci.
hakikî: gerçek.
hâlde: durumda.
hane: ev.
harika: imkânların üstünde olan şey.
hasenat: hayırlar, iyilik ve güzellikler.
hayalî: hayale ait.
hayret: şaşkınlık.
hiç: yok olan, değersiz.
hükmünde: kıymetinde.
ibadet: kulluk vazifesi.
ihtimal: mümkün olma, olabilirlik.
iktidar: güç, kuvvet.
iltica: sığınma.
iman: Resul-i Ekremin tebliğ ettiği inanç esaslarını tasdik etmek.
istinat: dayanma, güvenme.
kalpsiz: vicdansız, duygusuz.

ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öte dünya.
daima: sürekli.
derece: seviye.
ehl-i ihtisas ve müşahede: şahit olanlar ve uzmanlar.
ehl-i zevk ve keşif: Cenab-ı hakkın lütuf ve

sonsuz.
nimet: iyilik, ihsan.
Rab: besleyen, yetiştiren, terbiye eden Allah.
ruh-u beşer: insan ruhu.
saadet: mutluluk.
sermaye: ana para, iş yapabileceği her türlü imkân ve gücü.
serseri: başıbozuk.
seyyiat: kötülükler, günahlar.
tahassun: sığınma, korunma.
terk: bırakma, ayrılma.
teslim: bir emaneti sahibine verme.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma.
tevhit: birleme, Allah'ın bir olduğuna ve Ondan başka ilâh olmadığına inanma.
ubudiyet: kulluk, kul olduğunu bilip Allah'a itaat etme.
vakit: zaman, an.

ilâh: her şeyin ma'budu olan Allah.
intizam: tertip, düzen.
itaat: söz dinleme.
itiraf: kabahatini gizlemeyip söylemek.
malûm: bilinen.

ihsanı ile bazı hakikatleri bilen manevî zevk sahibi velîler.
elhâsıl: kısacası, özetle.
fasık: günahkâr.
fısk: günah.
hadsiz: sınırsız.
hâlbuki: oysa ki.
hâlde: durumda.
hamd: Allah'a hamd etme, Onu övme, şükür.
hayal: zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, hülya.
hayırlı: iyilik dolu.
hazine: altın, gümüş, mücevher gibi değerli eşya yığını.
helâket: mahvolma, yok olma.
ibadet: kulluk vazifesi.
icma: bir meselede âlimlerin ittifak etmesi.
ihbarat: haber vermeler.
ihtimal: mümkün olma, olabilirlik.

Malûmdur ki zararsız yol, zararlı yola –velev on ihtimalden bir ihtimal ile olsa– tercih edilir. Halbuki meselemiz olan ubudiyet yolu, zararsız olmakla beraber, ondan dokuz ihtimal ile bir saadet-i ebediye hazinesi vardır. Fısk ve sefahet yolu ise –hattâ fâsıkın itirafıyla dahi– menfaatsiz olduğu halde, ondan dokuz ihtimal ile şakavet-i ebediye helâketi bulunduğu, icma ve tevatür derecesinde hadsiz ehl-i ihtisasın ve müşahedenin şehadetiyle sabittir ve ehl-i zevkin ve keşfin ihbaratıyla muhakkaktır.

Elhasıl: Âhiret gibi dünya saadeti dahi ibadette ve Allah'a asker olmaktadır. Öyle ise biz daima اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الطَّاعَةِ وَالتَّوْفِيق (Emirlerine itaate ve hayırlı işlerde başarıya ulaştırdığı için Allah'a hamd olsun.) demeliyiz ve Müslüman olduğumuza şükretmeliyiz.

menfaatsiz: faydasız.
mesele: ehemmiyetli iş.
muhakkak: asıl ve gerçeği belli olmuş, doğru.
Müslüman: islâm dinini kabul eden.
müşahede: görme, şahit olma
saadet: mutluluk.
saadet-i ebediye: sonsuz saadet.
sabit: kanıtlanmış ispat edilmiş.
sefahat: eğlence ve yasaklara düşkünlük, uçarılık.
şahadet: şahit olma, tanıklık.
şekavet-i ebediye: ebedî, sonsuz sıkıntı.
şükretmek: memnunluk ifade etmek, minnettarlık.
tercih: bir şeyi üstün tutma.
tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren nakillerden oluşan haber.
ubudiyet: kul olduğunu bilip Allah'a itaat etme.
velev: eğer.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

DÖRDÜNCÜ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلصَّلَاةُ عِمَادُ الدّ۪ينِ

“ Namaz dinin direğidir.” *(Tirmizî,* iman: 8)

DÖRDÜNCÜ SÖZ

اَلصَّلَاةُ عِمَادُ الدّ۪ينِ

Namaz, ne kadar kıymettar ve mühim hem ne kadar ucuz ve az bir masraf ile kazanılır hem namazsız adam ne kadar divane ve zararlı olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat’î anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, gör:

Bir zaman bir büyük hâkim, iki hizmetkârını, her birisine yirmi dört altın verip iki ay uzaklıkta has ve güzel bir çiftliğine ikamet etmek için gönderiyor. Ve onlara emreder ki: “Şu para ile yol ve bilet masrafı yapınız. Hem oradaki meskeninize lâzım bazı şeyleri mübayaa ediniz. Bir günlük mesafede bir istasyon vardır. Hem araba hem gemi hem şimendifer hem tayyare bulunur. Sermayeye göre binilir.”

İki hizmetkâr, ders aldıktan sonra giderler. Birisi bahtiyar idi ki istasyona kadar bir parça para masraf eder. Fakat o masraf içinde, efendisinin hoşuna gidecek öyle güzel bir

bahtiyar: bahtı açık mes’ut.
derece: kadar; kesinlik.
divane: deli, budala.
efendi: buyruğu ve sözü geçen
emreder: buyruk verir, talimat verir.
hâkim: egemen, hükmeden, hâkimiyet sahibi.
has: özel.
hikâye: bir olayın sözlü ve yazılı anlatılması.
hizmetkâr: hizmetçi.
ikamet: oturma, yerleşme.
istasyon: durak.
kat’î: kesin.
kıymettar: değerli, pahalı, kıymetli.
lâzım: gerekli.
masraf: harcama.
mesafede: uzaklıkta.
mesken: konut, oturulan yer.
mübayaa: satın alma.
mühim: önemli.
namaz: islâmın beş şartından birisi.
namazsız: namaz kılmayan.
Rahman: tüm varlıkların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmet sahibi Allah.
Rahîm: çok merhametli, esirgeyen, koruyan Allah.
sermaye: ana para.
şimendifer: demiryolu katarı,tren.
tayyare: uçak.
temsilî: hakikati gösteren örnek.
zararlı: maddî, manevî kayıp içinde olan.

ticaret elde eder ki sermayesi birden bine çıkar.

Öteki hizmetkâr bedbaht, serseri olduğundan istasyona kadar yirmi üç altınını sarf eder. Kumara mumara verip zayi eder, bir tek altını kalır. Arkadaşı ona der: "Yahu, şu liranı bir bilete ver. Tâ bu uzun yolda yayan ve aç kalmayasın. Hem bizim efendimiz kerîmdir, belki merhamet eder, ettiğin kusuru affeder. Seni de tayyareye bindirirler. Bir günde mahall-i ikametimize gideriz. Yoksa iki aylık bir çölde aç, yayan, yalnız gitmeye mecbur olursun."

Acaba şu adam inat edip o tek lirasını bir define anahtarı hükmünde olan bir bilete vermeyip muvakkat bir lezzet için sefahete sarf etse; gayet akılsız, zararlı, bedbaht olduğunu, en akılsız adam dahi anlamaz mı?

İşte ey namazsız adam ve ey namazdan hoşlanmayan nefsim!
O hâkim ise Rabb'imiz, Hâlık'ımızdır. O iki hizmetkâr yolcu ise biri mütedeyyin, namazını şevk ile kılar; diğeri

affetmek: bağışlamak.
amel: iş, emek.
bedbaht: bahtsız, kötü bahtlı, mutsuz.
beşer: insan.
dahi: bile.
define: çok değerli hazine.
ebed: sonsuzluk.
gafil: gaşette bulunan, iyi düşünmeyen.
gayet: oldukça, son derece.
hâkim: egemen, hâkimiyet sahibi, idare eden Allah'ın ismi.
Hâlık: "yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan" anlamında Allah'ın bir ismi.
has: özel.
haşir: yeniden dirilip toplanmak.
hizmetkâr: emrinde çalışan.
hükmünde: değerinde.
inat: sözünde ayak direme, dikine gitme.
kabir: mezar.
katetmek: aşıp geçmek.
Kerîm: "ikram ve ihsanı bol olan" anlamında Allah'ın bir ismi.

kusur: hata.
lezzet: her hangi bir şey karşısında duyulan zevk, haz.
mahall-i ikamet: oturulan yer.
mecbur: zorunlu tutulan.
merhamet: acımak, şefkat göstermek.
muvakkat: geçici.
mütedeyyin: dindar.
mütefavit: çeşitli.
namaz: islâmın beş şartından birisi.
nefis: kendi, şahıs.
ömür: yaşama süresi, hayat.
Rab: bakan, besleyen, sevk ve idare eden Allah.
sarf: harcama, masraf.
sefahat: eğlence ve yasak şeylere düşkünlük.
sermaye: ana para.
serseri: başıboş.
seyahat: gezme, yolculuk.
şevk: çok şiddetli arzu, neş'e.
takva: bütün günahlardan kendini korumak.
tayyare: uçak.
ticaret: alım,

gafil, namazsız insanlardır. O yirmi dört altın ise yirmi dört saat her gündeki ömürdür. O has çiftlik ise cennettir. O istasyon ise kabirdir. O seyahat ise kabre, haşre, ebede gidecek beşer yolculuğudur. Amele göre, takva kuvvetine göre, o uzun yolu mütefavit derecede katederler.

Bir kısım ehl-i takva, berk gibi bin senelik yolu bir günde keser. Bir kısmı da hayal gibi elli bin senelik bir mesafeyi bir günde kateder. Kur'an-ı Azîmüşşan, şu hakikate iki âyetiyle (“Gökten yere kadar her işi düzenleyip yönetir. Sonra bütün bu işler, sizin hesabınıza göre bin yıl tutan bir günde Ona yükselir.” 32.Secde Sûresi:5) (“Melekler ve Rûh, Onun Arş'ına; miktarı elli bin sene olan bir günde yükselirler.” 70.Meâric Sûresi:4.) işaret eder. O bilet ise namazdır. Bir tek saat, beş vakit namaza abdestle kâfi gelir.

Acaba yirmi üç saatini şu kısacık hayat-ı dünyeviyeye

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
berk: şimşek.
Cebrail: Dört büyük melekten, vahiy indirmekle görevli olanı.
cihet: yön, taraf.
derece: seviye, mertebe.
dünyevî: dünyaya ait.
ehl-i takva: Allah'tan korkan, emirlerine bağlı olan dindar kimseler.
fânî: geçici, sonu olan.
hadis: Peygamber Efendimizin genel kural değerindeki söz ve davranışları.
hakikat: gerçek.
hayal gibi: çok sür'atli yol alan.
hayat-ı dünyeviye: dünya hayatı.
hayat-ı ebediye: sonsuz

satım ile gelen kazanç.
zayi: elden çıkan, kaybolan.

kısım: bölüm, kesim.
Kur'ân-ı Azîmüşşan: şanı yüce Kur'ân.
mal: dünyada sahip olunan şeyler; zaman.
mesafe: uzaklık.
musaddak: tasdik ile doğrulanan.
mübah: yeme, içme, yürüme gibi günlük davranışlar.
namaz: islâmın beş emrinden birisi.
nefis: kişiyi, her zaman kötülüğe götürmeye zorlayan duygu; kendisi.
Rahîm: “sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan” anlamında Allah'ın bir ismi.

sarf eden ve o uzun hayat-ı ebediyeye bir tek saatini sarf etmeyen; ne kadar zarar eder, ne kadar nefsine zulmeder, ne kadar hilaf-ı akıl hareket eder. Zira bin adamın iştirak ettiği bir piyango kumarına yarı malını vermek, akıl kabul ederse halbuki kazanç ihtimali binde birdir. Sonra yirmi dörtten bir malını, yüzde doksan dokuz ihtimal ile kazancı musaddak bir hazine-i ebediyeye vermemek; ne kadar hilaf-ı akıl ve hikmet hareket ettiğini, ne kadar akıldan uzak düştüğünü, kendini âkıl zanneden adam anlamaz mı?

Halbuki namazda ruhun ve kalbin ve aklın büyük bir rahatı vardır. Hem cisme de o kadar ağır bir iş değildir. Hem namaz kılanın diğer mubah dünyevî amelleri, güzel bir niyet ile ibadet hükmünü alır. Bu surette bütün sermaye-i ömrünü, âhirete mal edebilir. Fâni ömrünü, bir cihette ibka eder.

hayat.
hazine-i ebediye: ebedî hazine; Cennet.
hikmet: ilâhî gaye.
hilâf-ı akıl: akla ters.
hükmünü alma: değerini alma.
ibadet: kulluk vazifesi.
ibka: bâkîleştirme, sonsuzlaştırma.
ihtimal: mümkün olma; olabilirlik.
iman: Resul-i Ekremin tebliğ ettiği inanılması gerekli esasları kabul etme.
işaret: hatırlatma, bildirme.
iştirak: ortaklık.
kâfi: yeterli.

Rahman: “sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran” anlamında Allah’ın bir ismi.
sarf: harcama.
sermaye-i ömür: ömür sermayesi.
surette: şekilde.
tedbir: idare, çekip çevirme.
zulmetmek: haksızlık etmek.
abdest: namaz ve sair ibadetler öncesinde yapılan temizlik.
ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öte dünya.
âkıl: akıllı.
amel: fiil, iş, emek.
arş: göğün en üst tabakası.
arzedilme: sunulma.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

BEŞİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

"Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Şüphesiz ki Allah takvaya sarılanlarla, iyilik yapan ve iyi kullukta bulunanlarla beraberdir." (Nahl:128.)

BEŞİNCİ SÖZ

إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

Namaz kılmak ve büyük günahları işlememek, ne derece hakiki bir vazife-i insaniye ve ne kadar fıtrî, münasip bir netice-i hilkat-i beşeriye olduğunu görmek istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Seferberlikte bir taburda biri muallem, vazife-perver; diğeri acemi, nefis-perver iki asker beraber bulunuyordu. Vazife-perver nefer, talime ve cihada dikkat eder, erzak ve tayinatını hiç düşünmezdi. Çünkü anlamış ki onu beslemek ve cihazatını vermek, hasta olsa tedavi etmek, hattâ inde'l-hace lokmayı ağzına koymaya kadar devletin vazifesidir. Ve onun asıl vazifesi, talim ve cihaddır. Fakat bazı erzak ve cihazat işlerinde işler. Kazan kaynatır, karavanayı yıkar, getirir.

acemi: tecrübesiz; yabancı; yeni, müptedi.
angarya: karşılıksız, ücretsiz olan iş.
asıl: temel, kaide, esas.
cihad: Allah yolunda vatan ve din için düşmanla savaşma.
cihazat: cihazlar, maddî manevî aletler, lüzumlu edevat.
erzak: rızıklar, nimetler.
fıtrî: doğuştan, yaratılıştan, fıtrata ait ve yaratılışla ilgili; tabiîlik.
günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, dinî suç.
hakikî: gerçek.
harp: savaş.
hikâye: olmuş veya olması mümkün olayları yazılı veya sözlü olarak anlatma,
indelhace: ihtiyaca göre, ihtiyaç duyulduğunda.
karavana: askerlere yemek dağıtmakta kullanılan derince bakır kap.
muallem: eğitim görmüş, bilgili.
münasip: uygun, denk.
nafaka: yiyecek

nefer: asker, er.
nefisperver: kendini beğenen, nefsini seven.
netice-i hilkat-i beşeriye: insanın yaratılışının neticesi.
Rahman: tüm varlıkların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmet sahibi Allah.
Rahîm: çok merhametli, esirgeyen, koruyan Allah.
seferberlik: harbe hazır bulunmaklık.
şikemperver: mideye düşkün.
tabur: bölüklerden teşekkül eden bir askerî birlik.
takva: Allah korkusu; günahlardan kaçınma.
talim: öğretme, yetiştirme, eğitme.
tayınat: erzak, yiyecek, gıda, tayınlar.
tedavi: iyileştirme.
temsilî: hakikati gösteren örnek, akla yaklaştıran örnek, sembolik.

Ona sorulsa: “Ne yapıyorsun?” “Devletin angaryasını çekiyorum.” der. Demiyor: “Nafakam için çalışıyorum.” Diğer şikem-perver ve acemi nefer ise talime ve harbe dikkat etmezdi. “O, devlet işidir. Bana ne?” derdi.

Daim nafakasını düşünüp onun peşine dolaşır, taburu terk eder, çarşıya gider, .alışveriş ederdi

Bir gün, muallem arkadaşı :ona dedi
Birader, asıl vazifen, talim ve “ muharebedir. Sen, onun için buraya getirilmişsin. Padişaha itimat et. O, seni aç bırakmaz. O, onun vazifesidir. Hem sen, âciz ve fakirsin; her yerde kendini beslettiremezsin. Hem mücahede ve seferberlik zamanıdır. Hem sana âsidir der, ceza verirler. Evet, iki vazife peşimizde görünüyor. Biri, padişahın vazifesidir. Bazen biz onun angaryasını çekeriz ki bizi beslemektir. Diğeri, bizim vazifemizdir. Padişah bize teshilat ile yardım eder ki talim ve ”.harptir
Acaba o serseri nefer, o mücahid muallemе kulak vermezse ne kadar tehlikede

parası, geçinmek için gerekli olan şey.
namaz: islâmiyetçe günün belirli vakitlerinde yerine getirilen ibadet, dua, beş vakit ibadet.

âciz: güçsüz, gücü yetmez olan; beceriksiz, eli ermez; kabiliyetsiz.
angarya: karşılıksız, ücretsiz olan iş.
asi: isyan eden, isyankâr, karşı gelen.
asıl: esas, aslı, temeli, kaidesi.
asır: yüzyıl.
birader: kardeş.
cemaat-i islâmiye: Müslüman topluluklar; islâm toplumu.
cemiyet-i beşeriye: toplum; insanların oluşturduğu topluluk veya kurumlar.
ceza: karşılık.
dağdağalı: gürültülü, patırtılı.
daim: devam eden, devamlı.
derd-i maişet: geçim derdi ve zorluğu, geçim sıkıntısı.
derece: seviye, makam
fakir: muhtaç, ihtiyaç sahibi, düşkün, yoksul, zavallı, bîça re.
feraiz-i diniye: dinin emrettiği farzlar.
günah: Allah’ın

vazife: görev, yapılması gerekenler, işler.
vazife-i insaniye: insanlık vazifesi, insan olmanın gerektirdiği görev.
vazifeperver: vazife sever; çalışmayı sever.

muharebe: savaşma, harp etme.
mücahede: cihad etme, çarpışma, savaş.
mücahit: cihad eden, din için çalışan, din için düşmanla çarpışan.
Müslüman: islâm dininden olan, mü’min, Müslim.
müttakî: kendisini Allah’ın sevmediğ i fena şeylerden koruyan; haramdan ve günahtan çekinen; takva sahibi, dindar.
nafaka: yiyecek parası, geçinmek için gerekli olan şey.
nefer: asker, er.
nefis: bedenin hissî istekleri; can, kişi, öz varlık; bir şeyin zatı olan, kendisi.
Rezzak-ı Hakikî: gerçek rızık verici Allah.
seferberlik: harbe hazır bulunmaklık.
serseri: başıboş, işi gücü olmayıp boşta dolaşan,

.kalır anlarsın

İşte ey tembel nefsim! O dalgalı meydan-ı harp, bu dağdağalı dünya hayatıdır. O taburlara taksim edilen ordu ise cemiyet-i beşeriyedir. Ve o tabur ise şu asrın cemaat-i İslâmiyesidir. O iki nefer ise biri feraiz-i diniyesini bilen ve işleyen ve kebairi terk ve günahları işlememek için nefis ve şeytanla mücahede eden müttaki Müslüman'dır. Diğeri, Rezzak-ı Hakiki'yi ittiham etmek derecesinde derd-i maişete dalıp, feraizi terk ve maişet yolunda rastgele günahları işleyen fâsık-ı .hâsirdir

Ve o talim ve talimat ise –başta namaz– ibadettir. Ve o harp ise nefis ve heva, cin ve ins şeytanlarına karşı mücahede edip günahlardan ve ahlâk-ı rezileden kalp ve ruhunu helâket-i ebediyeden kurtarmaktır. Ve o iki vazife ise birisi, hayatı verip beslemektir. Diğeri, hayatı verene ve besleyene perestiş edip yalvarmaktır, ona tevekkül edip emniyet .etmektir

emirlerine aykırı davranış, dini suç.
harp: savaş.
itimat: güvenme, emniyet etme, bir şeye kalben güvenip dayanma.
ittiham: suçlama; suçlu duruma düşürme.
kebair: büyük günahlar.
meydan-ı harp: harp meydanı, savaş alanı.
muallem: eğitim görmüş, bilgili.

âciz: güçsüz, gücü yetmeyen.
acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
ahlâk-ı rezile: kötü ahlâk.
bâr: yük, zahmet, eziyet, sıkıntı.
bizzat: kendisi.
canavar: zararlı hayvan.
Cenab-ı Rezzak-ı Kerîm: sınırsız ikram sahibi ve bütün varlıkların rızkını veren Allah.
cin: bir cins ateşten yaratılmış olup dünyanın insandan sonra en mühim sakini.
delil: kanıt, belge.
derd-i maişet: geçim derdi.
emniyet: güven.
fasık-ı hasir: zarar ve ziyanda olan, bilerek günah işleyen.
feraiz: farz kılınan ibadetler.

haylaz, derbeder, avare.
tabur: bölüklerden teşekkül eden bir askerî birlik.
taksim: bölmek, paylaştırmak, kısımlara ayırmak.
talim: öğretme, yetiştirme, eğitme.
terk: bırakma, salıverme, vazgeçme.
teshilât: kolaylaştırmalar.
vazife: görev, yapılması gerekenler, işler.

matbaha-i rahmet: Allah'ın rahmet mutfağı.
mertlik: çeviklik, yiğitlik, zinde haraketlilik.
mu'cize-i sanat-ı Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın sanatının mu'cizesi.
muvazene: ölçülülük, dengeli olma; tartma, ölçme; düşünme, karşılaştırma.
mücahede: cihad etme, çarpışma, savaş.
namaz: Günün beş vaktinde yerine getirilen ve islâmın beş şartından biri olan ibadet.
nazik: terbiyeli, zarif, ince, dayanıksız;

günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, dini suç.
harika-i hikmet-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın yarattığı hikmet harikası.
harp: savaş.
helâket-i ebediye: ebedî mahvoluş, ebedî bitiş.
heva: istek, heves, nefsin arzusu.
ibadet: kulluk vazifesi.
idame: devam ettirme.
ihtiyar: irade, kendi isteğiyle seçme ve hareket etme, isteme; arzu etme.
iktidar: güç, kuvvet.
ins: insan.
kâfi: yeterli.
mahlûk: yaratılmış, yoktan var edilmiş olan.
maişet: geçinme, geçiniş, yaşamak için gerekli olan şey.

abd: kul, köle, hizmetçi.
amel: fiil, iş, emek.
Cenab-ı Hak: Allah.
cihazat-ı maneviye: manevî organlar; hisler ve duygular.
cihetinde: yönünde, yanında, tarafında.
daim: devam eden, devamlı.
edna: en adî, en aşağı.

Evet, en parlak bir mu'cize-i sanat-ı Samedaniye ve bir hârika-i hikmet-i Rabbaniye olan hayatı kim vermiş, yapmış ise rızıkla o hayatı besleyen ve idame eden de odur. Ondan başka olmaz. Delil mi istersin? En zayıf, en aptal hayvan en iyi beslenir (meyve kurtları ve balıklar gibi). En âciz, en nazik mahluk en iyi rızkı o yer .(çocuklar ve yavrular gibi)

Evet, vasıta-i rızk-ı helâl, iktidar ve ihtiyar ile olmadığını; belki acz ve zaaf ile olduğunu anlamak için balıklar ile tilkileri, yavrular ile canavarları, ağaçlar ile hayvanları muvazene etmek .kâfidir

Demek derd-i maişet için namazını terk eden, o nefere benzer ki talimi ve siperini bırakıp çarşıda dilencilik eder. Fakat namazını kıldıktan sonra Cenab-ı Rezzak-ı Kerîm'in matbaha-i rahmetinden tayinatını aramak, başkalara bâr olmamak için kendisi bizzat gitmek; güzeldir, .mertliktir, o dahi bir ibadettir

Hem insan ibadet için halk olunduğunu, fıtratı ve cihazat-ı

nefer: asker, er.
nefis: insanı daima kötülüklere sevk eden duygu.
perestiş: aşırı bağlılık, tapar derecede sevme, mükemmel sevgi.
rastgelen: doğru gelen, düzgün gelen.
rızık: Allah'ın herkese lütuf ve ihsan ettiği nimetler, yiyecekler.
siper: arkasında saklanılan şey.
şeytan: her türlü kötülüğü yapan ve teşvik eden kimse.
talim: öğretme, eğitme.
talimat: talimler, eğitimler.
tayınat: erzaklar, yiyecekler.
terk: bırakma, salıverme, vazgeçme.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma, neticeye rıza gösterme.
vasıta-i rızk-ı helâl: helâl rızık kazanma aracı,sebebi.
vazife: görev, yapılması gerekenler, işler.
zaaf: zayışık, iktidarsızlık, kudretsizlik.

hayat-ı uhreviye: ahiret hayatı.
hayvanat: hayvanlar.
hidayet: doğru yol üzere olmak; islâmiyet.
hükmünde: değerinde.
ibadet: kulluk vazifesi.

maneviyesi gösteriyor. Zira hayat-ı dünyeviyesine lâzım olan amel ve iktidar cihetinde en edna bir serçe kuşuna yetişmez. Fakat hayat-ı maneviye ve uhreviyesine lâzım olan ilim ve iftikar ile tazarru ve ibadet cihetinde hayvanatın sultanı ve .kumandanı hükmündedir

Demek ey nefsim! Eğer hayat-ı dünyeviyeyi gaye-i maksat yapsan ve ona daim çalışsan en edna bir serçe kuşunun bir neferi hükmünde olursun. Eğer hayat-ı uhreviyeyi gaye-i maksat yapsan ve şu hayatı dahi ona vesile ve mezraa etsen ve ona göre çalışsan; o vakit hayvanatın büyük bir kumandanı hükmünde ve şu dünyada Cenab-ı Hakk'ın nazlı ve niyazdar bir abdi, mükerrem ve muhterem bir .misafiri olursun

İşte sana iki yol, istediğini intihab edebilirsin. Hidayet ve tevfiki Erhamü'r-Râhimîn'den .iste

Erhamürrâhimîn: merhamet edenlerin en merhametlisi.
fıtrat: yaratılış, huy, tabiat.
gaye-i maksat: asıl gaye, isteklerin amacı.
halk olunmak: yaratılmak, var edilmek.
hayat-ı dünyeviye: dünya hayatı.
hayat-ı maneviye: manevî hayat.
iftikar: fakirliğini bilmek, alçak gönüllülük.
iktidar: güç, kuvvet.
intihap: seçme, tercih etme.
kumandan: komutan, askeri birliğin başındaki rütbeli kişi.
lâzım: gerek, gerekli, lüzumlu.
mezraa: ekilip mahsul alınan yer; tarla.
misafir: konuk, seyahatte olan, yolculuk sırasında birinin evine konan.
muhterem: saygıdeğer; kıymetli ve şereşi kimse.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

ALTINCI SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنٖينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

“Allah mü'minlerden canlarını ve mallarını, karşılığında Cenneti onlara vermek suretiyle satın almıştır.” (9.Tevbe:111.)

ALTINCI SÖZ

Nefis ve malını Cenab-ı Hakk’a satmak ve ona abd olmak ve asker olmak; ne kadar kârlı bir ticaret, ne kadar şerefli bir rütbe olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciği dinle:

Bir zaman bir padişah, raiyetinden iki adama, her birisine emaneten birer çiftlik verir ki içinde fabrika, makine, at, silah gibi her şey var. Fakat fırtınalı bir muharebe zamanı olduğundan hiçbir şey kararında kalmaz. Ya mahvolur veya tebeddül eder gider. Padişah, o iki nefere kemal-i merhametinden bir yaver-i ekremini gönderdi. Gayet merhametkâr bir ferman ile onlara diyordu:

“Elinizde olan emanetimi bana satınız. Tâ sizin için muhafaza edeyim, beyhude zayi olmasın. Hem muharebe bittikten sonra size daha güzel

abd: kul, köle.
alet: araç, makine.
beyhude: boşuna, faydasız.
Cenab-ı Hak: Allah.
emanet: birisine koruması için geçici olarak bırakılan şey.
ferman: emir, tebliğ.
güya: sanki, âdeta
hikâye: olmuş veya olması mümkün olayları yazılı veya sözlü anlatım.
iade etmek: geri vermek, ödemek.
işlettirilmek: çalıştırılmak.
kemal-i merhamet: tam ve kusursuz merhamet.
mahvolma: yok olma, harap olma.
merhametkâr: merhamet eden, acıyan.
muhafaza: korumak.
muharebe: savaş, harp;

padişah: hükümdar, sultan.
raiyet: halk.
Rahman: tüm varlıkların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmet sahibi Allah.
Rahîm: çok merhametli, esirgeyen, koruyan Allah.
rütbe: derece, makam.
surette: şekilde, durumda.
şerefli: onurlu, övünülecek, üstün.
tebeddül: başkalaşma, değişme.
temsilî: hakikati gösteren ve akla yaklaştıran örnek; sembolik.
tezgâh: iş yeri; düzen.
ticaret: alım satım sonucu elde edilen kazanç.
yaver-i ekrem: en cömert, en yakın dost ve yardımcı olan Hz. Peygamber (a.s.m.).
zayi: kaybolmak,

savaşma, harp etme.
mü'min: iman eden, inanan.
nam: isim, ün, ad.
nefer: asker, er.
nefis: her zaman kötülüğe meylettiren duygu; kendisi.

adî: basit, sıradan.
âlî: yüce, yüksek.
ayyaş: sarhoş.
başıbozuk: sorumsuz, düzensiz.
bedel: karşılık, yerine.
beyhude: boşuna, faydasız.
dağdağa: sıkıntı; telâş ve zorluklar.
derece: mertebe, kademe, basamak.
deruhte: yapma, yerine getirme.
ebedî: sonsuza kadar.
emanet: birisine koruması için verilen şey.
esir: tutsak, savaşta düşman eline düşen.
ferman: emir, buyruk.
firavunlaşmak: içlerinde ilâhlık dava edenlerin de bulun duğu eski Mısır

bir surette iade edeceğim. Hem güya o emanet malınızdır, pek büyük bir fiyat size vereceğim. Hem o makine ve fabrikadaki âletler, benim namımla ve benim tezgâhımda işlettirilecek.

Hem fiyatı hem ücretleri, birden bine yükselecek. Bütün o kârı size vereceğim. Hem de siz, âciz ve fakirsiniz. O koca işlerin masarifatını tedarik edemezsiniz. Bütün masarifatı ve levazımatı, ben deruhte ederim. Bütün vâridatı ve menfaati size vereceğim. Hem de terhisat zamanına kadar elinizde bırakacağım. İşte beş mertebe kâr içinde kâr...

Eğer bana satmazsanız zaten görüyorsunuz ki hiç kimse elindekini muhafaza edemiyor. Herkes gibi elinizden çıkacaktır. Hem beyhude gidecek. Hem o yüksek fiyattan mahrum kalacaksınız. Hem o nazik, kıymettar âletler, mizanlar, istimal edilecek şahane madenler ve işler bulmadığından bütün bütün kıymetten düşecekler. Hem idare ve muhafaza zahmeti ve külfeti başınıza kalacak. Hem emanette hıyanet cezasını

zarar.

kıymettar: değerli, pahalı.
külfet: yük, zorluk.
levazımat: gerekl
olan şeyler.
maaliftihar: severek, isteyerek
maden: asıl, esas, kaynak.
mağrur: gururlu, kibirli.
mahrum kalmak kaybetmek, ele geçmemek.
masarifat: harcamalar.
menfaat: fayda.
mertebe: kademe
mertebe: mevki, makam.
mizan: terazi, ölçü.
muhafaza: korumak.
nam: isim, ün, ad
nazik: ince, dayanıksız.
nefis: her zaman kötülüğe meylettiren duygu
kendisi.
padişah: hükümdar, sultan.
serbest: hür, kendi başına.
şahane: pek güzel, çok iyi.
tasarruf: idare etme, kullanma.

hükümdarlarına benzemek.
güya: sanki, âdeta.
has: özel, hususî, mahsus.
hasaret: zarar, ziyan, kayıp.
hıyanet: güveni kötüye kullanma.
hodbin: bencil, kibirli.
iltifat: ilgi, övgü.
istimal: kullanma.
kıymet: değer.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
azap: ceza, eziyet.
bahis: konu.
bâkî: ebedî, daimî, ölmez, sonsuz,
bâtınî: içe ait, içte olan.
cisim: beden.
daire-i hayat: hayat dairesi.
dürbün: uzağı görmeye yarayan alet.
ebed: sonsuzluk.
ezel: geçmiş ve geleceği birlikte kapsama, zamanla sınırlı olmama.

göreceksiniz. İşte beş derece ...hasaret içinde hasaret

Hem de bana satmak ise bana asker olup benim namımla tasarruf etmek demektir. Âdi bir esir ve başı bozuğa bedel, âlî bir padişahın has, serbest bir yaver-i askeri ".olursunuz
Onlar, şu iltifatı ve fermanı dinledikten sonra o iki adamdan aklı başında olanı :dedi
Baş üstüne, ben maaliftihar — satarım. Hem bin teşekkür .ederim
Diğeri mağrur, nefsi firavunlaşmış, hodbin, ayyaş, güya ebedî o çiftlikte kalacak gibi dünya zelzelelerinden, .dağdağalarından haberi yok

Dedi: - Yok! Padişah kimdir? Ben mülkümü satmam, keyfimi ...bozmam

Biraz zaman sonra birinci adam öyle bir mertebeye çıktı ki herkes haline gıpta ederdi. Padişahın lütfuna mazhar olmuş, has sarayında saadetle yaşıyor. Diğeri, öyle bir hale giriftar olmuş ki hem herkes ona acıyor hem de "Müstahak!" diyor. Çünkü hatasının neticesi olarak hem saadeti ve mülkü gitmiş hem .ceza ve azap çekiyor

İşte ey nefs-i pür-heves! Şu

tedarik: sağlama, karşılama.
terhisat: serbest kalma, görevi bitirme.
varidat: gelirler.
yaver-i asker: asker yardımcı.
zahmet: sıkıntı, eziyet.
zelzele: deprem, sarsıntı.

lütuf: hoşluk, iyilik.
mâmelek: sahip olunan şey.
mazhar olmak: ulaşma, kavuşmak.
mertebe: mevki, makam.
misal: örnek.
mizan: terazi, ölçü.
muharebe: savaş, harp.
mü'min: Allah'a inanan.
mülk: mal.
müstahak: hak eden.
nefs-i pürheves: istek ve arzularla dolu nefis.
netice: sonuç.
Rab: besleyen, yetiştiren, terbiye eden Allah.
Resul-i Kerîm: Peygamberimiz

fânî: geçici, son bulan.
ferman-ı ahkem: kuvvetli emir.
gıpta etmek: imrenmek, özenmek.
giriftar: tutulmuş, yakalanmış.
hakikat: gerçek.
Hâlık: her şeyi yoktan yaratan Allah.
has: özel, hususî.
hasse: duygu.
hayal: zihinde tasarlanan, düş.
keyif: memnunluk, neşe.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

ehval-i muhavvifâne: ürperten dehşet veren korkular.
âlâm-ı hazinâne: hüzün verici,

misalin dürbünü ile hakikatin yüzüne bak. Amma o padişah ise ezel ebed Sultanı olan Rabb'in, Hâlık'ındır. Ve o çiftlikler, makineler, âletler, mizanlar ise senin daire-i hayatın içindeki mâmelekin ve o mâmelekin içindeki cisim, ruh ve kalbin ve onlar içindeki göz ve dil, akıl ve hayal gibi zahirî ve bâtınî hâsselerindir. Ve o yaver-i ekrem ise Resul-i Kerîm'dir. Ve o ferman-ı ahkem ise Kur'an-ı Hakîm'dir ki bahsinde bulunduğumuz ticaret-i azîmeyi, şu âyetle ilan :ediyor

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنٖينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

Allah mü'minlerden canlarını “) ve mallarını, karşılığında Cenneti onlara vermek suretiyle satın almıştır.” (9.Tevbe Sûresi:111)

Ve o dalgalı muharebe meydanı ise şu fırtınalı dünya yüzüdür ki durmuyor, dönüyor, bozuluyor ve her insanın aklına şu fikri veriyor: “Madem her şey elimizden çıkacak, fâni .olup kaybolacak

Acaba bâkiye tebdil edip ibka etmek çaresi yok mu?” deyip

Aleyhissalâtü Vesselâm.
saadet: mutluluk.
sultan: hükümdar, saltanat sahibi.
suret: tarz, usul, yol.
tebdil: değiştirme.
ticaret-i azîme: büyük ticaret.
yaver-i ekrem: Cenab-ı Hakkın emrinde çalışan, en makbul ve cömert memuru.
zahirî: dışa, maddî yüze ait.

kıymet: değer.
Malik-i Hakikî: her şeyin gerçek sahibi olan Allah.
mertebe: derece, katbekat.
meş'um: kötü, uğursuz.
muacciz: sıkıcı, rahatsız edici, bıktırıcı.
munis: cana yakın, sevimli.
muzır: ziyan veren, zararlı.

düşünürken birden semavî sadâ-yı Kur'an işitiliyor. Der: "Evet, var. Hem beş mertebe kârlı bir surette güzel ve rahat ".bir çaresi var

?Sual: Nedir

Elcevap: Emaneti, sahib-i .hakikisine satmak

İşte o satışta, **beş derece kâr .içinde kâr** var

Birinci kâr: Fâni mal, beka bulur. Çünkü Kayyum-u Bâki olan Zat-ı Zülcelal'e verilen ve onun yolunda sarf edilen şu ömr-ü zâil, bâkiye inkılab eder, bâki meyveler verir. O vakit ömür dakikaları, âdeta tohumlar, çekirdekler hükmünde zahiren fena bulur, çürür. Fakat âlem-i bekada, saadet çiçekleri açarlar ve sümbüllenirler. Ve âlem-i berzahta ziyadar, munis birer .manzara olurlar

İkinci kâr: Cennet gibi bir .fiyat veriliyor

Üçüncü kâr: Her aza ve hâsselerin kıymeti, birden bine .çıkar

Mesela, akıl bir âlettir. Eğer Cenab-ı Hakk'a satmayıp belki nefis hesabına çalıştırsan öyle meş'um ve müz'iç ve muacciz bir âlet olur ki geçmiş zamanın âlâm-ı hazînanesini ve gelecek zamanın ehval-i muhavvifanesini senin bu bîçare başına yükletecek, yümünsüz ve muzır bir âlet derekesine iner. İşte bunun içindir ki fâsık adam, aklın iz'aç ve tacizinden kurtulmak için galiben ya sarhoşluğa

---

üzüntü verici acılar, elemler.
âlem-i beka: sonsuzluk âlemi; ahiret.
âlem-i berzah: ölenlerin, kıyamete kadar bulundukları âlem.
bâkî: kalıcı, sonsuz, ölümsüz.
beka: devamlılık, sonsuzluk.
bîçare: çaresiz, zavallı.
dereke: mertebe, seviye.
elcevap: cevap.
emanet: birisine koruması için verilen şey.
fânî: geçici.
fasık: günahkâr, büyük günahları işleyen.
fenâ bulmak: son bulmak.
galiben: genellikle, çoğunlukla.
hasse: duygu.
ibka: sonsuzlaştırma.
inkılâp: dönüşme, değişme.
iz'aç: rahatsız etme, bunaltma.
kâinat: bütün varlıklar, dünya.
Kayyum-u Bâkî: sonsuz ve varlığının devamı için hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeyi ayakta tutan Allah.

müz'iç: eza veren, sıkıntılı.
nefis: her zaman kötülüğe meylettiren duygu; kendi.
nihayetsiz: sonsuz.
ömr-ü zail: geçici, yok olup giden ömür.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
saadet: mutluluk.
Sahib-i Hakikî: eşyanın gerçek sahibi olan Allah.
sarf etmek: harcamak, kullanmak.
seda-i Kur'ân: Kur'ân'ın sesi.
semavî: Cenab-ı Hak tarafından gönderilen, gökten gelen.
sual: soru.
suret: tarz, yol, usul.
taciz: rahatsızlık verme, incitme.
tılsım: sırlı, sihirli.
yümünsüz: bereketsiz, kuvvetsiz.
zahiren: görünüşte.
Zat-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi zat, Allah.
ziyadar: ışıklı.

meş'um: kötü;

veya eğlenceye kaçar. Eğer Mâlik-i Hakiki'sine satılsa ve onun hesabına çalıştırsan akıl, öyle tılsımlı bir anahtar olur ki şu kâinatta olan nihayetsiz rahmet hazinelerini ve hikmet definelerini açar.

Ve bununla sahibini, saadet-i ebediyeye müheyya eden bir mürşid-i Rabbanî derecesine çıkar.

Mesela, göz bir hâssedir ki ruh bu âlemi o pencere ile seyreder. Eğer Cenab-ı Hakk'a satmayıp belki nefis hesabına çalıştırsan geçici, devamsız bazı güzellikleri, manzaraları seyir ile şehvet ve heves-i nefsaniyeye bir kavvad derekesinde bir hizmetkâr olur. Eğer gözü, gözün Sâni'-i Basîr'ine satsan ve onun hesabına ve izni dairesinde çalıştırsan o zaman şu göz, şu kitab-ı kebir-i kâinatın bir mütalaacısı ve şu âlemdeki mu'cizat-ı sanat-ı Rabbaniyenin bir seyircisi ve şu küre-i arz bahçesindeki rahmet çiçeklerinin mübarek bir arısı derecesine çıkar.

Mesela, dildeki kuvve-i zaikayı, Fâtır-ı Hakîm'ine satmazsan belki nefis hesabına, mide namına çalıştırsan o vakit midenin tavlasına ve fabrikasına bir kapıcı derekesine iner, sukut eder. Eğer Rezzak-ı Kerîm'e

adî: basit, normal.
âlem: dünya, cihan.
define: saklı ve gömülü. kıymetli ve değerli şeyler.
derece: seviye, makam.
dereke: aşağı mertebe, alt derece, negatif seviye.
Fâtır-ı Hakîm: her şeyi bir maksada uygun ve hikmetle benzersiz bir şekilde yaratan Allah.
hasse: duyu organı.
hazine-i hassa-i rahmet: yalnızca Allah'a ait olan rahmet hazinesi.
heves-i nefsaniye: nefse ait istekler.
hikmet: ilim; ilâhî gaye.
hizmetkâr: hizmetçi.
kâinat: bütün âlemler, varlıklar.
kavvat: kendisindeki bir emaneti başkasına peşkeş çeken, satan.
kitab-ı kebir-i kâinat: büyük bir kitap gibi manalar ve hikmetler ifade eden kâinat.
kudret-i Samedâniye:

uğursuz.
mu'cizat-ı sanat-ı Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın sanat mu'cizeleri.
mübarek: uğurlu, hayırlı.
müfettiş-i şakir: verilen nimetlere şükreden müfettiş.
müheyya etmek: hazır hale getirmek.
mürşid-i Rabbanî: her şeyi terbiye, sevk ve idare eden Allah'a yönelten yol gösterici.
mütalâacı: bir şeyi etraşıca inceleyen, düşünen ve okuyan.
mütefennin: fen bilgisi olan, fenlerden anlayan.
nazır-ı mahir: kabiliyetli nezaretçi, bakıcı.
nazır: yardımcı, yöneten.
nefis: kötülüğü isteyen, ona yönlendiren, iyilikten alıkoyan güç.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
rahmet-i ilâhiye: Allah'ın rahmeti.
Rezzak-ı Kerîm: ikram sahibi olan rızık verici Cenab-ı Hak.
rütbe: derece, makam.
saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk; Cennet hayatı.
Sâni-i Basîr: her şeyi hakkıyla gören ve her şeyi sanatla yaratan

satsan o zaman dildeki kuvve-i zaika, rahmet-i İlahiye hazinelerinin bir nâzır-ı mahiri ve kudret-i Samedaniye matbahlarının bir müfettiş-i .şâkiri rütbesine çıkar

İşte ey akıl, dikkat et! Meş'um bir âlet nerede, kâinat anahtarı nerede? Ey göz, güzel bak! Âdi bir kavvad nerede, kütüphane-i İlahînin mütefennin bir nâzırı nerede? Ve ey dil, iyi tat! Bir tavla kapıcısı ve bir fabrika yasakçısı nerede, hazine-i ?hâssa-i rahmet nâzırı nerede

Ve daha bunlar gibi başka âletleri ve azaları kıyas etsen anlarsın ki hakikaten mü'min cennete lâyık ve kâfir cehenneme muvafık bir mahiyet kesbeder. Ve onların her biri, öyle bir kıymet almalarının sebebi; mü'min, imanıyla Hâlık'ının emanetini, onun namına ve izni dairesinde istimal etmesidir. Ve kâfir, hıyanet edip nefs-i emmare .hesabına çalıştırmasıdır

Dördüncü kâr: İnsan zayıftır, belaları çok. Fakirdir, ihtiyacı pek ziyade. Âcizdir, hayat yükü pek ağır. Eğer Kadîr-i Zülcelal'e dayanıp tevekkül etmezse ve itimat

hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.
kuvve-i zaika: tat alma duyusu; dil.
küre-i arz: yerküre; dünya.
kütüphane-i ilâhî: Allah'ın yarattığı bütün varlıkların tanıtıldığı kütüphane, tabiat.
matbah: mutfak.

âciz: güçsüz, gücü yetmez olan.
alet: vasıta, uzuv.
aza: bedenin her bir uzvu.
azap: ceza, sıkıntı.
belâ: musibet; sıkıntılı durum.
Cehennem: ahiretteki azap yeri.
ehl-i ihtisas ve müşahede: ilimlerde gelişmiş ve sırları açmaya gayret eden bilim adamları.
ehl-i zevk ve keşif: Allah'ın ince sırlarını öğrenmeyi zevk edenler, sevenler, velîler .
elem: acı, keder, dert, kaygı, üzüntü.

Allah.
sukut: düşüş, alçalış.
şehvet: cinsî istek, iştiha.
tavla: at ahırı.

kesb: kazanma.
kıyas: benzetme, karşılaştırma, mukayese etme.
kıymet: değer.
mahiyet: durum, şekil, esas.
mahrumiyet: yoksun kalmak, mahrum olmak.
meftun: âşık, tutkun,
mertebe: derece, makam.
meşakkat: sıkıntı, zorluk.
muhtaç olmak: gerek duymak.
muvafık: uygun olan, uyan.
mü'min: Allah'a inanan.
nam: isim, ün.
nefis: bedenî canlılık; yeme içme gibi biyolojik ihtiyaçlara duyulan istek.
nefs-i emmare: kötülüğü teşvik eden nefis.
perestiş: aşırı bağlılık.
semeresiz: neticesiz, sonuçsuz.
suret: şekil.
teessüf: üzülme, pişmanlık.
tesbihat: tesbihler; Allah'ı bütün eksik sıfatlardan uzak tutmalar,

emanet: korunması için verilen şey.
günah: kötülük, haram.
hakikaten: gerçekten.
Hâlık: yoktan var eden yaratıcı olan Allah.
hasaret: zarar, ziyan.
hayat: içinde yaşanılan şartlar.
heva: istek, heves, nefsin arzusu.
hıyanet: güveni kötüye kullanmak, su-i istimal etmek.
ibadet: kulluk vazifesi.
iman: Allah'a ve indirdiklerine inanma.
istimal: kullanma.
itimat: güvenme, emniyet etme.
ittifak: fikir birliği.
Kadîr-i Zülcelâl: büyüklük sahibi ve her şeye gücü yeten Allah.
kâfir: Allah’ı ve islâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
alet: vasıta, araç, makine.
âmin: “Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!” manasında duadan sonra söylenir.
asla: hiç bir

edip teslim olmazsa, vicdanı daim azap içinde kalır. Semeresiz meşakkatler, elemler, teessüfler onu boğar; .ya sarhoş veya canavar eder

Beşinci kâr: Bütün o aza ve âletlerin ibadeti ve tesbihatı ve o yüksek ücretleri, en muhtaç olduğun bir zamanda, cennet yemişleri suretinde sana verileceğine ehl-i zevk ve keşif ve ehl-i ihtisas ve müşahede .ittifak etmişler

İşte bu beş mertebe kârlı ticareti yapmazsan şu kârlardan mahrumiyetten başka, **beş derece hasaret .içinde hasaret**e düşeceksin

Birinci hasaret: O kadar sevdiğin mal ve evlat ve perestiş ettiğin nefis ve heva ve meftun olduğun gençlik ve hayat zayi olup kaybolacak, senin elinden çıkacaklar. Fakat günahlarını, elemlerini sana .bırakıp boynuna yükletecekler

İkinci hasaret: Emanette hıyanet cezasını çekeceksin. Çünkü en kıymettar âletleri, en kıymetsiz şeylerde sarf edip .nefsine zulmettin

Üçüncü hasaret: Bütün o kıymettar cihazat-ı insaniyeyi, hayvanlıktan çok aşağı bir derekeye düşürüp hikmet-i

onun şanını yüceltmeler.
teslim: bırakma, terk etme.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah’a bırakma.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen manevî his.
zayi: elden çıkan, kayıp olma.
ziyade: fazla, çok.

hikmet-i ilâhiye: Allah’ın her şeyi bir sebebe bağlaması.
hıyanet: hainlik, vefasızlık.
iftira: yalan yere birisini suçlu göstermek, birisine suç atmak
istiğfar: Cenab-ı Allah’tan kusurların affedilmesini, günahların bağışlanmasını isteme.
kabzetmek: almak, tutmak.
kâfi: yeterli.
kat’a: asla, kesinlikle.
keyif: hoşlanma, memnunluk.
kıymettar: değerli, pahalı, kıymetli.
kusur: hata, yanlış.
levazımat: gerekli olan şeyler.
nefis: kendi,

zaman; kesinlikle.
cihazat-ı insaniye: insandaki maddî ve manevî organlar.
daim: devamlı.
dereke: alt derece, düşük seviye.
emanet: birisine koruması için verilen şey
emin: emniyette, koruma altında.
esasat: esaslar, temeller; prensipler.
fakr: ihtiyaç, yoksulluk.
feraiz-i ilâhiye: Allah'ın emirleri.
firak: ayrılık, ayrılma.
hafif: ağır olmayan.
haram: islâmiyetçe yasaklanan iş ve şeyler.
hasaret: zarar, ziyan, kayıp.
hayat-ı ebediye: sonsuz hayat.
hediye-i Rahmaniye: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan Allah'ın verdiği nimetler.
helâl dairesi: islâmiyetçe yasaklanmayan her şey.

.İlahiyeye iftira ve zulmettin

Dördüncü hasaret: Acz ve fakrın ile beraber, o pek ağır hayat yükünü, zayıf beline yükleyip zeval ve firak sillesi altında daim vaveylâ .edeceksin

Beşinci hasaret: Hayat-ı ebediye esasatını ve saadet-i uhreviye levazımatını tedarik etmek için verilen akıl, kalp, göz ve dil gibi güzel hediye-i Rahmaniyeyi, cehennem kapılarını sana açacak çirkin .bir surete çevirmektir

Şimdi satmaya bakacağız. Acaba o kadar ağır bir şey midir ki çokları satmaktan kaçıyorlar. Yok, kat'â ve aslâ! Hiç öyle ağırlığı yoktur. Zira helâl dairesi geniştir, keyfe kâfi gelir. Harama girmeye hiç lüzum yoktur. Feraiz-i İlahiye .ise hafiftir, azdır
Allah'a abd ve asker olmak, öyle lezzetli bir şereftir ki tarif .edilmez

Vazife ise yalnız, bir asker gibi Allah namına işlemeli, başlamalı. Ve Allah hesabıyla vermeli ve almalı. Ve izni ve kanunu dairesinde hareket .etmeli, sükûnet bulmalı

Kusur etse istiğfar etmeli. "Yâ Rab! Kusurumuzu affet, bizi kendine kul kabul et, emanetini kabzetmek zamanına kadar bizi emanette emin kıl, âmin!" demeli ve ona

şahıs.
saadet-i uhreviye: ahiret saadeti, huzuru.
sarf: harcama.
sille: tokat.
suret: şekil.
sükûnet: rahat, huzur, dinginlik.
tedarik: hazırlama, sağlama, karşılama.
vaveylâ: çığlık, feryat.
vazife: görev.
yümün: kuvvetli uğur, bereket.
zeval: sona erme, yok olma.
zulüm: haksızlık, eziyet.

.yalvarmalı

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

YEDİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَ بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ

“Allah'ın varlığına ve birliğine ve âhiret gününe îmân ettim.”

YEDİNCİ SÖZ

Şu kâinatın tılsım-ı muğlakını açan اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَ بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ (Allah'ın varlığına ve birliğine ve âhiret gününe îmân ettim.) ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden ne kadar kıymettar iki tılsım-ı müşkül-küşa olduğunu ve sabır ile Hâlık’ına tevekkül ve iltica ve şükür ile Rezzak’ından sual ve dua ne kadar nâfi’ ve tiryak gibi iki ilaç olduğunu ve Kur’an’ı dinlemek, hükmüne inkıyad etmek, namazı kılmak, kebairi terk etmek ebedü’l-âbâd yolculuğunda ne kadar mühim, değerli, revnaktar bir bilet, bir zâd-ı âhiret, bir nur-u kabir olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Bir zaman bir asker, meydan-ı harp ve imtihanda, kâr ve zarar deveranında pek müthiş bir vaziyete düşer. Şöyle ki:
Sağ ve sol iki tarafından dehşetli derin iki yara ile yaralı

bîçare: çaresiz.
cesim: büyük, iri, kocaman.
cihet: yön, taraf.
darağacı: idam işinin yapıldığı sehpa.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ebedülâbâd: ahiret, ebedî hayat.
fetih: elde etme, kazanma, açma.
Hâlık: yaratıcı
hayırhah: iyilik isteyen.
zır: Hz. Hızır.
iltica: sığınma.
imtihan: sınav.
inkıyat: boyun eğmek, itaat etmek.
kâinat: Allah’ın dışında var olan her şey.
kebair: büyük günahlar.
kıymettar: değerli, pahalı
mahvetmek: yok etmek, silmek.
meydan-ı harp: savaş alanı.
me’yusâne: ümitsizce, üzülerek.
mühim: önemli.
müthiş: dehşet veren,
nafi: menfaatli, faydalı, şifalı.

namaz: belli vakitlerde yapılan ibadet.
nefiy: sürgün etme.
nuranî: nurlu.
nur-u kabir: kabir nuru, ışığı.
peyda: meydana çıkmak.
revnaktar: göz alıcı bir parlaklık ve güzellikte.
Rezzak: bütün yaratılmışların rızkı nı veren Allah.
ruh-u beşer: insan ruhu.
saadet: mutluluk.
sabır: dayanma, katlanma.
sual: isteme, sorma.
sual ve dua: arzu ve istek.
şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
temsil: örnek, benzetme.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah’a bırakma.
tılsım-ı muğlâk: bu âlemin gizli ve sır perdesi ile kaplı yönleri.
tılsım-ımüşkülküşa: zor açılabilen tılsım; zor çözülen

ve arkasında cesîm bir arslan, ona saldırmak için bekliyor gibi duruyor. Ve gözü önünde bir darağacı dikilmiş, bütün sevdiklerini asıp mahvediyor, onu da bekliyor. Hem bu hali ile beraber uzun bir yolculuğu var, nefyediliyor. O bîçare, şu dehşet içinde meyusane düşünürken sağ cihetinde Hızır gibi bir hayırhah, nurani bir zat peyda olur. Ona der:

"Meyus olma. Sana iki tılsım verip öğreteceğim. Güzelce istimal etsen o arslan, sana musahhar bir at olur. Hem o darağacı, sana keyif ve tenezzüh için hoş bir salıncağa döner. Hem sana iki ilaç vereceğim. Güzelce istimal etsen o iki müteaffin yaraların, iki güzel kokulu Gül-ü Muhammedî (asm) denilen latîf çiçeğe inkılab ederler. Hem sana bir bilet vereceğim. Onunla, uçar gibi bir senelik bir yolu, bir günde kesersin. İşte eğer inanmıyorsan bir parça tecrübe et. Tâ doğru olduğunu anlayasın."

Hakikaten bir parça tecrübe etti, doğru olduğunu tasdik etti. Evet ben, yani şu bîçare Said dahi bunu tasdik ederim. Çünkü biraz tecrübe ettim, pek doğru gördüm.

Bundan sonra birden gördü ki sol cihetinden şeytan gibi dessas, ayyaş, aldatıcı bir

ayyaş: sarhoş.
bîçare: çaresiz.
cihet: yön, taraf
darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa.
dessas: aldatıcı, sahtekâr.
fantezi: kaide dışı istekler, arzular.
gül-ü Muhammedî: kırmızı renkli bir gül çeşidi.
hakikaten: gerçekten
inkılâp: dönüşme.
istimal: kullanma.
işret: içki içmek.
kesmek: yol almak, bitirmek.

şifre.
tiryak: ilâç, panzehir.
vaziyet: durum.
zâd-ı ahiret: ahiret azığı.
zat: kişi.

keyif: neşe; rahatlık; hoşlanma, memnunluk.
lâtif: güzel, hoş.
me'yus olmak: ümitsizliğe düşmek; üzülmek.
musahhar: emir altında olan, itaatkâr,
müskir: sarhoş edici içki.
müteaffin: kokuşmuş.
suret: resim, şekil,
tasdik: onaylama.
tecrübe: deneme.
tenezzüh: gezinti,
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli şifre.
ziynet: süs.

adam; çok ziynetler, süslü suretler, fanteziyeler, müskirler beraber olduğu halde geldi. Karşısında durdu, ona dedi:

— Hey arkadaş! Gel gel, beraber işret edip keyfedelim. Şu güzel kız suretlerine bakalım. Şu hoş şarkıları dinleyelim. Şu tatlı yemekleri yiyelim.

Sual: Hâ hâ, nedir ağzında gizli okuyorsun?

Cevap: Bir tılsım.

— Bırak şu anlaşılmaz işi. Hazır keyfimizi bozmayalım.

S- Hâ, şu ellerindeki nedir?

C- Bir ilaç.

— At şunu. Sağlamsın. Neyin var? Alkış zamanıdır.

S- Hâ, şu beş nişanlı kâğıt nedir?

C- Bir bilet. Bir tayinat senedi.

— Yırt bunları. Şu güzel bahar mevsiminde yolculuk bizim nemize lâzım, der. Her bir desise ile onu iknaya çalışır. Hattâ o bîçare, ona biraz meyleder. Evet, insan aldanır. Ben de öyle bir dessasa aldandım.

Birden sağ cihetinden ra'd

acz-i beşerî: insanlığa ait güçsüzlük, zaaf.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
alkış zamanı: neşe, sevinç, eğlence zamanı.
berzah: ölümden sonra, kıyamete kadar yaşanacak âlem,
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön, taraf;
çare: çıkış yolu, tedbir.
darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa.
defetme: uzaklaştırma, itme, kovma.
desise: hile, oyun.
dessas: aldatıcı, kandırıcı
ecel: ölüm.
elîm: acı veren, üzüntü veren.
fakr-ı insanî:

Hızır: Hz. Hızır.
ikna: inandırmak.
kabir: mezar.
menetmek: başından savmak, engellemek.
meyil: yönelme, eğilim.
müz'iç: rahatsız eden, sıkıntı veren.
nefis: kendi.
nefiy: sürgün.
nişanlı: işaretli.
ra'd: gök gürültüsü.
rahm-ı mader: ana rahmi.
sabavet: çocukluk.
sefer-i imtihan: imtihan yolculuğu.
senet: evrak, vesika.
sersem: dengesiz, ölçüsüz.
sırat: Cennete gidebilmek için herkesin

insanın yapısında ve yaratılışında olan yoksulluk.
firak: ayrılık, ayrılma.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
haşir: insanların öldükten sonra tekrar diriltilip bir yerde toplanmaları.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
ahiret: kıyametten sonra kurulacak ebedî âlem.
arif-i billâh: Allah'ı tanıyan, bilen kimse.
bostan-ı cinan: Cennet bahçeleri.
Burak: Cennete mahsus bir binek,
darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları şehpa
emr-i كُنْ فَيَكُونُ: verildiği anda mutlaka yerine getirilen "Ol!" emri; Allah'ın gücü, kudreti.

gibi bir ses gelir. Der: "Sakın aldanma. Ve o dessasa de ki: Eğer arkamdaki arslanı öldürüp önümdeki darağacını kaldırıp sağ ve solumdaki yaraları def'edip peşimdeki yolculuğu men'edecek bir çare sende varsa bulursan; haydi yap, göster, görelim. Sonra de: Gel keyfedelim. Yoksa sus hey sersem! Tâ Hızır gibi bu zat-ı semavî, dediğini desin."

İşte ey gençliğinde gülmüş, şimdi güldüğüne ağlayan nefsim! Bil: O bîçare asker ise sensin ve insandır. Ve o arslan ise eceldir. Ve o darağacı ise ölüm ve zeval ve firaktır ki gece gündüzün dönmesinde her dost veda eder, kaybolur. Ve o iki yara ise birisi müz'iç ve hadsiz bir acz-i beşerî; diğeri elîm, nihayetsiz bir fakr-ı insanîdir. Ve o nefiy ve yolculuk ise âlem-i ervahtan, rahm-ı maderden, sabavetten, ihtiyarlıktan, dünyadan, kabirden, berzahtan, haşirden, sırattan geçer bir uzun sefer-i imtihandır.

Ve o iki tılsım ise Cenab-ı Hakk'a iman ve âhirete imandır. Evet, şu kudsî tılsım ile ölüm; insan-ı mü'mini, zindan-ı dünyadan bostan-ı

üzerinden geçmek zorunda olduğu ve Cehennem üzerine kurulmuş olan köprü.
tayınat: erzak, yiyecek.
zat-ı semavî: yüce zat, yüksek zat.
zeval: sona erme, yok olma.

musahhar: emre verilmiş, uysal,
musibet: belâ, felâket.
mürur-u zaman: zaman aşımı.
müthiş: dehşet veren, korkutan.
perva: korku.
Rabb-i Rahîm: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi ve her şeyi terbiye eden Allah.
sabır: dayanma, katlanma.

cinana, huzur-u Rahman'a götüren bir musahhar at ve burak suretini alır. Onun içindir ki ölümün hakikatini gören kâmil insanlar, ölümü sevmişler, daha ölüm .gelmeden ölmek istemişler

Hem zeval ve firak, memat ve vefat ve darağacı olan mürur-u zaman, o iman tılsımı ile Sâni'-i Zülcelal'in taze taze, renk renk, çeşit çeşit mu'cizat-ı nakşını, havârık-ı kudretini, tecelliyat-ı rahmetini, kemal-i lezzetle seyir ve temaşaya vasıta suretini alır. Evet, güneşin nurundaki renkleri gösteren âyinelerin tebeddül edip tazelenmesi ve sinema perdelerinin değişmesi, daha hoş daha güzel manzaralar .teşkil eder

Ve o iki ilaç ise biri sabır ile tevekküldür. Hâlık'ının kudretine istinad, hikmetine itimattır. Öyle mi? Evet, "Emr-i kün feyekûn"e mâlik bir Sultan-ı Cihan'a acz tezkeresiyle istinad eden bir adamın ne pervası olabilir?

Zira en müthiş bir musibet اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ karşısında

Biz Allah'ın kullarıyız; yine Ona) (döneceğiz. 2.Bakara Sûresi:156

deyip itminan-ı kalp ile Rabb-i Rahîm'ine itimat eder. Evet ârif-i billah, aczden, mehafetullahtan telezzüz eder. Evet, havfta lezzet vardır. Eğer bir yaşındaki bir çocuğun aklı bulunsa ve ondan sual edilse: "En leziz ve en tatlı haletin

firak: ayrılık.
hakikat: gerçek.
hâlet: durum, hâl, vaziyet.
Hâlık: yoktan var eden yaratıcı olan Allah.
havarik-ı kudret: Allah'ın kudretinin olağanüstü eserleri.
havf: korku, korkma.
hikmet: ilim; iyilik.
huzur-u Rahman: Rahman'ın huzuru.
iman: inanç.
insan-ı mü'min: inançlı insan.
istinat: dayanma, güvenme.
itimat: güvenme, emniyet etme.
itminan-ı kalp: kalben emin oluş.
kâmil: olgun, kemal sahibi.
kemal-i lezzet: tam lezzet.
kudret: güç, takat.
kudsî: mukaddes, yüce, temiz.
leziz: tatlı, zevkli, lezzetli.
lezzet: tat, zevk.
malik: sahip olan.
mehafetullah: Allah korkusu.
memat: ölüm.
mu'cizat-ı nakış: süslemedeki mu'cizeler.
acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.

Sâni-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi, her şeyi sanatla yaratan Allah.
seyir: ibret için bakma; gezip görme.
sine: göğüs.
sual etmek: sormak.
Sultan-ı Cihan: cihanın sultanı olan Allah.
suretini: şeklini, durumunu
şefkat: safî sevgi besleme
tebeddül: başkalaşma, değişme.
tecelliyat-ı rahmet: rahmet tecellileri, görüntüleri.
telezzüz: tat ve zevk almak.
temaşa: hoşlanarak bakmak, seyretmek.
teşkil etme: meydana getirme, oluşturma.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma.
tezkere: belge.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır
valide: anne.
vasıta: neden, sebep.
vefat: ölüm.
zaaf: iktidarsızlık, kudretsizlik. zayışık.
zeval: sona erme, yok olma
zindan-ı dünya: dünyanın ehl-i iman için Cennete nispeten zindan hükmündeki hayatı.
zira: çünkü.

nedir?” Belki diyecek: “Aczimi, zaafımı anlayıp validemin tatlı tokadından korkarak yine validemin şefkatli sinesine ”.sığındığım halettir

Halbuki bütün validelerin şefkatleri ancak bir lem’a-i tecelli-i rahmettir. Onun içindir ki kâmil insanlar, aczde ve havfullahta öyle bir lezzet bulmuşlar ki kendi havl ve kuvvetlerinden şiddetle teberri edip Allah’a acz ile sığınmışlar. Aczi ve havfı, kendilerine .şefaatçi yapmışlar

Diğer ilaç ise şükür ve kanaat ile talep ve dua ve Rezzak-ı Rahîm’in rahmetine itimattır. Öyle mi? Evet, bütün yeryüzünü bir sofra-i nimet eden ve bahar mevsimini bir çiçek destesi yapan ve o sofranın yanına koyan ve üstüne serpen bir Cevvad-ı Kerîm’in misafirine fakr u ihtiyaç, nasıl elîm ve ağır olabilir? Belki fakr u ihtiyacı, hoş bir iştiha suretini alır. İştiha gibi fakrın tezyidine çalışır. Onun içindir ki kâmil insanlar, fakr ile fahretmişler. Sakın yanlış anlama! Allah’a karşı fakrını hissedip yalvarmak demektir. Yoksa fakrını halka gösterip dilencilik vaziyetini almak demek .değildir

Ve o bilet, senet ise başta

burak: Cennete mahsus bir binek.
Cevad-ı Kerîm: sonsuz ikram ve iyilik sahibi olan Allah.
deste: bağ, demet.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ebedülâbâd: ahiret, ebedî hayat.
eda-i feraiz: farzların yerine getirilmesi.
ehl-i ihtisas ve müşahede: gören ve bilen uzman kişiler, bilginler.
ehl-i zevk ve keşif: mana âlemi ile ilgili gönül insanları, velîler.
elîm: çok acıklı, üzüntü veren.
evamir: emirler, kanunlar.
fahretmek: övünmek, bü yüklük taslamak.
fakr: ihtiyaç, yoksulluk.
felsefe: bir şeyin teorik yönü.
fen: ispata dayanan ilimler; tecrübî ilimler.
havf: korku, korkma.
havfullah: Allah korkusu.
havl: güç.
hikmet: felsefe, ilim.
içtinap: sakınma, kaçınma.
imtisal: uyma, sarılma.
inanç: bir fikre bağlanma
iştiha: meyil, haz, arzu.
itimat:

kabir: mezar.
kâmil: olgun, kemal sahibi.
kanaat: aç gözlü olmayıp hırs göstermemek.
kebair: büyük günahlar.
lem’a-i tecelli-i rahmet: Cenab-ı Hakkın rahmetinin tecellisinin bir parıltısı.
mühim: önemli.
nefis: kötülüğe meylettiren duygu; kendisi
nevahi: yasaklar.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
Rezzak-ı Rahîm: merhametiyle rızık veren Allah.
senet: sahiplik belgesi.
sofra-i nimet: nimet sofrası.
şefaatçi: af için sebep ve vesile olması ümit edilen.
şefkat: acıma ve yardım duyguları yla dolu karşılıksız sevgi
şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
talep: istek.
teberri: arınma, uzaklaşma
terk-i kebair: büyük günahları işlemekten kaçınma.
tezyit: arttırma, çoğaltma
vakit: zaman; kere, defa.
valide: anne.
vaziyet: durum.
zâd: azık, gıda.
zahîre: gıda

güvenme.
ittifak: birleşme.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
amel: fiil, iş.
beşer: insan.
fakr: fakirlik, yoksulluk.
fısk: günah.
hak: doğru.
hakikat: gerçek.
hidayet: istikametli ve doğru yol; ‹slâmiyet.
hikmet: ‹lâhî gaye.
izale: ortadan kaldırma, yok etme.

namaz olarak edâ-i feraiz ve terk-i kebairdir. Öyle mi? Evet, bütün ehl-i ihtisas ve müşahedenin ve bütün ehl-i zevk ve keşfin ittifakıyla o uzun ve karanlıklı ebedü'l-âbâd yolunda zâd u zahîre, ışık ve burak ancak Kur'an'ın evamirini imtisal ve nevahisinden içtinab ile elde edilebilir. Yoksa fen ve felsefe, sanat ve hikmet, o yolda beş para etmez. Onların ışıkları, .kabrin kapısına kadardır

İşte ey tembel nefsim! Beş vakit namazı kılmak, yedi kebairi terk etmek, ne kadar az ve rahat ve hafiftir. Neticesi ve meyvesi ve faydası ne kadar çok, mühim ve büyük olduğunu, aklın varsa .bozulmamış ise anlarsın

Ve fısk ve sefahete seni teşvik eden şeytana ve o adama :dersin
Eğer ölümü öldürüp zevali dünyadan izale etmek ve aczi ve fakrı, beşerden kaldırıp kabir kapısını kapamak çaresi varsa söyle dinleyelim. Yoksa sus. Kâinat mescid-i kebirinde Kur'an kâinatı okuyor. Onu dinleyelim. O nur ile nurlanalım, hidayetiyle amel edelim ve onu vird-i zeban .edelim

Evet, söz odur ve ona derler. Hak olup Hak'tan gelip Hak diyen ve hakikati gösteren ve

malzemeleri.

kâinat: Allah'ın dışında var olan her şey.
mescid-i kebir: büyük mescit, âlem mescidi.
neşretme: yayma
sefahat: yasak şeylere düşkünlük israf.
teşvik: şevklendirmek, cesaret vermek.
vird-i zeban: dilden düşmeyen dua, zikir.
zeval: kaybolma, yok olma.

اَللّٰهُمَّ نَوِّرْ قُلُوبَنَا بِنُورِ الْاِيمَانِ وَ
الْقُرْاٰنِ اَللّٰهُمَّ اَغْنِنَا بِالْاِفْتِقَارِ اِلَيْكَ
وَ لَا تُفْقِرْنَا بِالْاِسْتِغْنَاءِ عَنْكَ تَبَرَّاْنَا
اِلَيْكَ مِنْ حَوْلِنَا وَ قُوَّتِنَا وَ الْتَجَئْنَا
اِلٰى حَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ فَاجْعَلْنَا مِنَ
الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ وَ لَاتَكِلْنَا اِلٰى
اَنْفُسِنَا وَاحْفَظْنَا بِحِفْظِكَ
وَارْحَمْنَا وَ ارْحَمِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَاتِ وَ صَلِّ وَ سَلِّمْ عَلٰى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ نَبِيِّكَ وَ
صَفِيِّكَ وَ خَلِيلِكَ وَ جَمَالِ مُلْكِكَ وَ
مَلِيكِ صُنْعِكَ وَ عَيْنِ عِنَايَتِكَ وَ
شَمْسِ هِدَايَتِكَ وَ لِسَانِ حُجَّتِكَ وَ
مِثَالِ رَحْمَتِكَ وَ نُورِ خَلْقِكَ وَ
شَرَفِ مَوْجُودَاتِكَ وَ سِرَاجِ
وَحْدَتِكَ فِى كَثْرَةِ مَخْلُوقَاتِكَ وَ
كَاشِفِ طِلْسِمِ كَائِنَاتِكَ وَ دَلَّالِ
سَلْطَنَةِ رُبُوبِيَّتِكَ وَ مُبَلِّغِ
مَرْضِيَّاتِكَ وَ مُعَرِّفِ كُنُوزِ
اَسْمَائِكَ وَ مُعَلِّمِ عِبَادِكَ وَ
تَرْجُمَانِ اٰيَاتِكَ وَمِرْاٰتِ جَمَالِ
رُبُوبِيَّتِكَ وَ مَدَارِ شُهُودِكَ وَ
اِشْهَادِكَ وَ حَبِيبِكَ وَ رَسُولِكَ
الَّذِى اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَ
عَلٰى اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ وَ
عَلٰى اِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ
الْمُرْسَلِينَ وَ عَلٰى مَلٰئِكَتِكَ
الْمُقَرَّبِينَ وَ عَلٰى عِبَادِكَ
الصَّالِحِينَ اٰمِينَ

Allahım, kalbimizi iman ve Kur'ân nuruyla nurlandır. Allahım, kendimizi daima Sana

Âl: Peygamber Efendimizin aile efradı ve soyundan gelenler.
âlem: dünya, kâinat.
Ashap: Peygamberimizin devrinde yaşayan Müslümanlar.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi
dellâl: ilân edici.
habip: sevgili.
havl: güç.
hidayet: Allah'a giden yol; ‹slâmiyet.
hoşnut: memnun, razı.
hüccet: varlık delili.
inayet: yardım, lütuf.
işhat: delil göstermek, şahit göstermek,
keşşaf: keşfeden, açan.
lisan: dil, anlatma şekli.
mahlûkat:

nur: ışık, aydınlık.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
resul: kendisine kitap verilen peygamber.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurması vasfı.
salât: dua.
salih: dindar, dinî emirlere uyan.
saltanat: hâkimiyet, sultanlık.
şeref: manevî büyüklük.
şuhut: şahit olma, müşahede etme.
şuur: anlayış, idrak.
teberri: arınma, uzaklaşma.
tebliğ:

yaratıklar.
masnuat: sanatla yapılmış olan varlıklar.
medar: sebep, vasıta.
melâike-i mukarrebîn: Allah'a en yakın melekler
melik: sahip.
merhamet: acımak, şefkat göstermek.
mevcudat: varlıklar.
muallim: öğretmen, ilim öğreten.
müstağni: minnetsiz, uzak, muhtaç olmayan.

muhtaç olduğumuzu hissetmekle bizi zengin eyle; Senin rahmetine ihtiyaç duymamakla bizi fakir düşürme. Biz kendi güç ve kuvvetimizden vazgeçip Senin güç ve ve kuvvetine sığındık. Sen de bizi, Sana tevekkül edenlerden eyle. Bizi nefsimize terk etme. Bizi hıfzınla koru.

Bize, erkek ve kadın bütün mü'minlere rahmet et. Kulun, peygamberin, yüce katından seçtiğin, dostun, mülkünün güzelliği, sanatının sultanı, inâyetinin pınarı, hidâyetinin güneşi, hüccetinin lisanı, rahmetinin timsali, yaratıklarının nuru, mevcudatının şerefi, pek çok olan mahlukatının içinde birliğinin kandili, kâinatının tılsımının keşfedicisi, rubûbiyet saltanatının ilâncısı, râzı olduğun şeylerin tebliğcisi, isimlerinin definelerinin tanıtıcısı, kullarının öğreticisi, kâinatının delillerinin tercümanı, rububiyetine ait güzelliklerin aynası, Senin görünüp gösterilmene vesile olan habibin ve âlemlere rahmet olarak gönderdiğin resulün olan Efendimiz Muhammed'e, bütün âl veashâbına, kardeşleri olan nebî ve resullere, mukarreb meleklerine ve salih kullarına salât ve selâm eyle. Âmin.

ulaştırmak, bildirmek.
tercüman: tercüme eden, çeviren.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır
timsal: sembol, örnek.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

SEKİZİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ ۞ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ

“Allah Teâlâ ki, Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. O Hay’dır; ezelî ve ebedî hayat sahibidir. O Kayyum’dur; varlığı için hiçbir sebebe ihtiyacı olmadığı gibi, her şey Onun yaratmasıyla ve tedbiriyle vücut bulur, devam eder ve vücutta kalır, beka bulur.” (Bakara : 255.)

“Şüphesiz ki, Allah katında makbul olan din, islâm dinidir.” (Âl-i imran: 19.)

SEKİZİNCİ SÖZ

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ

اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ۞

Şu dünya ve dünya içindeki ruh-u insanî ve insanda dinin mahiyet ve kıymetlerini ve eğer din-i hak olmazsa dünya bir zindan olması ve dinsiz insan, en bedbaht mahluk olduğunu ve şu âlemin tılsımını açan, ruh-u beşerîyi zulümattan kurtaran يَا اَللّٰهُ ve لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ olduğunu anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, dinle:

Eski zamanda iki kardeş, uzun bir seyahate beraber gidiyorlar. Gitgide tâ yol ikileşti. O iki yol başında ciddi bir adamı gördüler. Ondan sordular:

“Hangi yol iyidir?” O dahi onlara dedi ki: “Sağ yolda kanun ve nizama tebaiyet mecburiyeti vardır. Fakat o külfet içinde bir emniyet ve saadet vardır. Sol yolda ise serbestiyet ve hürriyet vardır.

âlem: dünya, kâinat.
bedbaht: mutsuz, kötü.
beka: varlığı devam ettirme; sonsuzluk.
ciddî: ağırbaşlı.
din-i Hak: hak din, islâmiyet.
ebedî: sonsuz, bitmeyen.
emniyet: güven.
ezelî: devamlı var olup varlığının başlangıcı olmayan.
Hayy: gerçek hayat sahibi Allah.
hürriyet: serbestlik, hür oluş.
ibadet: kulluk vazifesi.
ihtiyacı olmak: gereği bulunmak.
ihtiyar: irade, isteme.
ilâh: her şeyin ma’budu olan Allah.
intihap: seçme, tercih etme.
kanun: yasa.
katında: yanında, nezdinde.
Kayyum: varlığı

mahlûk: yaratılmış, yoktan var edilmiş olan.
makbul: kabul edilmiş olan, geçerli.
malik: sahip olan, mülk sahibi.
mecburiyet: zorunluluk.
nizam: düzen.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
ruh-i beşer: insan ruhu.
ruh-i insanî: insanın benliği, ruhu.
saadet: mutluluk.
serbestiyet: serbestlik, başıboşluk.
şekavet: bedbahtlık, bahtı karalık.
tebaiyet: uyma, bağlanma.
tedbir: önlem.
temsilî: hakikati gösteren örnek.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır;
vücut: varlık, var

Fakat o serbestiyet içinde bir tehlike ve şakavet vardır. Şimdi intihabdaki ihtiyar sizdedir."

Bunu dinledikten sonra güzel huylu kardeş sağ yola تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ (Allah'a tevekkül ettim (Hûd: 56.) deyip gitti ve nizam ve intizama tebaiyeti kabul etti.

Ahlâksız ve serseri olan diğer kardeş, sırf serbestlik için sol yolu tercih etti. Zahiren hafif, manen ağır vaziyette giden bu adamı hayalen takip ediyoruz:

İşte bu adam, dereden tepeden aşıp gitgide tâ hâlî bir sahraya girdi. Birden müthiş bir sadâ işitti. Baktı ki dehşetli bir arslan, meşelikten çıkıp ona hücum ediyor. O da kaçtı. Tâ altmış arşın derinliğinde susuz bir kuyuya rast geldi. Korkusundan kendini içine attı. Yarısına kadar düşüp elleri bir ağaca rast geldi, yapıştı. Kuyunun duvarında göğermiş olan o ağacın iki kökü var. İki fare, biri beyaz biri siyah, o iki köke musallat olup kesiyorlar. Yukarıya baktı, gördü ki arslan, nöbetçi gibi kuyunun başında bekliyor. Aşağıya baktı, gördü ki dehşetli bir ejderha, içindedir. Başını kaldırmış, otuz arşın yukarıdaki ayağına takarrub etmiş. Ağzı kuyu ağzı gibi geniştir. Kuyunun duvarına baktı, gördü ki ısırıcı muzır haşerat, etrafını sarmışlar.

her an için olup, her hususta iktidarı olan Allah.
kıymet: değer.
külfet: sıkıntı, zorluk.
lâyık: yakışan, yakışır.
mahiyet: aslı, iç yüzü. **intizam:** nizam üzere olmak.

acip: hayret uyandıran.
adî: basit, sıradan.
alâkadar: ilgili.
arşın: 68 cm olan eski bir uzunluk ölçüsü.
avare: dağınık, perişan.
dehşetli: korkunç, ürkütücü.
ejderha: büyük canavar.
elîm: acı veren, üzüntü veren.
esrar: gizler, sırlar.
feryat: bağırıp çağırma.
figan: ağlayıp sızlama.
garip: şaşırtıcı, bambaşka.
göğermiş: yeşermiş.
güya: sanki.
hâlî: boş, tenha.
harika: hayret uyandıran şey.
haşerat: böcek, akrep.
hayalen: hayal ederek.
huy: mizaç, ahlâk.
hücum etmek:

olma.
zindan: sıkıntılı ve karanlık yer.
zulümat: karanlıklar, eziyetler.

manen: mana itibarıyla.
muhtelif: çeşitli.
musallat: devamlı olarak üzerine gitmek.
muzır: zararlı.
müthiş: dehşet veren, korkutan.
nefs-i emmare: kötülüğü teşvik eden, emreden nefis
nizam: düzen, kaideler.
nöbetçi: bekçi.
rast gelmek: karşılaşmak.
sahra: büyük çöl, geniş saha.
seda: ses.
serseri: başıboş, haylaz, derbeder.
suifehim: yanlış anlayış, kötüye yorma.
takarrüp: yaklaşmak.
takip: arkasından gitme.
tebaiyet: uyma, bağlanma.
tecahül: bilmezlikten gelme, bilmiyor görünme.
tercih: seçme.
tesadüfî: rastgele, tesadüf olarak.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a

Ağacın başına baktı, gördü ki bir incir ağacıdır. Fakat hârika olarak muhtelif çok ağaçların meyveleri, cevizden nara kadar başında yemişleri var.

İşte şu adam, sû-i fehminden, akılsızlığından anlamıyor ki bu âdi bir iş değildir. Bu işler tesadüfî olamaz. Bu acib işler içinde garib esrar var. Ve pek büyük bir işleyici var olduğunu intikal etmedi. Şimdi bunun kalbi ve ruh ve aklı, şu elîm vaziyetten gizli feryad u figan ettikleri halde; nefs-i emmaresi, güya bir şey yokmuş gibi tecahül edip ruh ve kalbin ağlamasından kulağını kapayıp kendi kendini aldatarak bir bahçede bulunuyor gibi o ağacın meyvelerini yemeye başladı. Halbuki o meyvelerin bir kısmı zehirli ve muzır idi.

Bir hadîs-i kudsîde Cenab-ı Hak
اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِى : buyurmuş
Yani "Kulum beni nasıl بى tanırsa onunla öyle muamele ederim." İşte bu bedbaht adam, sû-i zan ile ve akılsızlığı ile, gördüğünü âdi ve ayn-ı hakikat telakki etti ve öyle de muamele gördü ve görüyor ve görecek. Ne ölüyor ki kurtulsun, ne de yaşıyor, böylece azap çekiyor. Biz de şu meş'umu, bu azapta bırakıp döneceğiz tâ öteki kardeşin

saldırmak.
intikal: anlama, kavrama
işleyici: süslü ve düzgün bir şekilde yapan

adî: basit, sıradan.
amel: işlemek, yapmak.
asayiş: güvenlik.
ayn-ı hakikat: hakikatin ta kendisi.
azap: sıkıntı, eziyet.
bedbaht: mutsuz, fena.
birader: kardeş.
Cenab-ı Hak: Allah.
emniyet: korkusuzca.
hadis-i kudsî: manası Allah'a, sözü Hz. Muhammed'e ait olan hadis.
hâl: durum, vaziyet.
hülya: hayal.
istifade: yararlanma, faydalanma.

bırakma, neticeye rıza gösterme.
vaziyet: durum, hâl.
zahiren: görünüşte.

meşakkat: sıkıntı, güçlük.
meşgul olmak: ilgilenmek.
muamele etmek: davranmak.
muamele görmek: karşılık görmek.
murdar: pis, kirli.
muzır: zararlı.
mübarek: uğurlu, hayırlı.
nizam: ölçü, düzen.
rast gelmek: karşılaşmak
su-i zan: kötü düşünceye sahip olma.
tebaiyet: uyma, bağlanma
telâkki: anlama, kabul etme.
teshilât: kolaylıklar.
ünsiyet: dostluk, yakınlık.
zahmet: eziyet, zorluk.

istirahat: dinlenme.
kaide: kural, prensip.
kul: insan.
meş'um: uğursuz, bedbaht.

.halini anlayacağız

İşte şu mübarek akıllı zat gidiyor. Fakat biraderi gibi sıkıntı çekmiyor. Çünkü güzel ahlâklı olduğundan güzel şeyleri düşünür, güzel hülyalar eder. Kendi kendine ünsiyet eder. Hem biraderi gibi zahmet ve meşakkat çekmiyor. Çünkü nizamı bilir, tebaiyet eder, teshilat görür. Asayiş ve emniyet içinde serbest gidiyor. İşte bir bahçeye rast geldi. İçinde hem güzel çiçek ve meyveler var. Hem bakılmadığı için murdar şeyler de bulunuyor. Kardeşi dahi böyle birisine girmişti. Fakat murdar şeylere dikkat edip meşgul olmuş, midesini bulandırmış. Hiç istirahat etmeden çıkıp gitmişti. Bu zat ise "Her şeyin iyisine bak." kaidesiyle amel edip murdar şeylere hiç bakmadı. İyi şeylerden iyi istifade etti. Güzelce istirahat ederek çıkıp .gidiyor

Sonra gitgide bu dahi evvelki biraderi gibi bir sahra-i azîmeye girdi. Birden hücum

zat: kişi.

acip: şaşılan ve hayret uyandıran hâl.
alâkadar: ilgili.
arşın: 68 cm olan eski bir uzunluk ölçüsü.
arzu: istek.
birader: kardeş.
cihet: taraf.
davet: çağırmak.

ihtimal: olabilirlik nispeti.
irade: istek, arzu.
maksat: amaç, niyet.
merak: çok şiddetli arzu.
muallâk: boşlukta duran.
muhabbet: sevgi.
neş'et: çıkma, doğma.
rast gelmek: karşılaşmak.
razı: memnun.
sahra: büyük çöl.
sahra-i azîme: büyük çöl.
sevk etme:

eden bir arslanın sesini işitti. Korktu fakat biraderi kadar korkmadı. Çünkü hüsn-ü zannıyla ve güzel fikriyle "Şu sahranın bir hâkimi var. Ve bu arslan, o hâkimin taht-ı emrinde bir hizmetkâr olması ihtimali var." diye düşünüp teselli buldu. Fakat yine kaçtı. Tâ altmış arşın derinliğinde bir susuz kuyuya rast geldi, kendini içine attı. Biraderi gibi ortasında bir ağaca eli yapıştı, havada muallak kaldı. Baktı iki hayvan, o ağacın iki kökünü kesiyorlar. Yukarıya baktı arslan, aşağıya baktı, bir ejderha gördü. Aynı kardeşi gibi bir acib vaziyet gördü. Bu dahi tedehhüş etti. Fakat kardeşinin dehşetinden bin derece hafif. Çünkü güzel ahlâkı, ona güzel fikir vermiş ve güzel fikir ise ona her şeyin .güzel cihetini gösteriyor

İşte bu sebepten şöyle düşündü ki: Bu acib işler, birbiriyle alâkadardır. Hem bir emir ile hareket ederler gibi görünüyor. Öyle ise bu işlerde bir tılsım vardır. Evet, bunlar, bir gizli hâkimin emriyle dönerler. Öyle ise ben yalnız değilim, o gizli hâkim bana bakıyor; beni tecrübe ediyor, bir maksat için beni bir yere .sevk edip davet ediyor

Şu tatlı korku ve güzel fikirden bir merak neş'et eder ki: Acaba beni tecrübe edip kendini bana tanıttırmak isteyen ve bu acib yol ile bir maksada sevk eden kimdir?

dehşet: ürküntü, korku.
ejderha: büyük canavar.
emir: komut, buyruk.
evvelki: önceki.
fikir: düşünce.
hâkim: hükmeden, hâkimiyet sahibi
hareket: kımıldanma.
hizmetkâr: hizmetçi.
hücum: saldırma.
hüsnüzan: iyi zan, güzel düşünme.

yönlendirme; gönderme, hareket ettirme.
taht-ı emir: emir altında.
tecrübe: deneme.
tedehhüş: dehşet hissine kapılma.
teselli: avunma.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır
vaziyet: durum, hâl.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
muntazır: beklemekte.
musahhar: emre

Sonra, tanımak merakından tılsım sahibinin muhabbeti neş'et etti ve şu muhabbetten, tılsımı açmak arzusu neş'et etti ve o arzudan, tılsım sahibini razı edecek ve hoşuna gidecek bir güzel vaziyet .almak iradesi neş'et etti

Sonra ağacın başına baktı, gördü ki incir ağacıdır. Fakat başında, binlerle ağacın meyveleri vardır. O vakit bütün bütün korkusu gitti. Çünkü kat'î anladı ki bu incir ağacı, bir listedir, bir fihristedir, bir sergidir. O mahfî hâkim, bağ ve bostanındaki meyvelerin numunelerini, bir tılsım ve bir mu'cize ile o ağaca takmış ve kendi misafirlerine ihzar ettiği et'imeye birer işaret suretinde o ağacı tezyin etmiş olmalı. Yoksa bir tek ağaç, binler .ağaçların meyvelerini vermez

Sonra niyaza başladı. Tâ tılsımın anahtarı ona ilham oldu. Bağırdı ki: "Ey bu yerlerin hâkimi! Senin bahtına düştüm. Sana dehalet ediyorum ve sana hizmetkârım ve senin rızanı istiyorum ve seni arıyorum." Ve bu niyazdan sonra, birden kuyunun duvarı yarılıp şahane, nezih ve güzel bir bahçeye bir kapı açıldı. Belki ejderha ağzı, o kapıya inkılab etti ve arslan ve ejderha, iki hizmetkâr suretini giydiler ve onu içeriye

azîm: büyük.
baht: kısmet, tâli'.
bahtiyar: bahtlı, mutlu, kutlu.
bedbaht: bahtsız, mutsuz
bostan: bahçe.
davet: çağırmak.
dehalet: sığınmak.
dehşet: ürküntü.
elîm: acı veren.
et'ime: yiyecekler.
fihriste: içindekiler; katalog.
hâkim: hükmeden.
hayalî: hayale dalmış.
hizmetkâr: hizmetçi.
ihzar: hazırlamak.
ilham: Allah tarafından kalbe ihsan edilen feyiz ve hakikatler.
inkılâp: dönmek, değişme.
işaret: belirti.
kat'î: kesin.
leziz: çok lezzetli.
mahfî: gizli.
meyvedar: meyveli.

verilmiş, itaatkâr.
muvazene: düşünme, karşılaştırma.
nefis: kendi, şahıs.
nezih: temiz, pak.
niyaz: yalvarma, dua.
numune: örnek, misal.
revnaktar: göz alıcı , süslü.
rıza: hoşnutluk, memnunluk; tasvip etme, kabul
suret: şekil, görünüş.
suretinde: şeklinde, tarzında
şahane: pek güzel.
tezyin: süslemek, donatmak.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.
vakit: zaman.
vaziyet: durum.

davet ediyorlar. Hattâ o arslan, kendisine musahhar bir .at şekline girdi

İşte ey tembel nefsim ve ey hayalî arkadaşım! Geliniz, bu iki kardeşin vaziyetlerini muvazene edelim. Tâ iyilik, nasıl iyilik getirir ve fenalık, nasıl fenalık getirir; görelim, .bilelim
Bakınız, sol yolun bedbaht yolcusu, her vakit ejderhanın ağzına girmeye muntazırdır, titriyor. Ve şu bahtiyar ise meyvedar ve revnaktar bir bahçeye davet edilir. Hem o bedbaht, elîm bir dehşette ve azîm bir korku içinde kalbi parçalanıyor. Ve şu bahtiyar ise leziz bir ibret, tatlı bir havf, mahbub bir marifet içinde garib şeyleri seyir ve temaşa .ediyor

Hem o bedbaht, vahşet ve meyusiyet ve kimsesizlik içinde azap çekiyor. Ve şu bahtiyar ise ünsiyet ve ümit ve iştiyak içinde telezzüz ediyor. Hem o bedbaht, kendini vahşi canavarların hücumuna maruz bir mahpus hükmünde görüyor. Ve şu bahtiyar ise bir aziz misafirdir ki misafiri olduğu Mihmandar-ı Kerîm'in acib hizmetkârları ile ünsiyet edip eğleniyor. Hem o bedbaht zahiren leziz, manen zehirli yemişleri yemekle azabını tacil ediyor. Zira o meyveler,

acip: şaşılan ve hayret uyandıran.
ahbap: dostlar, sevilenler
asıl: aslı, bizzat kendisi.
azap: ceza, işkence; dünyada günah işlemiş olanlara ahirette verilecek ceza.
aziz: sevgili, dost.
bahtiyar: bahtlı, mutlu, kutlu.
basiretsizlik: ileri görüşlü olmamaklık.
bedbaht: bahtsız, mutsuz
dost: arkadaş.
evham: kuruntular.
garip: normal olmayan, acayip.
hakikat: gerçek.
havf: korku.
hizmetkâr: hizmetçi.
hükmünde: imiş gibi, gibi.
ibret: uyanıklığa sebep olan.
intizar: ümit ederek bekleme.
iştiyak: aşırı istek.
kanaat: razı

Mihmandar-ı Kerîm: dünya misafirhanesinde kullarına yardım eden ve nimet veren Rabbimiz.
misafir: konuk.
muzlim: karanlık, korkutucu.
müskir: sarhoş edici içki.
müstahak: hak eden.
müşteri: alıcı.
numune: örnek
seyir: gezmek.
şefkat: karşılıksız sevgi.
şekva: şikâyet etmek, sızlanmak.
tacil: hızlandırma, çabuklaştırma.
tahayyül: hayalinde canlandırma.
tahkir: horlamak, aşağılamak.
talip: isteyen.
tehir: erteleme.
telezzüz: tat ve zevk almak.
temaşa: hoşlanarak bakmak.
ünsiyet: alışkanlık, dostluk.
ünsiyet: dostluk, yakınlık.
vahşet: dehşete düşmüşlük; korku ve ürküntü hâli.
vahşî: yırtıcı; dehşet verici.
vaziyet: durum, hâl.
zahiren: görünüşte.
ziyafet: yemekli toplantı.
zulmetmek: eziye

numunelerdir, tatmaya izin var, tâ asıllarına talip olup müşteri olsun. Yoksa hayvan gibi yutmaya izin yoktur. Ve şu bahtiyar ise tadar, işi anlar, yemesini tehir eder ve intizar ile telezzüz eder. Hem o bedbaht, kendi kendine zulmetmiş. Gündüz gibi güzel bir hakikati ve parlak bir vaziyeti, basîretsizliği ile kendisine muzlim ve zulümatlı bir evham, bir cehennem şekline getirmiş. Ne şefkate müstahaktır ve ne de kimseden şekvaya hakkı .vardır

Mesela, bir adam, güzel bir bahçede, ahbaplarının ortasında, yaz mevsiminde, hoş bir ziyafetteki keyfe kanaat etmeyip kendini pis müskirlerle sarhoş edip; kendisini kış ortasında, canavarlar içinde aç, çıplak tahayyül edip bağırmaya ve ağlamaya başlasa, nasıl şefkate lâyık değil, kendi kendine zulmediyor. Dostlarını canavar görüp tahkir ediyor. .İşte bu bedbaht dahi öyledir

Ve şu bahtiyar ise hakikati görür. Hakikat ise güzeldir. Hakikatin hüsnünü derk etmekle hakikat sahibinin

olmak.
keyif: neşe, mutluluk.
lâyık: uygun, hak etme.
leziz: çok lezzetli.
mahbup: sevilen.
mahpus: hapis.
manen: mana itibarıyla.
marifet: bilgi, bilme, tanıma.
maruz: uğrayan.
me'yusiyet: ümitsizlik.

ahkâmıyla: hükümleriyle.
âkıl: akıllı.
amel etmek: yaşamak.
amel: fiil, iş, emek.
bahtiyar: bahtlı, mutlu, kutlu.
bedbaht: bahtsız, mutsuz
cemiyet-i beşeriye: insan topluluğu.
derk: iyice anlama.
evvelki: önceki.
fazilet: ilim ve iman.
fehmetmek: anlamak, kavramak.
feyiz: bolluk, bereket.
hakikat: gerçek.

vermek
zulümatlı: korkunç, karanlık.

kalb-i salih: iyi ve faydalı işler yapan, Allah'a olan görevlerini yerine getiren kimsenin kalbi.
keder: tasa, kaygı, gam.
kemal: eksiksizlik.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mazhar: kavuşma.
medeniyet-i insaniye: insanların çalışmasıyla oluşan medeniyet.
mutî olmak: baş eğmek, uymak, itaat etmek
muvakkat: geçici.
muvazene: karşılaştırma.
mühim: önemli.
müstahak: hak eden.
nefis: kötülüğü emreden duygu; kendisi.
nefs-i emmare: kötülüğü teşvik eden, emreden nefis
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
ruh-i kâfir: imansızın,

kemaline hürmet eder, rahmetine müstahak olur. İşte "Fenalığı kendinden, iyiliği Allah'tan bil." olan hükm-ü Kur'anînin sırrı zahir oluyor. Daha bunlar gibi sair farkları muvazene etsen anlayacaksın ki evvelkisinin nefs-i emmaresi, ona bir manevî cehennem ihzar etmiş. Ve ötekisinin hüsn-ü niyeti ve hüsn-ü zannı ve hüsn-ü hasleti ve hüsn-ü fikri, onu büyük bir ihsan ve saadete ve parlak bir fazilete ve feyze mazhar etmiş.

Ey nefsim ve ey nefsimle beraber bu hikâyeyi dinleyen adam! Eğer bedbaht kardeş olmak istemezsen ve bahtiyar kardeş olmak istersen, Kur'an'ı dinle ve hükmüne mutî ol ve ona yapış ve ahkâmıyla amel et.
Şu hikâye-i temsiliyede olan hakikatleri eğer fehmettin ise hakikat-i dini ve dünyayı ve insanı ve imanı ona tatbik edebilirsin. Mühimlerini ben söyleyeceğim, incelerini sen kendin istihraç et.

İşte bak! O iki kardeş ise biri ruh-u mü'min ve kalb-i salihtir. Diğeri, ruh-u kâfir ve kalb-i fâsıktır.

Ve o iki tarîkten sağ ise tarîk-i Kur'an ve imandır, sol ise tarîk-ı isyan ve küfrandır.

Ve o yoldaki bahçe ise cemiyet-i beşeriye ve medeniyet-i insaniye içinde muvakkat hayat-ı içtimaiyedir ki hayır ve şer, iyi ve fena,

hakikat-i din: dinin gerçeği.
hakikat-i dünya: dünyanın gerçeği.
hakikat-i iman: imanın gerçeği.
hakikat-i insan: insanın gerçeği.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat.
hayır ve şer: iyilik ve kötülük.
hikâye-i temsiliye: bir şeyi göz önünde canlandıran hikâye.
hükm-ü Kur'ânî: Kur'ân'ın hükmü.
hüküm: emir.
hürmet: saygı.
hüsnüfikir: iyi ve güzel düşünce.
hüsnühaslet: iyi haslet, güzel huy.
hüsnüniyet: iyi ve güzel niyet.
hüsnüzan: iyi ve güzel kanaat.
hüsün: güzellik.
ihsan: iyilik.
ihzar: hazırlamak.
istihraç: çıkarmak, bulmak.
kaidesiyle: kuralıyla.
kalb-i fasık: bile bile günah işleyen ve Allah'ın emirlerine uymayan kimsenin kalbi.

ahiret: öteki dünya.
arşın: 68 cm olan eski bir

inanmayanın, inkârcının kalbi.
ruh-i mü'min: inanan, iman sahibi olan kimsenin kalbi.
saadet: mutluluk.
sair: başka, diğer.
selâmet-i kalp: kalbin korku ve kötülüklerden kurtulması.
sır: gizli hakikat.
tarik: yol.
tarik-ı isyan ve küfran: isyan ve küfür yolu.
tarik-ı Kur'ân ve iman: iman ve Kur'ân yolu.
tatbik: uygulamak.
zahir olmak: görünmek, açıklanmak.

kudret-i Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.
madde-i hayat: hayat için lüzumlu madde.
muhtelif: çeşitli
musibat-ı dünyeviye: dünyadaki sıkıntılar.
müddet-i ömür: ömür süresi.
mü'min: Allah'a ve emirlerine inanan.
müşabih: benzer.
müşteri: alıcı.
nebatat: bitkiler.
nimet: iyilik,

uzunluk ölçüsü.
arz: yeryüzü.
beden-i insan: insan vücudu.
Cenab-ı Kerîm-i Mutlak: sınırsız ikram sahibi olan Allah.
davet: çağırma.
dünyevî: dünya ile ilgili.
ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
ejderha: canavar, vahşî hayvan.
gaşet: nefsine uyarak Allah'ı ve emirlerini unutmak.
halk etmek: yaratmak.
haşerat-ı muzırra: zararlı böcekler.
hatem: mühür.
hayvanat: hayvanlar.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihtar: hatırlatma, uyarma.
ikazat-ı ilâhiye: Allah tarafından yapılan uyarılar.
iltifatat-ı Rahmaniye: sonsuz merhamet sahibi Allah'ın insana güzel davranışları.
işaret: gösterge, belirti.
kabir: mezar.

temiz ve pis şeyler beraber bulunur. Âkıl odur ki: خُذْ مَا صَفَا دَعْ مَا كَدَرْ (Güzel ve huzur vereni al, çirkin ve keder vereni bırak.) kaidesiyle amel eder, selâmet-i kalp ile gider.

Ve o sahra ise şu arz ve .dünyadır

.Ve o arslan ise ölüm ve eceldir

Ve o kuyu ise beden-i insan .ve zaman-ı hayattır

Ve o altmış arşın derinlik ise ömr-ü vasatî ve ömr-ü galibî .olan altmış seneye işarettir

Ve o ağaç ise müddet-i ömür ve madde-i hayattır. Ve o siyah ve beyaz iki hayvan ise gece ve .gündüzdür

Ve o ejderha ise ağzı kabir olan tarîk-ı berzahiye ve revak-ı uhrevîdir. Fakat o ağız, mü'min için zindandan bir .bahçeye açılan bir kapıdır

Ve o haşerat-ı muzırra ise musibat-ı dünyeviyedir. Fakat mü'min için gaflet uykusuna dalmamak için tatlı ikazat-ı İlahiye ve iltifatat-ı Rahmaniye .hükmündedir

Ve o ağaçtaki yemişler ise dünyevî nimetlerdir ki Cenab-ı Kerîm-i Mutlak, onları âhiret nimetlerine bir liste hem ihtar edici hem müşabihleri hem cennet meyvelerine müşterileri davet eden .numuneler suretinde yapmış

Ve o ağacın birliğiyle beraber muhtelif başka başka meyveler vermesi ise kudret-i Samedaniyenin sikkesine ve rububiyet-i İlahiyenin

ihsan, giyecek ve yiyecek gibi şeyler.
numune: örnek.
ömr-ü galibî: çoğunluğun yaşama süresi.
ömr-ü vasatî: ortalama yaşamansüresi.
revak-i uhrevî: ahiret alemi.
rububiyet-i ilâhiye: Allah'ın terbiye ediciliği.
sahra: geniş saha.
saltanat-ı ulûhiyet: kâinatta şerik kabul etmez ilâhî saltanat.
sikke: damga.
suretinde: şeklinde.
tarik-ı berzahiye: ahiret yolu.
turra: imzası.
zaman-ı hayat: hayat zamanı
zindan: hapishane.

mahbubat: sevilenler.
mahsus: ait olan.
malik: sahip.
mevt: ölüm.
meydan-ı

hâtemine ve saltanat-ı uluhiyetin turrasına işarettir. Çünkü “Bir tek şeyden her şeyi yapmak” yani bir topraktan bütün nebatat ve meyveleri yapmak, hem bir sudan bütün hayvanatı halk etmek, hem basit bir yemekten bütün cihazat-ı hayvaniyeyi icad etmek; bununla beraber “Her şeyi bir tek şey yapmak” yani zîhayatın yediği gayet muhtelifü’l-cins taamlardan o zîhayata bir lahm-ı mahsus yapmak, bir cild-i basit dokumak gibi sanatlar; Zat-ı Ehad-i Samed olan Sultan-ı ezel ve ebed’in sikke-i hâssasıdır, hâtem-i mahsusudur, taklit edilmez bir .turrasıdır

Evet, bir şeyi her şey ve her şeyi bir şey yapmak; her şeyin Hâlık’ına has ve Kādir-i külli şey’e mahsus bir nişandır, bir .âyettir

Ve o tılsım ise sırr-ı iman ile açılan sırr-ı hikmet-i hilkattir ve o miftah ise

يَا اَللّٰهُ □ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ □ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ

Ey her şeyin sahibi, maliki ve) idarecisi olan Allah! Allah’tan başka .hiçbir ilâh yoktur
Allah Teâlâ ki, (.Muhammed: 19) Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. O Hay’dır; ezelî ve ebedî hayat sahibidir. O Kayyum’dur; varlığı için hiçbir sebebe ihtiyacı olmadığı gibi, bütün eşya Onun yaratmasıyla ve tedbiriyle devam eder ve vücutta kalır, beka bulur. .(Bakara: 255.) dur

ayet: delil.
batın: mide.
beka bulmak: ebedîleşmek, sonsuzlaşmak.
bostan-ı beka: sonsuzluk bahçesi, ani Cennet.
Cennet-i kâzibe-i dünyeviye: yalancı dünya Cenneti.
cihazat-ı hayvaniye: hayvanlara, canlılara has organlar.
cild-i basit: deri.
ehl-i dalâlet: doğru ve hak yoldan sapanlar.
ehl-i dalâlet ve tuğyan: sapkınlar ve günahkârlar topluluğu.
ehl-i hidayet: doğru yolda olanlar.
ehl-i Kur’ân ve iman: Kur’ân’a inanan ve iman edenler.
ehl-i Kur’ân: Kur’ân’a inanıp, ona uyanlar.
ejderha: canavar.
elîm: acı veren.
ezelî ve ebedî: başlangıçsız, öncesiz ve sonsuz, daimî.
firak-ı ebedî: sonsuz ayrılık.
Hâlık: yoktan yaratan Allah.
has: ait.
hatem-i mahsus: özel mühür.
hizmetkâr:

imtihan: imtihan meydanı.
mezar: öldükten sonra konulan yer.
miftah: anahtar.
muhtelifülcins: çeşit çeşit; cins cins.
munis: sevimli, dost, itaatkâr.
musahhar: emre verilmiş.
nisyan: unutma.
nişan: özellik, işaret.
rahmet-i Rahman: yaratıklara sonsuz şefkat ve merhametle davranan Allah’ın rahmeti.
ravza-i cinan: Cennet bahçesi.
sikke-i hassa: özel damga.
sırr-ı hikmet-i hilkat: yaratılış hikmetinin sırrı.
sırr-ı iman: iman hakikati.
Sultan-ı Ezel ve Ebed: varlığının başı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi Allah.
taam: yemek, yiyecek, gıda.
taklit: benzerini yapmak.
tedbir: önlem, çare.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.
turra: padişah imzası.
vahşet: korku ve ürküntü.
vahşî: merhametsiz.
zahmet-i hayat: hayat yükü.
Zat-ı Ehad-i Samed: tek ve sonsuz hayat sahibi Allah.
zîhayat: canlılar.
zindan: hapishane.
zindan-ı dünya:

hizmetçi.
ibadet: kulluk.
icat etme: yoktan var etme.
idhal: dahil olma, girme.
ihraç: çıkarılma.
inkılâp: dönüşme.
kabir: mezar.
Kadîr-i Külli fiey: her şeye gücü yeten Allah.
Kayyum: her şeyin varlığı ona bağlı olan ve devam eden Allah.
lâhm-ı mahsus: her canlıya has doku.
lâyık: ehil.

adedince: sayısınca.
ahbap: dostlar, sevilenler
ahz-ı ücret: ücret alma.
Âl: sülâle, soy.
Ashap: Peygamberimizin arkadaşları; o devirde yaşamış olan Müslümanlar.
beka: devamlılık, sonsuzluk.
bostan-ı cinan: Cennet bahçeleri.
ciddî: gerçekten.
davet: çağrı.
dua: niyaz, yalvarma.
ebedî: sonsuz, bitmeyen, sonu olmayan.
ehil: yabancı olmayan; dost.
elhâsıl: netice olarak.
esas: temel, ana, başlıca.
esnasında: anında, sırasında.
ezelî: başlangıcı olmayan

Ve o ejderha ağzı bahçe kapısına inkılab etmesi ise işarettir ki kabir ehl-i dalalet ve tuğyan için vahşet ve nisyan içinde, zindan gibi sıkıntılı ve bir ejderha batnı gibi dar bir mezara açılan bir kapı olduğu halde, ehl-i Kur'an ve iman için zindan-ı dünyadan bostan-ı bekaya ve meydan-ı imtihandan ravza-i cinana ve zahmet-i hayattan rahmet-i Rahman'a açılan bir kapıdır.

Ve o vahşi arslanın dahi munis bir hizmetkâra dönmesi ve musahhar bir at olması ise işarettir ki mevt, ehl-i dalalet için bütün mahbubatından elîm bir firak-ı ebedîdir. Hem kendi cennet-i kâzibe-i dünyeviyesinden ihraç ve vahşet ve yalnızlık içinde zindan-ı mezara idhal ve hapis olduğu halde, ehl-i hidayet ve ehl-i Kur'an için öteki âleme gitmiş eski dost ve ahbaplarına kavuşmaya vesiledir. Hem hakiki vatanlarına ve ebedî makam-ı saadetlerine girmeye vasıtadır.

Hem zindan-ı dünyadan bostan-ı cinana bir davettir. Hem Rahman-ı Rahîm'in fazlından kendi hizmetine mukabil ahz-ı ücret etmeye bir nöbettir. Hem vazife-i hayat külfetinden bir terhistir. Hem ubudiyet ve imtihanın talim ve talimatından bir paydostur.

Cennete göre karanlık ve hapishane hükmündeki dünya hayatı.
zindan-ı mezar: kabir, mezar hapishanesi.

mü'min: Allah'a ve emirlerine inanan.
müteveccih: yönelmiş.
öteki âlem: ahiret.
paydos: serbest kalma.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
Rahman-ı Rahîm: dünya ve ahirette yaratıklara sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle davranan Allah.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
saadet-i dâreyn: hem dünya ve hem ahiret saadeti.
sabır: dayanma, direnme.
salât: dua.
salâvat: Peygamberimiz Hz Muhammed'e memnuniyet ve bağlılık için yapılan rahmet duaları.
selâmet: korktuklarından kurtulma; kurtuluş
şükretmek: memnunluk ve minnettarlık duymak.

Elhasıl: Her kim hayat-ı fâniyeyi esas maksat yapsa zahiren bir cennet içinde olsa da manen cehennemdedir. Ve her kim hayat-ı bâkiyeye ciddi müteveccih ise saadet-i dâreyne mazhardır. Dünyası ne kadar fena ve sıkıntılı olsa da dünyasını, cennetin intizar salonu hükmünde gördüğü için hoş görür, tahammül eder, .sabır içinde şükreder

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ اَهْلِ السَّعَادَةِ وَالسَّلاَمَةِ وَالْقُرْاٰنِ وَالْاِيمَانِ اٰمِينَ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ بِعَدَدِ جَمِيعِ الْحُرُوفَاتِ الْمُتَشَكِّلَةِ فِى جَمِيعِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَمَثِّلَةِ بِاِذْنِ الرَّحْمٰنِ فِى مَرَايَا تَمَوُّجَاتِ الْهَوَاءِ عِنْدَ قِرَائَةِ كُلِّ كَلِمَةٍ مِنَ الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ قَارِئٍ مِنْ اَوَّلِ النُّزُولِ اِلٰى اٰخِرِ الزَّمَانِ وَارْحَمْنَا وَوَالِدَيْنَا وَارْحَمِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِعَدَدِهَا بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اٰمِينَ ۞ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Allah'ım, bizi saadet, selâmet,) Kur'ân ve iman ehlinden eyle Âmin. Allahım, Efendimiz Muhammed'e ve âline ve ashâbına, Kur'ân'ın ilk indiği günden kıyametin kopmasına kadar onu okuyan herbir okuyucunun okuduğu herbir kelimenin hava dalgalarının aynalarında Rahmân'ın izniyle yansıyan bütün kelimelerinin bütün harfleri sayısınca salât ve selâm et. Ve bunlar adedince, bize, anne ve babamıza, erkek ve kadın bütün mü'minlere rahmetinle merhamet et, ey merhamet edenlerin en

fazl: bağış, karşılıksız iyilik.
fena: kötü.
hakikî: gerçek.
hamd: Allah'ı övme; şükür.
hayat-ı bâkiye: sonsuz ahiret hayatı.
hayat-ı fâniye: geçici dünya hayatı.
hükmünde: değerinde.
imtihan: sınav, deneme.
intizar: bekleme.
keder: üzüntü.
kıyamet: dünyanın sonu.
külfet: yük, zorluk.
makam-ı saadet: mutluluk yeri.
makbul: geçerli.
maksat: amaç.
manen: iç dünyasında.
mazhar: kavuşma.
merhametli: rahmeti bol olan.
mukabil: karşılık olarak. dünya hayatı.

tahammül: katlanma.
talim: öğrenme, eğitim.
talimat: eğitimler
tedbir: önlem.
terhis: kurtuluş.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma.
ubudiyet: kulluk.
vasıta: sebep, vesile.
vazife-i hayat: hayat vazifesi.
vesile: sebep, vasıta.
vücut: varlık, var olma.
zahiren: görünüşte.
zindan-ı dünya: Cennete göre karanlık ve hapishane hükmündeki

merhametlisi. Âmin. Âlemlerin
(.Rabbi olan Allah'a hamd olsun

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

DOKUZUNCU SÖZ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ۝
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ۝

“Akşama erdiğinizde ve sabaha kavuştuğunuzda Allah’ı tesbih edin. • Göklerde ve yerde olanların hamd ve senası Ona mahsustur. Gündüzün sonuna doğru ve öğle vaktine girince de Allah’ı tesbih edip namaz kılın.” (Rum: 17-18.)

DOKUZUNCU SÖZ

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ۝ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ

EY BİRADER! Benden, namazın şu muayyen beş vakte[2] hikmet-i tahsisini soruyorsun. Pek çok hikmetlerinden yalnız birisine işaret ederiz.

Evet, herbir namazın vakti, mühim bir inkılâp başı olduğu gibi, azîm bir tasarruf-u İlâhînin âyinesi ve o tasarruf içinde ihsânât-ı külliye-i İlâhiyenin birer mâkesi olduğundan, Kadîr-i Zülcelâle o vakitlerde daha ziyade tesbih ve tazim ve hadsiz nimetlerinin iki vakit ortasında toplanmış yekûnuna karşı şükür ve hamd demek olan namaza emredilmiştir. Şu ince ve derin mânâyı bir parça fehmetmek için, Beş Nükteyi nefsimle beraber dinlemek lâzım.

âyine: ayna.
azîm: büyük.
birader: kardeş.
celâl: büyüklük.
Cenab-ı Hak: Allah.
fehmetmek: anlamak, kavramak.
fiilen: yaparak, işleyerek.
hadsiz: sınırsız.
hamd: övme, yüceltme.
hikmet: ilâhî gaye; sebep.
hikmet-i tahsisi: bağlanmasının sebebi.
ihsanat-ı külliye-i ilâhiye: Allah’ın her yerde bulunan bütün iyilikleri.
inkılâp: köklü değişim.
Kadîr-i Zülcelâl: büyüklük sahibive her şeye gücü yeten Allah.

nefis: kendi, şahıs.
nimet: iyilik, ihsan.
nükte: dikkatle anlaşılabilen anlam.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
sena: övme, yüceltme.
şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk.
takdis: Allah’ı noksan ve kusurlardan pak ve yüce kabul etmek.
tasarruf: mülkünü istediği gibi kullanma, idare.
tasarruf-u ilâhî: Allah’ın kâinattaki idaresi.

kavlen: konuşarak.
kemal: mükemmellik.
ma'kes: yansıma.
muayyen: belirtilmiş olan.
mühim: önemli.

BİRİNCİ NÜKTE: Namazın mânâsı, Cenâb-ı Hakkı tesbih ve tâzim ve şükürdür. Yani, · celâline karşı kavlen ve fiilen Sübhânallah deyip takdis etmek; · hem, kemâline karşı lâfzen ve amelen Allahu ekber deyip tâzim etmek;

tazim: hürmet.
tesbih: Allah'ın şanını yüceltme.
yekûn: bütün.
ziyade: fazla.

abd: kul, köle.
acz: güçsüzlük.
amelen: yaptıklarımıza yansıtarak.
azamet-i âsâr: eserlerin büyüklüğü.
bedenen: vücutla, bedenle, cisimle.
cemal: Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.
dergâh-ı ilâhî: Allah'ın huzuru, makamı, indi.
ebed: sonsuzluk, sonu olmama.
efkâr-ı batıla: boş ve asılsız fikirler.
ehl-i dalâlet: hak yoldan sapanlar.
ezel: başlangıcı olmama.
ezkâr: zikirler.
fakr: fakirlik.
hamd: Allah'ı övme, yüceltme.
harekât: hareketler.
hayret: şaşkınlık.
hulâsa: özet.
huzû: alçak gönüllülük, tevazu hâli.
hükmünde: yerinde, anlamında.
ibadet: kulluk.
ilân: duyurma.

hem cemâline karşı kalben ve lisânen ve bedenen "Elhamdülillâh" deyip şükretmektir. Demek tesbîh ve tekbîr ve hamd namazın çekirdekleri hükmündedirler. Ondandır ki, namazın harekât ve ezkârında bu üç şey, her tarafında bulunuyorlar. Hem ondandır ki, namazdan sonra, namazın ma'nâsını te'kîd ve takviye için şu kelimât-ı mübâreke otuz üç def'a tekrar edilir. Namazın ma'nâsı şu mücmel hulâsalarla te'kîd edilir.

İKİNCİ NÜKTE: İbâdetin ma'nâsı şudur ki: Dergâh-ı İlâhîde abd kendi kusurunu ve acz ve fakrını görüp kemâl-i rubûbiyetin ve kudret-i Samedâniyenin ve rahmet-i İlâhiyenin önünde hayret ve muhabbetle secde etmektir. Yani rubûbiyetin saltanatı, nasıl ki ubûdiyeti ve

kudsiyet: yücelik.
kusurat: kusurlar.
lâfzen: sözlü olarak.
lisanen: konuşarak, lisanımızla.
mahlûkat: yaratıklar.
muallâ: yüce, yüksek.
muarra: arı, pak, temiz.
muhabbet: sevgi.
mukaddes: kudsî.
müberra: temize çıkmış, arınmış.
mücmel: kısa, öz.
münezzeh: arı, temiz, pak.
nekais: noksanlıklar.
nükte: dikkatle anlaşılabilen anlam.
pak: temiz.
rahmet-i ilâhiye: Allah'ın merhameti.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi.
rükû: namazda iken eğilme.
saltanat: otorite,

itâati ister. Rubûbiyetin kudsiyeti pâklığı dahi ister ki, abd, kendi kusurunu görüp istiğfâr ile ve Rabbini bütün nekāisten pâk ve müberrâ; ve ehl-i dalâletin efkâr-ı bâtılasından münezzeh ve muallâ; ve kâinâtın bütün kusûrâtından mukaddes ve muarrâ olduğunu tesbîh ile, "Sübhânallâh" ile i'lân etsin. Hem de rubûbiyetin kemâl-i kudreti dahi ister ki, abd, kendi zaafını ve mahlûkātın aczini görmekle kudret-i Samedâniyenin azamet-i âsârına karşı istihsân ve hayret içinde "Allâhü Ekber" deyip, huzû' ile rükûa gidip, .ona ilticâ ve tevekkül etsin

Hem rubûbiyetin nihâyetsiz hazîne-i rahmeti de ister ki, abd, kendi ihtiyacını ve bütün mahlûkātın fakr ve ihtiyâcâtını suâl ve duâ lisânıyla izhâr ve Rabbinin ihsân ve in'âmâtını şükür ve senâ ile ve **"Elhamdülillâh"** ile i'lân etsin. Demek namazın ef'âl ve akvâli bu ma'nâları tazammun ediyor. Ve bunlar için taraf-ı .İlâhîden vaz' edilmişler **Üçüncü Nükte:** Nasıl ki

iltica: sığınma.
istiğfar: af dileme.
istihsan: beğenme, güzel bulma.
itaat: uyma, boyun eğme, kabullenme.
kâinat: âlemler, varlıklar.
kelimat-ı mübareke: mübarek kelimeler.
kemal-i kudret: kudretin mükemmelliği.
kemal-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın yaratıklarını terbiye edicilik ve besleyip gözeticilik vasfının mükemmelliği.
kudret-i Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.

abd: kul.
akval: sözler, konuşmalar.
âlem-i dünya: dünya âlemi.
âlem-i kebir: büyük âlem.
arz: yer.
âvân: zamanlar.
Cenab-ı Hak: Allah.
deveran: dolaşım.
ebed: sonsuzluk.
edvar-ı ömr-ü âlem: kâinat ömrünün devirleri.
ef'al: hareketler.
elvan-ı ibadet: değişik kulluk görevleri.

hâkimiyet, hükümdarlık.
secde: namazda alınla burun değecek şekilde başı yere koyma.
şükür: görülen iyiliğe karşılık, hoşnutluk, memnunluk ifade etme, tezekkür; Allah'a dil ile hamd etme.
takviye: destekleme.
tazim: hürmet.
tekbir: Allah'ın büyüklüğünü söyleme.
te'kit: kuvvetlendirme.
tesbih: Allah'ın şanını yüceltme; sık sık dile getirme.
tevekkül: sebeplere sarıldıktan sonra neticesini Allah'a bırakma.
ubudiyet: kulluk.
zaaf: zayışık, kudretsizlik.

Kur'ân-ı Azîmüşşan: şanı yüce Kur'ân.
lisanıyla: diliyle.
mahlûkat: yaratıklar.
mahsus: lâyık, kişiye özel.
meselâ: örneğin.
mil: dönmeyi sağlayan ve kolaylaştıran mihver, nokta.
minnet: iyiliğe karşı duyulan teşekkür hissi.
misal-i musağğar: küçültülmüş

enva: çeşitler.
esnaf-ı mahlûkat: yaratılmışların cinsleri.
evvel-i bahar: baharın başlangıcı.
ezel: başlangıçsızlık.
fakr: fakirlik, yoksulluk.
fecir: tan yerinin ağarması.
fihriste-i nuraniye: nurlu liste.
hamd: methetme, övme, yüceltme.
harita-i kudsiye: kudsî harita.
hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.
hilkat: yaratılış.
hükmünde: değerinde.
ibadat: kulluk görevleri.
ihsan: iyilik.
ihtar: dikkat çekme.
ihtiyacat: ihtiyaçlar.
in'amat: nimetlendirmeler.
izhar: gösterme.

ahir: son.
ahir zaman: dünyanın son dönemi,

insan, şu âlem-i kebîrin bir misâl-i musaggarıdır. Ve Fâtiha-i Şerîf'e, şu Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın bir timsâl-i münevveridir. Namaz dahi bütün ibâdâtın envâını şâmil bir fihriste-i nûrâniyedir. Ve bütün esnâf-ı mahlûkātın elvân-ı ibâdetlerine işaret eden bir harîta-i kudsiyedir.

DÖRDÜNCÜ NÜKTE: Nasıl ki haftalık bir saatin saniye ve dakika ve saat ve günlerini sayan milleri birbirine bakarlar. Birbirinin misâlidirler ve birbirinin hükmünü alırlar. Öyle de, Cenâb-ı Hakk'ın bir saat-i kübrâsı olan şu âlem-i dünyânın saniyesi hükmünde olan gece ve gündüz deverânı ve dakikaları sayan seneler ve saatleri sayan tabakāt-ı ömr-ü insan ve günleri sayan edvâr-ı ömr-ü âlem birbirine bakarlar. Birbirinin misâlidirler. Ve birbirinin hükmündedirler. Ve birbirini hatırlatırlar.
Meselâ **fecir zamanı** tulûa kadar, evvel-i bahâr zamanına, hem insanın rahm-i mâdere düştüğü âvânına, hem semâvât ve arzın altı gün hilkatinden birinci gününe benzer ve hatırlatır. Ve onlardaki şuûnât-ı İlâhiyeyi ihtâr eder.

Zuhur zamanı ise, yaz

örnek.
nihayetsiz: sonsuz.
Rab: terbiye edici Allah.
rahm-ı mader: ana rahmi.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurması vasfı.
saat-i kübra: en büyük saat.
semavat: gökler.
sena: övmek.
sual: isteme.
şamil: içine alan.
şuunat-ı ilâhiye: Allah'ın işleri.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
tabakat-ı ömr-ü insan: insan ömrünün tabakaları, safhaları.
taraf-ı ilâhî: Allah tarafından.
tazammun: içinde bulundurma.
timsal-i münevver: nurlu örnek.
tulû: doğma zamanı.
vazetmek: konmak, tayin etmek

kıyamete yakın dönem.
âlem: dünya.
âlem-i berzah: kabir âlemi; ruhların bulunduğu âlem.
âlem-i zulümat: karanlıklar âlemi.
âsâr: eserler.
asr: ikindi namazı vakti.
Asr-ı Saadet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamber olarak dünyada bulunduğu devir.
bakıye-i âsâr: eserlerden geriye kalanlar.
berzah: ruhların kıyamete kadar bekleyeceği, dünya ile ahiret arasındaki yer; kabir ötesi âlem.
beşer: insanlık.
celâl: büyük, ulu.
Cenab-ı Mün'im-i Hakikî: gerçek nimet verici Allah.
dâr-ı imtihan: imtihan yeri.
derece: değer, miktar.
devir: dönem.
füyuzat-ı nimet: nimetlerin bolluğu.
gaşet: aymazlık; gözardı etme.
gurup: batış, bitiş.
hamd: övgü, teşekkür.
harabiyet: yıkılma.
hilkat-i insan:

mevsiminin ortasına, hem gençlik kemâline, hem ömr-ü dünyâdaki hilkat-i insan devrine benzer ve işaret eder. Ve onlardaki tecelliyât-ı rahmeti ve füyûzât-ı ni'meti .hatırlatır

Asır zamanı ise, güz mevsimine, hem ihtiyârlık vaktine, hem âhirzaman Peygamberinin (asm) asr-ı saadetine benzer. Ve onlardaki şuûnât-ı İlâhiyeyi ve in'âmât-ı .Rahmâniyeyi ihtâr eder

Mağrib zamanı ise, güz mevsiminin âhirinde pek çok mahlûkātın gurûbunu, hem insanın vefatını, hem dünyanın kıyâmet ibtidâsındaki harâbiyetini ihtâr ile tecelliyât-ı Celâliyeyi ifhâm ve beşeri gaflet uykusundan uyandırır, .îkāz eder

İşâ vakti ise, âlem-i zulümât nehâr âleminin bütün âsârını siyah kefeni ile setretmesini, hem kışın beyaz kefeni ile ölmüş yerin yüzünü örtmesini, hem vefat etmiş insanın bakiye-i âsârı dahi vefat edip nisyân perdesi altına girmesini, hem bu dâr-ı imtihân olan dünyanın bütün bütün kapanmasını ihtâr ile Kahhâr-ı Zülcelâl'in celâlli .tasarrufâtını i'lân eder

Gece vakti ise, hem kışı, hem kabri, hem âlem-i berzahı ifhâm ile rûh-u beşer rahmet-i Rahmâna ne derece muhtaç olduğunu insana .hatırlatır

in'amat-ı Rahmaniye: Rahmanî nimetler.
inkılâbat: değişiklikler.
iptida: başlangıç, öncesi.
işâ: yatsı namazı vakti.
kabir: mezar.
Kahhar-ı Zülcelâl: kahretmeye gücü yeten büyüklük sahibi Allah.
kefen: cesedi sarmak için kullanılan kumaş; ölü elbisesi.
kemal: olgunluk.
kıyamet: kâinatın belirlenen bir vakitte yıkılıp mahvolması.
mağrip: akşam namazı vakti.
mahlûkat: yaratıklar.
muhtaç: ihtiyaç duyan.
müstahak: hak eden.
nehar: gün aydınlığı.
nihayetsiz: sonsuz.
nimet: iyilik, ihsan.
nisyan: unutkanlık.
ömr-ü dünya: dünya ömrü.
rahmet-i Rahman: yaratıklara sonsuz şefkat ve merhametle davranan Allah'ın rahmeti.
ruh-u beşer: insan ruhu.
sena: methetmek, övülmek.
setretme: örtme, gizleme.

insanın yaratılışı.
ifham: bildirme, anlatma.
ihtar: hatırlatma, dikkat çekme.
ikaz: uyandırma.
ilân: herkese duyurmak.

âciz: güçsüz.
alâkadar etmek: ilgilendirmek.
âlem: dünya; vakit, zaman.
arz-ı hâl: durumunu bildirme.
asrî: asırlık.
bâkî: kalıcı, devamlılığı olan.
bedaheten: açıklıkla, açıkça.
berzah: kabir ötesi; ruhların kıyamete kadar bekleyeceği dünya ile ahiret arasındaki yer.
dehrî: zamana ait.
dergâh: huzur.
elzem: çok gerekli.
ensep: en uygun.
esas-ı ubudiyet: kulluğun esası.
farz: kesin dinî emir.
fecir: tan yerinin ağarması.
firak: ayrılma.
fıtraten: yaratılıştan.
gayet: çok, pek çok.

Ve **gecede teheccüd ise,** kabir gecesinde ve berzah karanlığında ne kadar lüzûmlu bir ışık olduğunu bildirir. Îkāz eder ve bütün bu inkılâbât içinde Cenâb-ı Mün'im-i Hakîkî'nin nihâyetsiz ni'metlerini ihtâr ile ne derece hamd ü senâya müstehak olduğunu i'lân eder.

İkinci sabah ise, sabâh-ı haşri ihtâr eder. Evet, şu gecenin sabahı ve şu kışın baharı ne kadar ma'kūl ve lâzım ve kat'î ise, haşrin sabahı da, berzahın baharı da o kat'iyettedir. Demek bu beş vaktin her biri bir mühim inkılâb başında olduğu ve büyük inkılâbları ihtâr ettiği gibi; kudret-i Samedâniyenin tasarrufât-ı azîme-i yevmiyesinin işaretiyle hem senevî, hem asrî, hem dehrî kudretin mu'cizâtını ve rahmetin hedâyâsını hatırlatır. Demek asıl vazîfe-i fıtrat ve esâs-ı ubûdiyet ve kat'î borç olan farz namaz, şu vakitlerde lâyıktır ve ensebdir.

BEŞİNCİ NÜKTE: İnsan fıtraten gayet zaîftir. Hâlbuki her şey ona ilişir. Onu müteessir ve müteellim eder. Hem gayet âcizdir. Hâlbuki belâları ve düşmanları pek çoktur. Hem gayet fakirdir. Hâlbuki ihtiyâcâtı pek

şuunat-ı ilâhiye: Allah'ın işleri, fiilleri.
tasarrufat: idareler, yönetimler.
tecelliyat-ı Celâliye: Allah'ın büyüklüğünün görüntüleri.
tecelliyat-ı rahmet: rahmet görüntüleri.
teheccüt: gece namazı.
vefat: ölme.
zuhr: öğle namazı vakti.

kudret-i Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.
maksat: istenilen şey, meram, varılmak istenen nokta.
makul: akla uygun.
medet: yardım, imdat.
mu'cizat: mu'cizeler.
mühim: önemli.
müracaat: başvurma.
müteellim etmek: acı çektirmek.
müteessir etmek: üzmek.
mütemadiyen: durmadan, devamlı.
niyaz: yalvarma, dua.
nokta-i istinat: dayanak noktası.
nükte: dikkatle anlaşılabilen

ziyâdedir. Hem tenbel ve iktidarsızdır. Hâlbuki hayatın tekâlîfi gayet ağırdır. Hem insaniyet onu kâinâtla alâkadâr etmiştir. Hâlbuki sevdiği ünsiyet ettiği şeylerin zevâl ve firâkı mütemâ diyen onu incitiyor. Hem akıl ona yüksek maksadlar ve bâkî meyveler gösteriyor. Hâlbuki eli kısa, ömrü kısa, iktidarı .kısa, sabrı kısadır

İşte bu vaz'iyette bir ruh, **fecir zamanında** bir Kadîr-i Zülcelâl'in, bir Rahîm-i Zülcemâl'in dergâhına niyâz ile, namaz ile mürâcaat edip arzuhâl etmek, tevfîk ve meded istemek, ne kadar elzem; ve pîşindeki gündüz âleminde başına gelecek, beline yüklenecek işleri, vazîfeleri tahammül için ne kadar lüzûmlu bir nokta-i istinâd olduğu bedâheten anl .aşılır

Ve **zuhur zamanındaki**, o zaman, gündüzün kemâli ve zevâle meyli ve yevmî işlerin âvân-ı tekemmülü ve meşâgilin tazyîkinden muvakkat bir istirahat zamanı ve fânî dünyanın, bekāsız ve ağır işlerin verdiği gaflet ve sersemlikten ruhun teneffüse ihtiyaç vakti ve in'âmât-ı İlâhiyenin tezâhür ettiği bir andır. Rûh-u beşer o tazyîkten kurtulup, o gafletten sıyrılıp, o ma'nâsız ve bekāsız şeylerden

haşir: öldükten sonra dirilip toplanma.
hedâyâ: hediyeler.
ihtar: hatırlatma.
ihtiyacat: ihtiyaçlar.
iktidar: güç, kuvvet.
iktidarsız: gücü yetmez.
inkılâp: köklü değişim.
insaniyet: insanlık.
Kadîr-i Zülcelâl: büyüklük sahibi ve her şeye gücü yeten Allah.
kâinat: varlıklar, bütün âlem.
kat'î: kesin.
kat'iyet: kesinlik.
kudret: Cenab-ı Hakkın bütün kâinata hükmeden ezelî ve ebedî kuvveti.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
ahir zaman: kıyametten evvel dünyanın son dönemi.
arz-ı münacat: dua arz etmek.
asr: ikindi namazı vakti.
âvân-ı tekemmül: gelişip olgunlaşma dönemi, süreci.
azamet: büyüklük.
bekasız: devamlı

anlam; ince mana.
Rahîm-i Zülcemal: yaratıklarına karşı sonsuz şefkat ve merhametli olan Allah.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
sabah-ı haşir: diriliş sabahı.
senevî: senelik.
tahammül: katlanma, dayanma.
tasarrufat-ı azîme-i yevmiye: günlük büyük tasarruşar.
tekâlif: yükler, sorumluluklar.
tevfik: Allah'ın kuluna yardım etmesi, başarılı kılması.
ünsiyet: alışkanlık, yakınlık.
vazife-i fıtrat: yaratılış vazifesi.
zeval: yok olma.
ziyade: fazla, çok

kemal: tam olgunluk.
kemal-i bîzeval: sona ermeyen olgunluk.
lâzım: gerekli.
mahviyet: alçak gönüllülük.
mazhar: kavuşma.
meşagil: işler, güçler, meşagil.
mevsim-i

olmayan, sonsuz olmayan.
bîkarar: kararsız.
celâl: ululuk.
cemal-i bîmisal: benzeri bulunmayan eşsiz güzellik.
dergâh: huzur, kapı.
dergâh-ı samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'ın huzuru.
ebed: sonsuzluk.
ebediyet: sonsuzluk.
fânî: geçici.
firak: ayrılık.
gaşet: Allah'ı unutmak.
hâlet-i mahzunâne: üzüntülü hâlleri.
halk: yaratma.
hamd: övme, şükür.
hayret: şaşkınlık.
ihsan: iyilik etmek.
ihtiyarlık: yaşlılık.
ilân: açıklamak.
in'amat-ı ilâhiye: Allah'ın nimetlendirmesi.
istiane: yardım dileme.
istirahat: dinlenme.
izhar: gösterme.
Kadim-i Bâkî: varlığının öncesi ve sonu olmayan Allah.
Kayyum-u Bâkî: varlığının başlangıcı ve sonu olmaksızın her şeyi kendi varlığı ile ayakta tutan Allah.
Kayyum-u Sermedî: varlığının sonu her şeyi sürekli ve ebedî olarak

çıkıp, Kayyûm-u Bâkî olan Mün'im-i Hakîkî'nin dergâhına gidip, el bağlayarak, yekün ni'metlerine şükür ve hamd edip ve istiâne etmek ve celâl ve azametine karşı rükû' ile aczini izhâr etmek ve kemâl-i bî-zevâline ve cemâl-i bî-misâline karşı secde edip hayret ve muhabbet ve mahviyetini i'lân etmek demek olan zuhur namazını kılmak ne kadar güzel, ne kadar hoş, ne kadar lâzım ve münâsib olduğunu anlamayan insan, insan değil. **Asır vaktindeki**, o vakit hem güz mevsim-i hazînânesini ve ihtiyârlık hâlet-i mahzûnânesini ve âhirzaman mevsim-i elîmânesini andırır ve hatırlattırır.
Hem yevmî işlerin neticelenmesi zamanı, hem o günde mazhar olduğu sıhhat ve selâmet ve hayırlı hizmet gibi niam-ı İlâhiyenin bir yekûn-ü azîm teşkîl ettiği zamanı, hem o koca güneşin ufûle meyletmesi işaretiyle insan bir misafir me'mur ve her şey geçici, bî-karâr olduğunu i'lân etmek zamanıdır. Şimdi, ebediyeti isteyen ve ebed için halk olunan ve ihsâna karşı perestiş eden ve firâktan müteellim olan rûh-u insan; kalkıp abdest alıp, şu asır vaktinde ikindi namazını kılmak için Kadîm-i Bâkî ve Kayyûm-u Sermedî'nin dergâh-

elîmâne: acı veren mevsim.
mevsim-i hazinâne: hüzünlü mevsim.
meyil: yönelme.
meyletme: yönelme, eğilim, arzu duyma.
muhabbet: sevgi.
muvakkat: geçici.
Mün'im-i Hakikî: gerçek nimet verici olan Allah.
münasip: uygun.
müteellim: acı çeken.
netice: sonuç.
niam-ı ilâhiye: Cenab-ı Hakkın nimetleri.
nimet: iyilik, ihsan.
perestiş: aşırı bağlılık, düşkünlük.
ruh-u beşer: insan ruhu.
rükû: namazda eğilme.
secde: namazda alınla burun değecek şekilde başı yere koyma.
selâmet: tehlikeden, korktuklarından ve kötülüklerden kurtulma.
sersemlik: dengesizlik, ölçüsüzlük.
sıhhat: sağlık, afiyet.
şükür: memnunluk gösterme.
tazyik: sıkıntı, baskı.
teneffüs: soluklanma.
teşkil: ortaya koyma.
tezahür: ortaya çıkma.
uful: batmak.
yekûn: bütün.
yekûn-u azîm: büyük toplam.
yevmî: günlük.

ı Samedâniyesine arz-
,ı münâcât ederek

zevâlsiz ve nihâyetsiz rahmetinin iltifâtına ilticâ edip, hesabsız ni'metlerine karşı şükür ve hamd ederek, izzet-i rubûbiyetine karşı zelîlâne rükûa gidip, sermediyet-i ulûhiyetine karşı mahviyetkârâne secde ederek, hakîkî bir teselli, bir rahat-ı rûh bulup, huzûr-u kibriyâsında kemerbeste-i ubûdiyetolmak demek olan asır namazını kılmak ne kadar ulvî bir vazîfe, ne kadar münâsib bir hizmet, ne kadar yerinde bir borc-u fıtrat edâ etmek, belki gayet hoş bir saadet elde etmek olduğunu insan olan anlar.

Mağrib vaktindeki, o zaman hem kışın başlamasından yaz ve güz âleminin nâzenîn ve güzel mahlûkātının vedâ'-ı hazînânesi içinde gurûb etmesinin zamanını andırır. Hem insanın vefatıyla bütün sevdiklerinden bir firâk-ı elîmâne içinde ayrılıp kabre girmek zamanını hatırlatır. Hem dünyanın zelzele-i sekerât içinde vefatıyla, bütün sekenesi başka âlemlere göçmesi ve bu dâr-ı imtihân lâmbasının söndürülmesi zamanını andırır, hatırlatır. Ve zevâlde gurûb eden mahbûblara perestiş edenleri şiddetle îkāz eder bir zamandır. İşte akşam namazı için böyle bir vakitte fıtraten

ayakta tutan Allah.

âlem: mevsim.
arş-ı azamet: Cenab-ı Hakkın büyüklüğünün arşı.
asr: ikindi namazı vakti.
âyine-i müştak: Allah'ı görmeyi çok özleyen ayna gibi olan insan.
azîm: büyük, yüce.
Bâkî-i Lâyezal: asla yok olmayacak ve sonu bulunmayacak olan Allah.
borc-u fıtrat: yaratılış borcu.
cemal: güzellik, hüsün.
Cemal-i Bâkî: sonsuz ve ebedî olan nihayetsiz güzellik sahibi Allah.
cesim: çok büyük.
Daim-i Bâkî: bekası sürekli kesintisiz olan Allah.
dâr-ı imtihan: imtihan salonu.
ebed: sonsuzluk.
eda: yerine getirme, ödemek.
ezel: başlangıcı olmayan.
fânî: geçici, ölümlü.
firak-ı elîmâne: acı veren ayrılık.
fıtraten: yaratılıştan.
gurup eden: kaybolan, batan.

zeval: sona erme.
zuhr: öğle namazı vakti.

Kadim-i Lemyezel: öncesi ve sonrası olmayan Allah.
kemal: olgunluk, mükemmellik.
kemerbeste-i ubudiyet: kulluk için el bağlama.
kıyam: ayakta durma.
mağrip: akşam.
mahbup: sevgili, sevilen.
mahlûkat: yaratıklar.
mahviyetkârâne: alçak gönüllü bir tarzda.
minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.
misilsiz: benzersiz.
münasip: uygun, denk.
nazenin: lâtif, nazlı.
nihayetsiz: sonsuz.
nimet: ihsan, bağış, ikram.
perestiş: tapar derecesinde sevme.
rahat-ı ruh: ruhun rahatı.
rahmet: şefkat etme, esirgeme.
ruh-u beşer: insan ruhu.
rükû: namazda eğilmek.
saadet: mutluluk.
secde: namazda alınla burun değecek şekilde başı yere koyma.
sekene: sakinler,

hakikî: gerçek.
hamd: övme, şükretme.
hizmet-i Mevlâ: Allah için görev yapma.
huzur-u kibriya: ulu, yüce kat.
ikaz: uyandırma, uyarma.
iltica: sığınma.
iltifat: ilgi, ikram.
izzet-i rububiyet: Allah'ın yaratıkları terbiyede gösterdiği izzet.
kabir: mezar.

ahiret: öteki dünya.
arşın: 68 cm olan eski bir uzunluk ölçüsü.
arz: yeryüzü.
beden-i insan: insan vücudu.
Cenab-ı Kerîm-i Mutlak: sınırsız ikram sahibi olan Allah.
davet: çağırma.
dünyevî: dünya ile ilgili.
ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
ejderha: canavar, vahşî hayvan.
gaşet: nefsine uyarak Allah'ı ve emirlerini unutmak.
halk etmek: yaratmak.
haşerat-ı muzırra: zararlı böcekler.

bir Cemâl-i Bâkîye âyîne-i müştâkolan rûh-u beşer, şu azîm işleri yapan ve bu cesîm âlemleri çeviren, tebdîl eden Kadîm-i Lemyezel ve Bâkî-i Lâyezâl'in arş-ı azametine yüzünü çevirip, bu fânîlerin üstünde "Allâhü Ekber" deyip, onlardan ellerini çekip, hizmet-i Mevlâ için el bağlayıp, Dâim-i Bâkî'nin huzurunda kıyâm edip, "Elhamdülillâh" demekle kusursuz kemâline, misilsiz cemâline,

nihâyetsiz rahmetine karşı hamd ü senâ edip إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım isteriz. (Fatiha:5) demekle muînsiz rubûbiyetine, şerîksiz ulûhiyetine, vezirsiz saltanatına karşı arz-ı ubûdiyet ve istiâne etmek; hem nihâyetsiz kibriyâsına, hadsiz kudretine ve aczsiz izzetine karşı rükûa gidip, bütün kâinâtla beraber zaaf ve aczini fakr ve zilletini izhâr Etmekle سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ deyip, Rabb-iAzîm'ini tesbîh edip; (Yüce olan Rabbimi her türlü noksandan tenzih ederim.) hem zevâlsiz cemâl-i Zâtına, tagayyürsüz sıfât-ı kudsiyesine, tebeddülsüz kemâl-i sermediyetine karşı secde edip, hayret ve mahviyet içinde terk-i mâsivâ ile muhabbet ve ubûdiyetini i'lân edip, hem bütün

oturanlar.
sermediyet-i ulûhiyet: Allah'ın ilâhlığının sonsuzluğu.
şükür: memnunluk gösterme.
tebdil: değiştirme.
teselli: ferahlandırma.
ulvî: yüce, yüksek.
veda-i hazinâne: hüzünlü bir şekilde ayrılmak.
vefat: ölüm.
zelilâne: alçakça, horca, hakirce.
zelzele-i sekerat: ölüm anındaki titreme.
zeval: sona erme, yok olma.

kudret-i Samedâniye: hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Allah'ın gücü.
madde-i hayat: hayat için lüzumlu madde.
muhtelif: çeşitli
musibat-ı dünyeviye: dünyadaki sıkıntılar.
müddet-i ömür: ömür süresi.
mü'min: Allah'a ve emirlerine inanan.
müşabih: benzer.
müşteri: alıcı.
nebatat: bitkiler.
nimet: iyilik, ihsan, giyecek ve yiyecek gibi şeyler.
numune: örnek.
ömr-ü galibî:

fânîlere bedel bir Cemîl-i Bâkî, bir Rahîm-i Sermedî سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰي bulup

En yüce olan Rabbimi her türlü noksandan tenzih ederim.)

demekle zevâlden münezzeh, kusurdan müberrâ Rabb-i A'lâ'sını takdîs etmek; sonra teşehhüd edip, oturup, bütün mahlûkātın tahiyyât-ı mübârekelerini ve salavât-ı tayyibelerini kendi hesabına o Cemîl-i Lemyezel ve Celîl-i Lâyezâl'e hediye edip ve Resûl-ü Ekrem'ine selâm etmekle bîatını tecdîd ve evâ mirine itâatini izhâr edip ve îmânını tecdîd ile tenvîr etmek için şu kasr-ı kâinâtın intizâm-ı hakîmânesini müşâhede edip, Sâni'-i Zülcelâl'in vahdâniyetine şehâdet etmek; hem saltanat-ı rubûbiyetin dellâlı ve mübelliğ-i marziyâtı ve kitâb-ı kâinâtın tercümân-ı âyâtı olan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'ın risâletine şehâdet etmek demek olan mağrib namazını kılmak ne kadar latîf, nazîf bir vazîfe; ne kadar azîz, lezîz bir hizmet; ne kadar hoş ve güzel bir ubûdiyet; ne kadar ciddî bir hakîkat; ve bu fânî misafirhânede bâkıyâne bir sohbet ve dâimâne bir saadet olduğunu anlamayan adam, nasıl adam olabilir!

hatem: mühür.
hayvanat: hayvanlar.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihtar: hatırlatma, uyarma.
ikazat-ı ilâhiye: Allah tarafından yapılan uyarılar.
iltifatat-ı Rahmaniye: sonsuz merhamet sahibi Allah'ın insana güzel davranışları.
işaret: gösterge, belirti.
kabir: mezar.
âciz: güçsüz, eli ermez.
ahiret: öteki dünya, kıyametten sonra kurulacak âlem.
âlem-i ahiret: ahiret âlemi.
azamet: büyük.
azîm: müthiş, büyük.
aziz: çok izzetli.
bâkî: ebedî, daimî, sonu gelmez, ölmez.
bâkiyâne: sürekli, bitmeyen.
bakıye-i âsâr:

çoğunluğun yaşama süresi.
ömr-ü vasatî: ortalama yaşamansüresi.
revak-i uhrevî: ahiret alemi.
rububiyet-i ilâhiye: Allah'ın terbiye ediciliği.
sahra: geniş saha.
saltanat-ı ulûhiyet: kâinatta şerik kabul etmez ilâhî saltanat.
sikke: damga.
suretinde: şeklinde.
tarik-ı berzahiye: ahiret yolu.
turra: imzası.
zaman-ı hayat: hayat zamanı
zindan: hapishane.
Kadîr-i Zülcelâl: büyüklük sahibi ve her şeye gücü yeten Allah.
lâtif: hoş, güzel.
leziz: çok lezzetli.
Ma'bud: ibadete lâyık olan.
Mahbub-u Hakikî: gerçek sevgili olan Allah

İşâ vaktindeki, o vakit, gündüzün ufukta kalan bakiye-i âsârı dahi kaybolup, gece âlemi kâinâtı kaplar. **Mukallibü'l-Leyli ve'n-Nehâr** olan Kadîr-i Zülcelâl'in o beyaz sahîfeyi bu siyah sahîfeye çevirmesindeki tasarrufât-ı Rabbâniyesiyle, yazın müzeyyen, yeşil sahîfesini kışın bârid, beyaz sahîfesine çevirmesindeki **Musahhiru'ş-Şemsi ve'l-Kamer** olan Hakîm-i Zülkemâl'in icrâât-ı İlâhiyesini hatırlatır.

Hem mürûr-u zamanla ehl-i kubûrun bakiye-i âsârı dahi, şu dünyadan kesilmesiyle bütün bütün başka âleme geçmesindeki Hâlik-ı Mevt ve Hayat'ın şuûnât-ı İlâhiyesini andırır. Hem dar ve fânî ve hakir dünyanın tamamen harâb olup, azîm sekerâtıyla vefat edip, geniş ve bâkî ve azametli âlem-i âhiretin inkişâfında Hâlik-ı Arz ve Semâvât'ın tasarrufât-ı Celâliyesini ve tecelliyât-ı Cemâliyesiniandırır, hatırlattırır bir zamandır. Hem şu kâinâtın Mâlik ve Mutasarrıf-ı Hakîkî'si, Ma'bûd ve Mahbûb-u Hakîkî'si o zât olabilir ki, gece gündüzü, kış ve yazı, dünya ve âhireti bir kitabın sahîfeleri gibi suhûletle çevirir. Yazar, bozar, değiştirir. Bütün bunlara hükmeder bir Kādir-i Mutlak

geride kalan izler.
bârid: soğuk.
daimâne: devam edegelen.
ehl-i kubur: kabirdekiler, ölüler.
fakir: yoksul.
fânî: geçici.
Hakîm-i Zülkemal: her şeyi faydalı ve hikmetli yaratan Allah.
hakikat: gerçek.
hakir: küçük, önemsiz.
Hâlık-ı Arz ve Semavat: yeri ve göğü yoktan var eden Allah.
Hâlık-ı Mevt ve Hayat: ölümü ve hayatı yaratan Allah.
harap: yıkılmış.
icraat-ı ilâhiye: Allah'ın yaptıkları.
inkişaf: gelişme, açılma.
ispat: kanıtlama.
istikbal: gelecek.
işâ: yatsı.
Kadîr-i Mutlak: sonsuz kudret sahibi olan Allah.
âciz: güçsüz.
ahbap:

malik: mülk sahibi.
misafirhane: geçici olarak kalınan yer.
muhtaç: ihtiyaç duyan; yoksun.
Mutasarrıf-ı Hakikî: gerçek tasarruf edici olan Allah.
mürur-u zaman: zaman aşımı, zamanla.
müzeyyen: süslü.
nazif: temiz.
nihayetsiz: sonsuz.
saadet: mutluluk.
sekerat: ölüm anı; can çekişme.
sühulet: kolaylık.
şuunat-ı ilâhiye: Allah'ın işleri.
tasarrufat-ı Celâliye: büyük tasarruşarı.
tasarrufat-ı Rabbaniye: her şeyi özelliği ve yeteneğine uygun biçimde terbiye eden Allah'ın iradesi.
tecelliyat-ı cemaliye: güzellik görüntüleri.
ubudiyet: kulluk.
ufuk: gökle yer veya denizin birleşme çizgisi.
vazife: görev.
zulümat: karanlıklar.

olduğunu isbat eden bir
.vaz'iyettir
İşte nihâyetsiz âciz, zayıf, hem nihâyetsiz fakir, muhtaç, hem nihâyetsiz bir
,istikbâl zulümâtına dalmakta

hem nihâyetsiz hâdisât içinde çalkanmakta olan rûh-u beşer, yatsı namazını
لَٓا kılmak için şu ma'nâdaki işâda İbrahimvârî اُحِبُّ الْاٰفِلٖينَ
(Ben batıp gidenleri sevmem.) (En'am:76.) deyip; Ma'bûd-u
,Lemyezel
Mahbûb-u Lâyezâl'in dergâhına namaz ile ilticâ edip, şu fânî âlemde ve fânî ömürde ve karanlık dünyada ve karanlık istikbâlde bir Bâkî-i Sermedî ile münâcât edip, bir parçacık bir sohbet-i bâkiye birkaç dakikacık bir ömr-ü bâkî içinde dünyasına nûr serpecek, istikbâlini ışıklandıracak, mevcûdâtın ve
ahbâbının firâk ve zevâlinden
neş'et eden yaralarına merhem sürecek
olan Rahmân-ı Rahîm'in iltifât-ı rahmetini ve nûr-u hidâyetini görüp istemek;
Hem muvakkaten onu unutan ve gizlenen dünyayı, o dahi unutup, derdlerini kalbin ağlamasıyla dergâh-ı rahmette döküp; hem ne olur ne olmaz, ölüme benzeyen uykuya girmeden evvel son vazîfe-i ubûdiyetini yapıp, yevmiye defter-i

---

sevilenler, dostlar.
âlem: dünya.
Bâkî-i Sermedî: varlığı daimî ve sürekli olan Allah.
bedel: karşılık, yerine.
defter-i amel: iyilik ve kötülüklerimizin yazıldığı defter.
dergâh: sığınma yeri, huzur kapısı.
dergâh-ı rahmet: Allah'ın rahmet kapısı.
fânî: geçici.
firak: ayrılık.
Ganî-i Mutlak: sonsuz zengin olan Allah.
hâdisat: olaylar.
Hafîz-i Rahîm: çok koruyucu olan Allah.
hüsnühatime: güzel son.
ibrahimvari: Hz. ibrahim (a.s.) gibi.
iltica: sığınma.
iltifat-ı rahmet: Allah'ın sonsuz rahmetinin lütuf ve ihsanı.
istikbal: gelecek.
işâ: yatsı namazı.
Kadîr-i Kerîm: ikramı bol ve her şeye gücü yeten Allah.
Kâmil-i Mutlak: her şeyiyle mükemmel olan Allah.
Kerîm: ikram ve ihsanı bol olan Allah.
kıyam etmek: kalkmak.

ma'bud: kendisine ibadet edilen.
Ma'bud-u Lemyezel: hiçbir zaman yok olmayan Allah.
Mahbub-u Bâkî: ölümsüz ve sonsuz sevgili olan Allah.
Mahbub-u Lâyezal: hiçbir zaman yok olmayan sevgili olan Allah.
mahlûk: yaratık.
medih: övme.
merhem: ilâç.
methüsena: övmek.
mevcudat: varlıklar.
minnettar: teşekkür duygusu içinde olmak.
muvakkat: geçici olarak
muzır: zararlı.
münacat: dua, yakarış.
nakıs: noksan.
neş'et: meydana gelme.
nihayetsiz: sonsuz.
nur-u hidayet: hak ve hakikat ve iman yolunun ışığı
ömr-ü bâkî: sonsuz ömür.
Rabbülâlemîn: âlemlerin Rabbi.
Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olan Allah.
Rahman-ı Rahîm: dünya ve ahirette sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle davranan Allah.

amelini hüsn-ü hâtime ile bağlamak için salâta kıyâm etmek, yani bütün fânî sevdiklerine bedel, bir Ma'bûd ve Mahbûb-u Bâkî'nin ve bütün dilencilik ettiği âcizlere bedel, bir Kadîr-i Kerîm'in ve bütün titrediği muzırların şerrinden kurtulmak için bir Hafîz-i Rahîm'in huzuruna çıkmak; hem Fâtiha ile başlamak, yani bir şeye yaramayan ve yerinde olmayan nâkıs, fakir mahlûkları medih ve minnetdârlığa bedel, bir Kâmil-i Mutlak ve Ganiyy-i Mutlak olan Rabbü'l-Âlemîn'i ;medh ü senâ etmek

اِيَّاكَ,hitâbına terakkî etmek hem yani küçüklüğü, نَعْبُدُ hiçliği, kimsesizliği ile beraber, Ezel ve Ebed Sultanı olan Mâlik-i Yevmi'd-Dîn'e intisâbıyla, şu kâinâtta nâzdâr bir misafir ve ehemmiyetli bir vazîfedâr

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعينُ

Ancak Sana kulluk eder, ancak)
Senden yard›m isteriz. (Fatiha:5.)

makamına girip demekle, bütün mahlûkāt nâmına kâinâtın cemâat-i kübrâsı ve cem'iyet-i uzmâsındaki ibâdât ;ve istiânâtı ona takdîm etmek

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

Bizi doğru yola ilet. (Fatiha:6.))

âlem-i gayp: mahiyeti Allah tarafı ndan bilinen, fakat bizim göremediğ imiz başka dünyalar.
arz: yeryüzü.
cemaat-i kübra: çok büyük topluluk.
cemiyet-i uzma: en büyük topluluk.
ebed: sonu belli olmayan.
ehemmiyetli: önemli.
enva-ı mevcudat: çeşitli varlıklar.
Ezel ve Ebed Sultanı: başlangıcı ve sonu olmayan Allah.
ezel: başlangıcı belli olmayan.
gurup: batış, bitiş.
hayvanat: hayvanlar.
hidayet: doğruluk, iyilik.

ruh-u beşer: insan ruhu.
salât: namaz.
sohbet-i bâkî: kalıcı sohbet.
şer: kötülük.
vazife-i ubudiyet: kulluk vazifesi.
yevmiye: günlük.
zeval: yok olma.

misafirhane-i âlem: geçici dünya hayatı.
misillü: gibi, benzeri.
muntazam: düzenli.
musahhar: boyun eğen.
mutî: söz dinleyen, itaat eden.
nazdar: nazlı.
nebatat: bitkiler.
nefer: rütbesiz asker, er.
nihayet: son derece.
muranî: ışıklı.
rükû: baş eğmek.
saadet-i ebediye: Cennet hayatı, sonsuz mutluluk.
seccade: namazlık.
secde: yere yüz sürmek.
secde-i kübra:

hitap: konuşma, nutuk.
hüşyar: uyanık.
ibadat: ibadetler.
intisap: bağlanmak.
intizam: düzen.
istianat: yardım dilemeler.
istikbal: gelecek.
kâinat: varlıklar, bütün âlemler.
kibriya: büyüklük.
kulluk: ibadet.
mahlûkat: yaratıklar.
makam: memuriyet, mevki.

Âl: Peygamberimizin ailesini meydana getiren fertler.
alâmat: semboller.
aynen: tıpkısı, aynısı.
aziz: yüce, izzetli
bârigâh-ı huzur: dua ve ibadet edilen makam.
bekaâlûd: sonsuzlukla karı-şık.
ciddî: önemli, değer verilen.
emarat: belirtiler.
farz: Allah'ın

hem demekle, istikbâl karanlığı içinde saadet-i ebediyeye giden, nûrânî yolu olan sırât-ı müstakîme hidâyeti istemek; Hem şimdi yatmış nebâtât, hayvanât gibi; gizlenmiş güneşler, hüşyâr yıldızlar birer nefer misillü emrine musahhar ve bu misâfirhâne-i âlemde birer lâmbası ve hizmetkârı olan Zât-ı Zülcelâl'in kibriyâsını düşünüp, **"Allâhü Ekber"** deyip rükûa varmak; hem bütün mahlûkātın secde-i kübrâsını düşünüp, yani şu gecede yatmış mahlûkāt gibi her senede, her asırdaki envâ'-ı mevcûdât, hatta arz, hatta dünya birer muntazam ordu, belki birer mutî' nefer gibi vazîfe-i ubûdiyet-i dünyeviyesinden emr-i künfeyekûn ile terhîs edildiği zaman, yani âlem-i gayba gönderildiği vakit, nihâyet intizâm ile zevâlde gurûb seccadesinde **Allâhü Ekber"** deyip secde **"** ettikleri; hem emr-i künfeyekûnden gelen bir sayha-i ihyâ ve îkāz ile, yine ,baharda kısmen aynen

kısmen mislen haşrolup kıyâm , edip
kemerbeste-i hizmet-i

en büyük secde.
sırat-ı müstakim: Kur'ân'ın gösterdiği doğru yol.
takdim: sunma.
terakki: yükselme.
terhis: serbest bırakma, salıverilmek.
vazifedar: görevli.
vazife-i ubudiyet-i dünyeviye: dünyadaki kulluk vazifesi.
Zat-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi zat, Allah.
zeval: sona erme, yok olma.

mahviyet: alçak gönüllülük.
makul: akla uygun.
merhamet: acımak, şefkat göstermek; korumak, iyilik etmek; esirgemek.
Miraç: Peygamberimizin Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen

kesin emirleri.
hakikat: gerçek.
haşrolmak: yeniden dirilip toplanmak.
hayretâlûd: hayretle karışık.
hikmet: belirli gayelere yönelik anlamlı, faydalı ve yerli yerinde oluş.
icraat-ı cesime-i Rabbaniye: terbiye edici Cenab-ı Hakkın büyük icraatları.
iktidaen: uyarak.
in'amat-ı külliye-i ilâhiye: Cenab-ı Hakkın bütün mahlûkata sunduğu hadsiz nimetler.
inkılâb-ı azîm: büyük değişiklik.
işâ: yatsı.
işarat: işaretler.
izzetâlûd: izzetle karışık.
kemerbeste-i hizmet-i Mevlâ: Allah'a hizmet yolunda hazırlanma.
kısmen: bir bölümü, bir kısmı.
kıyam: ayakta durmak.
leziz: çok lezzetli.

Mevlâoldukları gibi; şu insancık onlara iktidâen o Rahmân-ı Zülkemâl'in, o Rahîm-i Zülcemâl'in bârigâh-ı huzûrunda hayret-âlûd bir muhabbet, bekā-âlûd bir mahviyet, izzet-âlûd bir tezellül içinde "Allâhü Ekber" deyip sücûda gitmek, yani bir nevi' mi'râca çıkmak demek olan ışâ namazını kılmak; ne kadar hoş, ne kadar güzel, ne kadar şirin, ne kadar yüksek, ne kadar azîz ve lezîz, ne kadar ma'kūl ve münâsib bir vazîfe, bir hizmet, bir ubûdiyet, bir ciddî hakîkat olduğunu elbette anladın.
Demek şu beş vakit, her biri birer inkılâb-ı azîmin işârâtı ve icrâât-ı cesîme-i Rabbâniyenin emârâtı ve in'âmât-ı külliye-i İlâhiyenin alâmâtı olduklarından, borç ve zimmet olan farz namazın o zamanlara tahsîsi .nihâyet hikmettir

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ
الْعَ ا يمُ الْحَكِيمُ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰي مَنْ اَرْسَلْتَهُ مُعَلِّمًا
لِعِبَادِكَ لِيُعَلِّمَهُمْ كَيْفِيَّةَ مَعْرِفَتِكَ وَالْعُبُودِيَّةِ
لَكَ وَمُعَرِّفًا لِكُنُوزِ اَسْمَٓائِكَ وَتَرْجُمَانًا لِاٰيَاتِ
كِتَابِ كَٓائِنَاتِكَ وَمِرْاٰةً بِعُبُودِيَّتِهِ لِجَمَالِ
رُبُوبِيَّتِكَ وَعَلٰي اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ وَارْحَمْنَا
وَارْحَمِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ اٰمِينَ بِرَحْمَتِكَ
يَٓا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

(Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara: 32.)

Allah'ım, Seni nasıl tanımaları, Sana nasıl kullukta bulunmaları gerektiğini öğretmek için kullarına muallim, isimlerinin

ve hâlen çıkması mu'cizesi.
mislen: benzeri olarak.
muallim: öğretmen.
muhabbet: sevgi.
münasip: uygun, lâyık.
nihayet: son derece.
Rahîm-i Zülcemal: sonsuz şefkat ve merhametli olan güzellik sahibi Allah.
Rahman-ı Zülkemal: kemal ve olgunluk sahibi Allah.
rububiyet: rablık, ilâhlık, Allah'ın her varlığın ihtiyacını karşılaması ve terbiye, tedbir, sahiplik ve besleyiciliği durumu.
salât: Peygamberimiz için "Allahümme..." şeklinde söylenen dua.
sayha-i ihya ve ikaz: uyarma, uyandırma ve diriltme sesi.
sücud: yere yüz sürmeler.
tahsis: ayrılmış olma.
tenzih: Allah'ı her çeşit kusur, noksan ve ortaktan uzak bilip söyleme.

hazinelerini tanıtıcı, kâinat kitabının ayetlerinin tercümanı, kulluğ uyla rububiyet güzelliğinin aynası olarak gönderdiğin zata, onun bütün âl ve ashabına salât ve selâm eyle. Bize ve erkek, kadın bütün mü'minlere merhamet eyle. Âmin. Bunu rahmetinle yap ey, merhamet edenlerin en merhametlisi!)

tercüman: çevirmen, bir başka dile çeviren.
tezellül: aşağılanma.
ubudiyet: kulluk.
vazife: görev.
zimmet: sorumluluk.

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

YİRMİ BİRİNCİ SÖZ

BİRİNCİ MAKAM

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا

"Şüphesiz namaz, mü'minler üzerine belli vakitler için farz olarak yazılmıştır. (Nisâ:103.)

YİRMİ BİRİNCİ SÖZ
BİRİNCİ MAKAM

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا

Bir zaman sinnen, cismen, rütbeten büyük bir adam bana dedi: "Namaz iyidir, fakat hergün hergün beşer def'a kılmak çoktur. Bitmediğinden usanç veriyor." O zâtın o sözünden hayli zaman geçtikten sonra, nefsimi dinledim. İşittim ki, aynı sözleri söylüyor. Ve ona baktım, gördüm ki, tembellik kulağıyla şeytandan aynı dersi alıyor. O vakit anladım, o zât o sözü, bütün nüfûs-u emmârenin nâmına söylemiş gibidir veya söylettirilmiştir. O zaman ben dahi dedim: "Madem nefsim emmâredir, nefsini ıslah etmeyen başkasını ıslah edemez. Öyle ise nefsimden başlarım." Dedim: "Ey nefis! Cehl-i mürekkeb içinde, tembellik

beşer: insanlık.
cehl-i mürekkep: bilmediğinin de farkında olmamak, zır cahillik.
cismen: vücut yapısı bakımından.
emmare: kötülüğü, fenalığı emreden.
farz: islâmiyette, Müslüman kadın ve erkeklerin kesin olarak yapması gereken emir.
gaflet: Allah'tan uzaklaşıp nefsinin arzularına dalmak.
hayli: epey.
ıslah: iyileştirme, düzeltme.
ikaz: uyarı.
mukabil: karşılık.
mü'min: iman eden

namaz: islâmın beş şartından biri.
namına: adına, yerine.
nefis: insanı her zaman kötülüğe sevk eden güç, kendi.
nüfus-u emmare: sürekli kötülüğü arzulayan, emreden nefisler.
Rahman: rahmeti bütün herkese yayılan ve bütün yaratılmı şların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmetin sahibi Allah.
Rahîm: sonsuz merhamet sahibi Allah.
rütbeten: mevki ve makam bakımından.
sinnen: yaşça.
vakit: zaman, an.
zat: kişi, şahıs.

döşeğinde, gaflet uykusunda söylediğin şu söze mukābil **‘beş îkāzı’** benden işit.”

BİRİNCİ ÎKĀZ: Ey bedbaht nefsim! Acaba ömrün ebedî midir? Hiç kat‘î senedin var mı ki, gelecek seneye, belki yarına kadar kalacaksın? Sana usanç veren, tevehhüm-ü ebediyettir. Keyif için ebedî dünyada kalacak gibi nazlanıyorsun. Eğer anlasa idin ki, ömrün azdır, hem fâidesiz gidiyor. Elbette onun yirmi dörtten birisini hakîkî bir hayat-ı ebediyenin saadetine medâr olacak bir güzel ve hoş ve rahat ve rahmet bir hizmete sarf etmek, usanmak şöyle dursun, belki ciddî bir iştiyâk ve hoş bir zevki tahrîke sebeb olur.

İKİNCİ ÎKĀZ: Ey şikemperver

âb-ı hayat: hayat suyu
bedbaht: zavallı, kötümser.
cezp (celp): kendine doğru çekme.
ebedî: sonsuz.
elem: üzüntü, tasa.
emel: ümit, beklenti.
gıda: insanı besleyen şeyler.
hakikî: gerçek
hane-i cisim: vücut evi.
hava-i nesimi: hafif tatlı rüzgâr, temiz hava.
hayat-ı ebediye: ahiret hayatı, ölümsüz hayat.
ikaz: uyarı.
iştiyak: arzulama, istek duyma.

meftun: vurgun, düşkün
müptelâ: bir şeye düşkün olma.
namaz: islâmın beş şartından biri.
naz: şımarıklık.
nefis: insanı her zaman kötülüğe sevk eden güç.
nihayetsiz: sonsuz
niyaz: yalvarma, duâ.
ömür: hayat.
pürsevda: sevgiyle dolu.
Rahîm-i Kerîm: ikramı bol olan ve kullarına çokca merhamet eden Allah.
rahmet: maddî-manevî nimetlere kavuşma.
ruh: can.
saadet: mutluluk.
sarf: harcama.
şikemperver: boğazına düşkün, obur.
tahrik: harekete geçme, teşvik etme.
teessürat: üzüntüler, acılar.
tekerrür:

kadir: kudret ve kuvvet sahibi. (Allah)
kat'î senet : kesin, güvenilecek belge.
keyf: zevk.
kut: gıda, rızık.
lâtife-i Rabbaniye: ilâhî bilgi ve ilhamın, hissedilmesine ve manevî zevklerin alınmasına yarayan his, vicdan duygusu.
maruz: uğrama.
medar: dayanak, yardımcı.

âb-ı hayat: hayat suyu.
ahval-i dünyeviye: dünya hâlleri; dünya meseleleri, gündelik işler.
alâkadar: ilişkili, ilgili.
âyine: ayna.
bedel: karşılık.
cenah: taraf, kanat.
çeşme-i

nefsim! Acaba hergün hergün ekmek yersin, su içersin, havayı teneffüs edersin, sana onlar usanç veriyor mu? Madem vermiyor, çünkü ihtiyaç tekerrür ettiğinden usanç değil, belki telezzüz ediyorsun. Öyle ise, hâne-i cismimde senin arkadaşların olan kalbimin gıdası, ruhumun âb-ı hayatı ve latîfe-i Rabbâniyemin hevâ-yı nesîmîni cezb ve celb eden namaz dahi, seni usandırmamak gerektir. Evet, nihâyetsiz teessürât ve elemlere ma'rûz ve mübtelâ ve nihâyetsiz telezzüzâta ve emellere meftun ve pür-sevdâ bir kalbin kūt ve kuvveti, her şeye kādir bir Rahîm-i Kerîm'in kapısını niyâz ile çalmakla elde edilebilir.

Evet, şu fânî dünyada kemâl-i sür'atle vâveylâ-yı firâkı koparan, giden, ekser mevcûdâtla alâkadâr bir ruhun âb-ı hayatı ise, her şeye bedel bir Ma'bûd-u Bâkî'nin, bir Mahbûb-u Sermedî'nin

tekrarlanma.
telezzüz: lezzet alma.
telezzüzat: lezzetler.
teneffüs: soluk alma.
tevehhüm-i ebediyet: sonsuz yaşamayı zannetme, sanma.
usanma: bıkma, ilginin kaybolması.

letafet: lâtif, güzel.
Ma'bud-i Bâkî: kendisine ibadet edilen sonsuz, ölümsüz, daimî varlık; Cenab-ı Hak.
Mahbub-u Sermedî: varlığı sonsuz ve ebediyyen sonsuz sevgiye lâyık olan Allah.
meşakkat: güçlük, zorluk.
mevcudat: var olan her şey, yaratılmışlar.
misal: benzer.
musibet: belâ, sıkıntı.
muztarip:

çeşme-i rahmetine namaz ile teveccüh etmekle içilebilir. Evet, fıtraten ebediyeti isteyen ve ebed için halk olunan ve ezelî ve ebedî bir zâtın aynası olan ve nihâyetsiz derecede nâzik ve letâfetli bulunan zîşuûr bir sırr-ı insanî, zînûr bir latîfe-i Rabbâniye şu kasâvetli, ezici ve sıkıntılı, geçici ve zulümâtlı ve boğucu olan ahvâl-i dünyeviye içinde, elbette teneffüse pek çok muhtaçtır ve ancak namazın penceresiyle nefes .alabilir

ÜÇÜNCÜ ÎKĀZ: Ey sabırsız nefsim! Acaba geçmiş günlerdeki ibâdet külfetini ve namazın meşakkatini ve musibet zahmetini bugün düşünüp muzdarib olmak; hem gelecek günlerdeki ibâdet vazîfesini ve namaz hizmetini ve musibet elemini bugün tasavvur edip sabırsızlık göstermek, hiç kâr-ı akıl mıdır? Şu sabırsızlıkta misâlin şöyle bir sersem kumandana benzer ki, düşmanın sağ cenâh kuvveti, onun sağındaki kuvvetine iltihâk etmiş. Ve ona taze bir kuvvet olduğu halde, o tutar, mühim bir kuvvetini sağ cenâha gönderir. Merkezi zayıflaştırır. Hem sol cenâhta

rahmet: rahmet çeşmesi.
ebed: sonsuzluk.
ebedî: sonu olmayan, sürekli.
ebediyet: sonsuzluk.
ekser: çokça, daha ziyade.
elem: üzüntü, tasa.
ezelî: ezel ile ilgili, başlangıçsız.
fânî: ölümlü, geçici.
fıtraten: yaratılıştan.
halk: yaratma.
hizmet: görev.
hücum: saldırı; saldırma.
ibadet: Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.
ikaz: uyarı.
iltihak: karışma, katılma.
kâr-ı akıl: akıl işi, akıl kârı.
kasavet: kaygı, sıkıntı.
kemal-i sür'at: tam bir sür'at.
kumandan: komutan.
külfet: zahmet, sıkıntı.
lâtife-i Rabbaniye: ilâhî hakikatlerin hissedilmesine ve manevî zevklerin alınmasına yarayan his, duygu, ilâhî marifetin parlak bir aynası.

sıkıntısı olan, ıztırap çeken.
mühim: önemli.
namaz: islâmın beş şartından biri.
nazik: narin, zarif.
nefis: her zaman kötülüğe sevk eden güç.
nihayetsiz: sonsuz.
ruh: insan ve hayvanlardaki dirilik kaynağı, can
sersem: aklı zihni karışmış.
sırr-ı insanî: ruh âlemi ile diyaloğu olan, insana âit sır.
tarümar: perişan etme, dağıtma.
tasavvur: düşünme, göz önüne getirme.
teneffüs: nefes alma.
teveccüh: yönelme
vaveylâ-i firak: ayrılık çığlıkları.
vazife: görev, ödev.
zat: kişi.
zînur: nurlu.
zîşuur: akıl, şuur sahibi.
zulümat: karanlıklar.

merdane: mertçe.
meşakkat: zahmet, güçlük, sıkıntı.

âkıl: akıllı.
Cenab-ı Hak: doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
cihet: yön.
divanelik: delilik.
elem: üzüntü, tasa.
fütur: bezginlik, usanç, bıkkı nlık
gayret: çalışma, çabalama, çabalama isteği.
hakikat: gerçek, doğru.
ibadet: Allah'a karşı kulluk görevlerinini yapmak.
ikaz: uyarı
iltihak: katılma, ekleme
inkılâp: değişim, dönüşüm.
kâfi: yeterli.
keramet: güzel, rahatlık, mutluluk.
külfet: zahmet, sıkıntı.
lezzet: haz.
masiyet: günah.

düşmanın askeri yok iken ve daha gelmeden büyük bir kuvvet gönderir; "Ateş et!" emrini verir. Merkezi bütün bütün kuvvetten düşürtür. Düşman işi anlar. Merkeze .hücum eder. Târ u mâr eder

Evet, buna benzersin. Çünkü geçmiş günlerin zahmeti, bugün
rahmete kalb olmuş. Elemi gitmiş, lezzeti kalmış. Külfeti kerâmete iltihâk ve meşakkati sevaba inkılâb etmiş. Öyle ise, ondan usanç almak değil, belki yeni bir şevk, taze bir zevk ve devama ciddî bir gayret almak lâzım gelir. Gelecek günler ise madem gelmemişler. Şimdiden düşünüp usanmak
ve fütûr getirmek, aynen o günlerde açlığı ve susuzluğu ile bugün düşünüp, bağırıp çağırmak gibi bir .dîvâneliktir

Madem hakîkat böyledir. Âkil isen, ibâdet cihetinde, yalnız bugünü düşün. Ve onun bir saatini, "Ücreti pek büyük, külfeti pek az, hoş ve güzel ve ulvî bir hizmete sarf ediyorum" de. O vakit senin acı bir fütûrun tatlı bir gayrete inkılâb
eder. İşte ey sabırsız nefsim! Sen üç sabır ile mükellefsin.

musibet: felâket, belâ.
mükellef: vazifeli.
nefis: insanı her zaman kötülüğe sevk eden güç.
rahmet: huzur, afiyet gibi sonsuz nimetlere sahip olma.
rehber: kılavuz, ışık tutan.
sabır: katlanma, zorluklara dayanma gücü.
Sabûr: çok sabreden, isyankârlardan acele intikam almayan Allah.
sarf: harcama.
sevap: Allah'ın rızasına, hoşnutluğuna sebep olan güzel davranış.
şevk: şiddetli arzu, aşırı istek.
taat: ibadet etme, kulluk görevlerini yapmak.
temsil: misal verme, örnek.
ulvî: yüce.
vazife-i ubudiyet: kulluk vazifesi.
zahmet: sıkıntı, eziyet.

Birisi, tâat üstünde sabırdır. Birisi, ma‘siyetten sabırdır. Diğeri, musibete karşı sabırdır. Aklın varsa, şu üçüncü îkāzdaki temsilde görünen hakîkati rehber tut. Merdâne, “Yâ Sabûr!” de. Üç sabrı omuzuna al. Cenâb-ı Hakk’ın sana verdiği sabır kuvvetini, eğer yanlış yolda dağıtmazsan, her meşakkate ve her musibete kâfî gelebilir. Ve o kuvvetle .dayan

DÖRDÜNCÜ ÎKĀZ: Ey sersem nefsim! Acaba şu vazîfe-i ubûdiyet neticesiz midir? Ücreti az mıdır ki, sana usanç veriyor? Halbuki bir adam sana birkaç para verse veyahud seni korkutsa, akşama kadar seni çalıştırır. Ve fütûrsuz .çalışırsın

Acaba bu misâfirhâne-i dünyâda âciz ve fakir kalbine kūt ve gınâ; ve elbette bir menzilin olan kabrinde gıda ve ziyâ; ve herhalde mahkemen olan Mahşer’de sened ve berat; ve ister istemez üstünden geçilecek Sırât Köprüsü’nde nûr ve burâk olacak bir namaz neticesiz midir? Veyahud ücreti az mıdır? Bir adam sana yüz liralık bir hediye va‘d etse, yüz gün seni çalıştırır. Hulfü’l-

âciz: güçsüz.
berat: temize çıkma, affedilmek.
burak: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) Mi’raçta bindiği binek.
cihet: yön, bakımından, sebep.
dehşetli: korkutucu.
derd-i maişet: geçim sıkıntısı.
dünyaperest: dünyaya taparcasına düşkünlük.
elbette: her halde.
fakir: zavallı, bîçare.
fevkinde: üstünde.
fütur: gevşeklik, bıkkınlık, bıkma.
gayret: çalışma isteği.
gıda: insanı besleyen şeyler.
gınâ: bolluk.
haps-i ebedî: sonsuza dek kalınacak hapis.
havf: korku.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hayvanat: hayvanlar.
hizmet: bir uğurda bir işin yapılması için çalışma,

kabir: mezar.
kesret: çokluk.
kut: yiyecek, rızık.
lâtif: güzel, hoş.
levazımat: lüzumlu maddeler.
mahkeme: karar alınan, hüküm yeri.
mahşer: kıyamette ölülerin dirilip toplanacakları yer.
menzil: varılacak yer, ev.
meşagil-i dünyeviye: dünyaya ait uğraşlar.
meşgale: iş, uğraş.
misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi, konağı.
muhal: imkânsız
müstahak: hak eden.
namaz: islâmın beş şartından biri.
nefis: insanı her zaman kötülüğe sevk eden güç.
netice: semere.
nur: aydınlatıcı ışık.
saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.
sarf: harcama.
senet: güvence, bilet.
sırat: islâm inancında, Cehennem

va'd edebilir. O adama i'timâd edersin, fütûrsuz işlersin. Acaba hulfü'l-va'd, hakkında muhâl olan bir zât, cennet gibi bir ücreti ve saadet-i ebediye gibi bir hediyeyi sana va'd etse, pek az bir zamanda, pek güzel bir vazîfede seni istihdâm etse, sen hizmet etmezsen veya isteksiz, suhre gibi veya usançla yarım yamalak hizmetinle onu va'dinde ithâm ve hediyesini istihfâf etsen, pek şiddetli bir te'dîbe ve dehşetli bir ta'zîbe müstehak olacağını düşünmüyor musun? Dünyada hapsin korkusundan en ağır işlerde fütûrsuz hizmet ettiğin halde, cehennem gibi bir haps-i ebedînin havfı, en hafif ve latîf bir hizmet için sana gayret ?vermiyor mu

BEŞİNCİ ÎKĀZ: Ey dünyaperest nefsim! Acaba ibâdetteki fütûrun ve namazdaki kusurun meşâgil-i dünyeviyenin kesretinden midir? Veyahud derd-i maîşetin meşgalesiyle vakit bulamadığından mıdır? Acaba sırf dünya için mi yaratılmışsın ki, bütün vaktini ona sarf ediyorsun? Sen isti'dâd cihetiyle bütün hayvanâtın fevkınde olduğunu ve hayat-ı dünyeviyenin levâzımâtını tedârikte iktidar cihetiyle bir serçe kuşuna

çabalama.
hulfülvaat: sözünden dönme.
ibadet: Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.
ikaz: uyarı.
iktidar: güç yetirme.
istidat: kabiliyet, yetenek.
istihdam: bir hizmette kullanma.
istihfaf: küçümseme, önem vermeme.
itimat: güvenme.
ittiham: suçlama, töhmet altında olma.

bağ: bahçe.
bahane: uydurma, yalandan özür.
bereket: bolluk.
derd-i maişet: geçim sıkıntısı.
divane: deli.
dünyevî: dünya ile ilgili.
ehemmiyet: önem.
elzem: daha lüzumlu, gerekli.
farz: islâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.
fen: uygulamalı bilimlere verilen genel ad.
fuzulî: gereksiz, yersiz.
fütur: gevşeklik.
güya: sanki.

üzerine çekilmiş olduğuna inanılan, kıldan ince kılıçtan keskin gibi ifadelerle vası şandırılan köprü.
sırf: sadece.
suhre: alaya alma, hafife alma, maskaralık; alaycı, maskara.
tazip: azap etmek, eziyet etmek.
tedarik: sağlama, elde etme.
tedip: terbiye.
vaat: söz verme.
vazife: yükümlülük.
zat: kişi.
ziya: ışık, nur.

kozmoğrafya: astronomi, gök bilimi.
kuruş: liranın yüzde biri değerinde Türk parası.
lüzumsuz: gereksiz.
malâyani: faydasız, boş.
malûmat: bilgiler
medar: yardımcı, sebep.
meselâ: misal, örnek olarak.
meşagil-i dünyeviye: dünyaya ait uğraşlar, işler.
meşgale: uğraş.
münhasır: hasredilmiş, mahsus, özel.

hakikî: dosdoğru, yapmacık olmayan.
halka: daire şeklinde olan şey.
hayat-ı daime: devamlı hayat.
ibadet: Allah'a karşı kulluk vazifesini yapmak.
istatistik: çeşitli olayları, bir neticeye ulaşmak amacıyla düzenli şekilde toplayıp sayılarla gösteren ilim dalı.
istirahat: dinlenme.
kemal: yetkinlik, olgunluk.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hal, durum.
kıymet: değer.

.yetişemediğini biliyorsun

Bundan neden anlamıyorsun ki, vazîfe-i asliyen, hayvan gibi çabalamak değil, belki hakîkî bir insan gibi, hakîkî bir hayat-ı dâime için sa'y etmektir. Bununla beraber meşâgil-i dünyeviye dediğin, çoğu sana âit olmayan ve fuzûlî bir sûrette karıştığın ve karıştırdığın mâlâya'nî meşgalelerdir. En elzemini bırakıp, güya binler sene ömrün var gibi, en lüzûmsuz ma'lûmât ile vakit geçiriyorsun. Meselâ "Zühal'in etrafındaki halkaların keyfiyeti nasıldır ve Amerika tavukları ne kadardır?" gibi, kıymetsiz şeylerle kıymetdar vaktini geçiriyorsun. Güya kozmoğrafya ilminden ve istatistikçi fenninden bir kemâl .alıyorsun

Eğer desen: Beni namazdan ve ibâdetten alıkoyan ve fütûr veren, öyle lüzûmsuz şeyler değil, belki derd-i maîşetin zarûrî işleridir. Öyle ise, ben de sana derim ki, eğer yüz kuruş bir gündelik ile çalışsan, sonra biri gelse dese ki: "Gel, on dakika kadar şurayı kaz. Yüz lira kıymetinde bir pırlanta ve bir zümrüd bulacaksın." Sen ona: "Yok, gelmem. Çünkü on kuruş gündeliğimden

nafaka: geçim, geçimlik..
namaz: islâmın beş şartından biri.
pırlanta: elmas.
ruh: insandaki canlılığın ve diriliğin, iradeli ve irade dışı hareketlerin ve idrak kabiliyetinin kaynağı.
sa'y: çalışma.
semere: netice, sonuç, meyve.
suret: tarz, şekil.
teneffüs: nefes alma, soluklanma.
vazife-i asliye: asıl, gerçek vazife.
zarurî: zorunlu.
Zühal: Satürn gezegeni.
zümrüt: cam parlaklığında, güzel, yeşil renkte şeffaf bir süs taşı.

ahiret: öteki dünya.
amel: iş, fiil.
bağ: bahçe, gezinti yeri, seyrangâh.
bereket: bolluk.
beyan: anlatma.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
evvel: önce.

nam: ad, isim.
namaz: islâmın beş şartından biri.
nazar: düşünce, görüş, niyet.
nebat: bitki.
neme lâzım: bir şeyi umursumama durumu,
netice: sonuç.
niyet: düşünce.
Rezzak-ı Hakikî:

kesilecek. Nafakam azalacak" desen, ne kadar dîvânece bir bahane olduğunu elbette bilirsin. Aynen onun gibi, sen şu bağında nafakan için işliyorsun. Eğer farz namazı terk etsen, bütün sa'yin semeresi, yalnız dünyevî ve ehemmiyetsiz ve bereketsiz bir nafakaya münhasır kalır. Eğer sen, istirahat ve teneffüs vaktini, ruhun rahatına, kalbin teneffüsüne medâr olan namaza sarf ,etsen

o vakit bereketli nafaka-i dünyeviye ile beraber, senin nafaka-i uhreviyene ve zâd-ı âhiretine ehemmiyetli bir menba' olan iki ma'den-i ma'nevî bulursun.

Birinci ma'den: Bütün bağındaki **(Hâşiye:** Bu makam, bir bağda, bir zâta bir derstir ki, bu tarz ile beyân edilmiş.**)** yetiştirdiğin çiçekli olsun, meyveli olsun, her nebâtın, her ağacın tesbîhâtından güzel bir niyet ile bir hisse alıyorsun.

İkinci ma'den: Hem bu bağdan çıkan mahsûlâttan kim yese, (hayvan olsun,

fütur: bezginlik.
hasaret: zarar.
haşiye: dipnot, kenar yazı.
hisse: pay.
hükmü: değeri.
ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, kulluk.
işâs: tükenme
kabir: mezar.
kuvve-i manevî: manevî güç, kuvvet.
maden: esas, kaynak.
maden-i manevî: manevî kaynak.
mahlûkat: yaratılmış canlılar.
mahrum: nasipsiz, yoksun.
mahsulât: ürün, meyve.
makam: durak.
memur: görevli tayin olunmuş kimse.
menba: kaynak.
nafaka-i dünyevî: dünyaya ait geçim kaynağı.
nafaka-i uhreviye: ahirete âit gerekli sevaplar, kazançlar.

gerçek rızık verici, Allah.
sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi fakirlere yapılan yardım.
sarf: harcama.
sa'y: çalışma.
sa'y-i helâl: helâl kazanç.
servet: zenginlik.
şevk: coşkulu istek.
tasarruf: idareli kullanma, tüketme.
tedarik: hazırlama.
temin: sağlama.
tesbihat: her şeyin hâliyle, diliyle Allah'ı anması, tesbih etmesi.
tevziat: dağıtım, dağıtıcı.
vakit: zaman.
zâd-ı ahiret: ahiret azığı.
zahire: azık, sevap.
zahmet: sıkıntı, meşakkat.
zat: kişi, şahıs.
ziyade: fazla.

namaz: islâmın beş şartından biri.

insan olsun; inek olsun, sinek olsun; müşteri olsun, hırsız olsun) sana bir sadaka hükmüne geçer. Fakat o şart ile ki, sen Rezzâk-ı Hakîkînâmına ve izni dâiresinde tasarruf etsen; ve onun malını onun mahlûkātına veren bir tevzîât me'muru nazarıyla kendine baksan. İşte bak, namazı terk eden ne kadar büyük bir hasâret eder. Ne kadar ehemmiyetli bir serveti kaybeder. Ve sa'ye pek büyük bir şevk veren ve amelde büyük bir kuvve-i ma'neviyeyi te'mîn eden o iki neticeden ve o iki ma'denden mahrum kalır. İflâs eder. Hatta ihtiyârlandıkça bahçecilikten usanır, fütûr gelir. "Neme lâzım" der. "Ben zaten dünyadan gidiyorum. Bu kadar zahmeti ne için çekeceğim?" diyecek. Kendini tembelliğe atacak. Fakat evvelki adam der: "Daha ziyâde ibâdetle beraber sa'y-i helâle çalışacağım. Tâ kabrime daha ziyâde ışık göndereceğim. Âhiretime daha ziyâde zahîre tedârik edeceğim."

Elhâsıl: Ey nefis! Bil ki, dünkü gün senin elinden çıktı. Yarın ise, senin elinde

âlem: dünya, ömür dünyası.
âlem-i misal: görüntüler âlemi, dünyadaki işlerin görüntülendiği ve gözlendiği, ruhların bulunduğu yer.
aleyh: karşı, zıt.
amel: fiil, iş.
âyine: ayna.
elhâsıl: netice, sonuç olarak.
hakikî: gerçek.
harekât: hareketler.
hercümerc-i dünyeviye: dünyadaki karışıklıklar.
hikmet: ilâhî gaye ve maksat.
ihtiyat akçesi: geleceği düşünerek, zamanı gelince harcamak için tutulan para.
intizam: düzgünlük.
istikbal: gelecek.
keyfiyet: nitelik, durum.
kitabet-i kudret: kudret kalemiyle yazılmış kitabet.
lâakal: en azından.
leh: ondan yana.
mahsus: kişiye özel.
malik: sahip.

nazik: ince, zarif.
nefis: kötülükleri emreden, bağımsız düşünen, başına buyruk duygu; kendisi, şahsı.
niyet: namaz kılmaya ve oruç tutmaya karar verme ve bu ibadetlere başlamadan evvel bunlarla ilgili dua okuma.
perişaniyet: dağınıklık.
sandukça-i uhreviye: ahiret amellerini içine alan manevî sandıkçık.
Sâni-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi, her şeyi sanatla güzel yaratan, Allah.
saray: hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı.
seccade: üzerinde namaz kılınan küçük namazlık.
senet: güvence, bilet.
şahadet: şahitlik.
tâbi: bağlanan.
tebeddülât: değişiklikler.
tenevvür: nurlanmak, aydınlanmak.

manidar: ince mânâlı.
mescit: ibadet edilen yer, küçük cami.
misillü: benzeri.
muhteşem: ihtişamlı, görkemli.
müteveccih: yönelerek.

âlem: dünya.
aleyhissalâtü vesselâm: "Salât ve selâm onun üzerine olsun," anlamında Peygamberimiz için söylenir.
âmî: avamca, cahil.
Ashap: Hz. Peygamberi görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslümanlar.
âyet-i pürenvar: nurla dolu ayet.
derecat: dereceler, basamaklar.
hakikat: gerçek.
hakikat-i namaz: gerçek namaz.
hakikat-i nuraniye: parlak, hakikat.

şened yok ki, ona mâliksin. Öyle ise, hakîkî ömrünü bulunduğun gün ,bil. Lâakal günün bir saatini ihtiyât akçesi gibi, hakîkî istikbâl için teşkîl olunan bir sandukça-i uhrevî olan bir mescide veya bir seccadeye at. Hem bil ki, her yeni gün sana, hem herkese, bir yeni âlemin kapısıdır. Eğer namaz kılmazsan, senin o günkü âlemin zulümâtlı ve perişan bir halde gider. Senin aleyhinde âlem-i misâlde şehâdet eder. Zîrâ herkesin her günde şu âlemden .bir mahsûs âlemi var

Hem o âlemin keyfiyeti, o adamın kalbine ve ameline tâbi'dir. Nasıl ki, aynanda görünen muhteşem bir saray, aynanın rengine bakar. Siyah ise siyah görünür. Kırmızı ise kırmızı görünür. Hem onun keyfiyetine bakar. O ayna şişesi düzgün ise, sarayı güzel gösterir. Düzgün değil ise, çirkin gösterir. En nâzik şeyleri kaba gösterdiği misillü, sen kalbinle, aklınla, amelinle, gönlünle kendi âleminin şeklini değiştirirsin. Ya aleyhinde, ya lehinde şehâdet ettirebilirsin. Eğer namazı kılsan, o namazın ile o âlemin Sâni'-i Zülcelâl'ine müteveccih olsa n, birden sana bakan âlemin tenevvür eder. Âdetâ namazın bir

teşkil: şekillenip kurulan.
zira: çünkü.
zulümat: karanlıklar.

leh: ondan yana
meratip: mertebeler, basamaklar, kademeler.
namaz: islâmın beş şartından biri.
nur: manevî ışık, aydınlık.
nuraniyet: nurluluk, aydınlık.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan Peygamberimiz.
salât: Peygamberimize duâ.
şahadet: şahitlik
şuur: kavrama gücü; anlayış
taallûk: ilgili olma, bağlanma.
tafsil: etraşıca, uzunca anlatma.
tavsif: özelliklerini ortaya koyma, niteleme.
tenevvür: nurlanma, aydınlanma.
velev: hatta.
velev: isterse,

hisse: pay.
icmal: özet, kısaca ifade etme.
in'ikâs: aksetme, yankılanma.
inkişaf: ortaya çıkma, belirip görünmek.

elektrik lâmbası ve namaza niyetin onun düğmesine dokunması gibi, o âlemin zulümâtını dağıtır. Ve o herc ü merc-i dünyevîdeki karmakarışık perişaniyet içindeki tebeddülât ve harekât, hikmetli bir intizâm ve ma'nîdâr bir kitâbet-i kudret
.olduğunu gösterir

(اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur: 35.) âyet-i pür-envârından bir nûru senin kalbine serper. Senin o günkü âlemini, o nûrun in'ikâsıyla ışıklandırır. Senin lehinde nûrâniyetle şehâdet ettirir.

Sakın deme: "Benim namazım nerede? Şu hakîkat-i namaz nerede?" Zîrâ bir hurmâ çekirdeği bir hurmâ ağacı gibi, kendi ağacını tavsîf eder. Fark yalnız icmâl ve tafsîl ile olduğu gibi; senin ve benim gibi bir âmînin velev hissetmezse, namazı, büyük bir velinin namazı gibi şu nûrdan bir hissesi var. Şu hakîkatten bir sırrı vardır. Velev şuûrun taalluk etmezse. Fakat derecâta

hatta.
velî: Allah dostu, evliya.
zira: çünkü.

göre inkişâf ve tenevvürü ayrı ayrıdır. Nasıl bir hurmâ çekirdeğinden, tâ mükemmel bir hurmâ ağacına kadar, ne kadar merâtib bulunur. Öyle de, namazın derecâtında da daha fazla merâtib bulunabilir. Fakat bütün o merâtibde, o hakîkat-i nûrâniyenin esası bulunur.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰي مَنْ قَالَ (اَلصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ) وَعَلٰي اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِينَ

Allah'ım! "Namaz dinin direğidir" (Tirmizî, iman: 8; ibni Mâce, Fiten: 12; Müsned, 5:231, 237) buyuran Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma ve onun bütün âl ve ashabına salâtü (.selâm eyle

HÂTİME

**Gāfil kafaya bir)
tokmaktır. Bir ders-i
(.ibrettir**

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا اِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُورِ

*Dünya hayatı aldatıcı bir)
menfaatten baflka bir şey
değildir. (Âl-i imran: 185.)*

Ey gaflete dalıp ve bu hayatı tatlı görüp ve âhireti unutup, dünyaya tâlib bedbaht nefsim! Bilir misin, neye benzersin? Devekuşuna. Avcıyı görür, uçamıyor, başını kuma sokuyor. Tâ avcı onu görmesin. Koca gövdesi dışarıda. Avcı görür. Yalnız o, gözünü kum içinde kapamış, görmez. Ey nefis! Şu temsile bak, gör. Nasıl dünyaya hasr-ı nazar, azîz bir lezzeti elîm bir eleme kalb eder. Meselâ şu karyede -yani Barla'da- iki adam bulunur. Birisinin yüzde doksan dokuz ahbâbı İstanbul'a gitmişler. Güzelce yaşıyorlar. Yalnız birtek burada kalmış. O dahi oraya gidecek. Bunun için şu adam İstanbul'a müştâktır. Orayı düşünür. Ahbâba kavuşmak ister. Ne vakit ona denilse: "Oraya git!" sevinip gülerek gider. İkinci adam ise, yüzde doksan dokuz dostları buradan gitmişler. Bir kısmı

ahbap: dost.
ahiret: öbür dünya, öldükten sonra başlayan hayat.
aziz: yüksek, değerli, yüce.
bedbaht: talihsiz.
bedel: karşılık.
bîçare: çaresiz.
ders-i ibret: ibret dersi, göz ve fikir açacak hâdise.
elem: dert, üzüntü, kaygı, tasa.
elîm: üzücü, acı veren.
gafil: sorumsuz, Allah'ın emirlerinden habersiz davranan.
gaşet: sorumsuzluk, Allah'ın emirlerinden habersiz davranma.
hasr-ı nazar: sadece bir şeyi düşünmek ve ona yönelmek.
hatime: son söz.
karye: köy.
kalp etmek: değiştirmek, dönüştürmek.
mahvolmak: perişan olmak, yok olmak.
menfaat: fayda.
müştak: çok özleyen, arzulu, çok istekli.
nefis: insanın kötülüğe sevk eden ve kötülüğü isteyen yanı.
Rahîm: sonsuz merhamet sahibi ve mahlûkata çok şefkat eden Allah.
Rahman: ister mü'min, ister kâfir; ister iyi isterse kötü olsun; rahmeti bütün herkese yayılan ve bütün yaratılmışların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmetin sahibi Allah.
talip: isteyen, istekli.
temsil: örnek, benzetme.

mahvolmuşlar. Bir kısmı ne görür, ne de görünür yerlere sokulmuşlar. Perişan olup gitmişler zanneder. Şu bîçâre adam ise, bütün onlara bedel, yalnız bir misafire ünsiyet edip teselli bulmak ister. Onunla o elîm .âlâm-ı firâkı kapamak ister

Ey nefis! Başta Habîbullâh, bütün ahbâbın kabrin öbür tarafındadırlar. Burada kalan bir iki tane ise, onlar da gidiyorlar. Ölümden ürküp, kabirden korkup, başını çevirme! Merdâne kabre bak! Dinle, ne taleb eder? Erkekçesine ölümün yüzüne gül, bak, ne ister? Sakın gāfil olup ikinci adama benzeme. Ey nefsim! Deme: "Zaman değişmiş, asır başkalaşmış, herkes dünyaya dalmış, hayata perestiş eder. Derd-i maîşetle sarhoştur." Çünkü ölüm değişmiyor. Firâk bekāya kalb olup başkalaşmıyor. Acz-i beşerî, fakr-ı insanî değişmiyor, ziyâdeleşiyor.

acz-i beşerî: insanın güçsüzlüğü.
ahbap: sevilenler, dost ve akrabalar.
âlâm-ı firak: ayrılık acıları.
asır: devir, zaman
beka: sonsuzluk.
beşer: insanlık.
derd-i maişet: geçim derdi, geçim sıkıntısı.
elîm: üzücü, acı veren.
enva: çeşitler, türler.
esassız: asılsız, geçersiz.
fakr-i insanî: insanın muhtaç oluşu.
firak: ayrılık.

merdane: mertçe, erkekçe.
misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.
musibet: felâket, belâ.
nazar-ı hikmet: hikmetli bakış, her şeyin bir amacı, bir faydası olduğunu düşünerek bakma.
nebatat: bitkiler.
nizamsız: düzensiz, ölçüsüz.
pek: çok, oldukça.
perestiş: taparcasına sevmek.
sür'at peyda etmek: hız kazanmak.
talep etmek: istemek.
tesadüf: rastlantı.
teselli: avunma.
ünsiyet: yakınlık, dostluk.

Beşer yolculuğu kesilmiyor, sür‘at peydâ ediyor. Hem deme: “Ben de herkes gibiyim.” Çünkü herkes, sana kabir kapısına kadar arkadaşlık eder. Herkesle musibette beraber olmak demek olan teselli ise, kabrin öbür tarafında pek esassızdır. Hem kendini başıboş zannetme. Zîrâ şu misâfirhâne-i dünyâda nazar-ı hikmetle baksan, hiçbir şeyi nizâmsız, gayesiz göremezsin. Nasıl sen nizâmsız, gayesiz kalabilirsin? Zelzele gibi vâkıalar olan şu hâdisât-ı kevniye, tesâdüf oyuncağı değiller. Meselâ, zemine nebâtât ve hayvanât envâından giydirilen birbiri üstünde, birbiri içinde

gayet muntazam ve
 gayet münakkaş
gömlekler, baştan aşağıya kadar gayelerle,
 ,hikmetlerle müzeyyen mücehhez olduklarını gördüğün
ve gayet âlî gayeler içinde

gafil: sorumsuz, Allah’ın emirlerinden habersiz davranan.
Habibullah: Allah’ın sevgili kulu Hz. Muhammed.
hâdisat-ı kevniye: var oluş ve varlıklarla ilgili olaylar.
hayat: yaşam, dünya yaşantısı.
hayvanat: hayvanlar.
kabir: mezar.
kalp olmak: değişmek.

âlî: yüksek, yüce.
âsâr-ı beşer: insanların eserleri.
bahusus: özellikle.
bedelsiz: karşılıksız.
benîâdem: Âdemoğulları, insanlar.
ehl-i iman: iman edenler, Müslümanlar.
ehl-i şirk:

vakıa: olay.
zelzele: yer sarsıntısı, deprem.
zemin: yeryüzü.
ziyadeleşmek: artmak.

küfran-ı nimet: nimete karşı nankörlük etme.
küre-i arz: dünya, yer küre.
meczup: başkasının tesiriyle hareket hâlinde olan; Allah aşkıyla kendinden geçmiş .
Mevlevî: Mevlevî tarikatine mensup kimse.
mevtâlûd: ölüm bulaşmış, ölümcül.
muntazam:

kemâl-i intizâm
ile meczub mevlevî gibi devredip döndürmesini bildiğin halde, nasıl oluyor ki, küre-i arzın benî-Âdemden, bâhusus ehl-i îmândan beğenmediği bir kısım etvâr-ı gafletin sıklet-i ma'neviyesinden omuz silkmeye
benzeyen zelzele gibi (Hâşiye) mevt-âlûd hâdisât-ı hayatiyesini, bir mülhidin neşrettiği gibi gayesiz, tesâdüfî zannederek bütün musibetzedelerin elîm zâyiâtını, bedelsiz, hebâen mensûr gösterip, müdhiş bir ye'se atarlar. Hem büyük bir hata, hem büyük bir zulmederler. Belki öyle hâdiseler bir Hakîm-i Rahîm'in emriyle ehl-i îmânın fânî malını sadaka hükmüne çevirip ibkā etmektir.
Ve küfrân-ı ni'metten gelen günahlara keffârettir. Nasıl ki bir gün gelecek, şu musahhar zemin, yüzünün ziyneti olan âsâr-ı beşeriyeyi şirk-âlûd, şükürsüz görüp, çirkin bulur. Hâlik'ın emriyle büyük bir zelzele ile bütün yüzünü siler, temizler. Allah'ın emriyle ehl-i şirki cehenneme döker. Ehl-i

Allah'a ortak koşanlar.
ehl-i şükür: şükredenler.
elîm: üzücü, acı veren.
etvar-ı gaşet: Allah'ın emirlerini ve yasaklarını unutarak yapılan yanlış davranışlar.
fânî: geçici, yok olan.
gayesiz: hedefsiz, maksatsız.
gayet: son derece.
hâdisat-ı hayatiye: hayatı ilgilendiren olaylar.
hâdise: olay.
Hakîm-i Rahîm: her şeyi gaye ve hikmetlerle yaratan, çok merhametli, Allah.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
haşiye: açıklayıcı not, dipnot.
hata: kusur, eksiklik, yanlışlık.
hebaen mensur: boşu boşuna.
hikmet: her şeyin faydalı, gayeli ve yerli yerinde olması.
hükmüne çevirmek: yerine geçirmek.
ibka etmek: ebedîleştirme, sonsuzlaştırma.
kefaret: bir günahı affettirmek

düzenli.
musahhar: emir dinleyen, itaat eden.
musibetzede: felâkete uğrayan.
mücehhez: teçhiz edilmiş, donatı lmış, donanmış.
mülhit: islâm dininden ayrılan, dinsiz.
münakkaş: işlemeli, süslü.
münasebet: alâka, ilgi, sebep.
müthiş: dehşetli, korkutucu.
müzeyyen: süslü.
neşretmek: herkese duyurma, yayma.
sadaka: Allah yolunda harcanan mal.
sıklet-i maneviye: manevî ağırlık.
şirkâlûd: şirk karışmış, şirke bulaşmış.
şükürsüz: nimete karşı hoşnutluk göstermeme.
tesadüfî: rastgele.
yeis: ümitsizlik.
zayiat: kayıplar, zararlar.
zelzele: yer sarsıntısı, deprem.
zemin: yer.
ziynet: süs.
zulüm: haksızlık, eziyet.

Rezzak: bütün yaratılmışların rızkını veren ve

şükre: "Haydi, cennete .buyurun!" der

يَاۤاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِى خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
اَلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَۤاءَ بِنَاۤءً وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَۤاءِ مَۤاءً فَاَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلاَ تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

Yani, "Ey insanlar! Sizi ve sizden evvelkileri yaratan Rabbinize ibadet ediniz ki, takva mertebesine vasıl olasınız. Ve yine Rabbinize ibadet ediniz ki; arzı size döşek, semayı binanıza dam yapmış ve semadan suları indirmiş ki, sizlere rızk olmak üzere, yerden meyve ve sair gıdaları çıkartsın. Öyle ise, Allah'a misil ve şerik yapmayınız. Bilirsiniz ki, Allah'tan başka mabud ve hâlikınız yoktur." (Bakara: 21-22.)

için çekilen sıkıntı.
kemal-i intizam: mükemmel düzen.

arz: yer, dünya.
bedel: yerine, adına, namına.
daire-i tasarruf: tasarruf sahası.
evvel: önce.
Gaffar: kulların günahlarını çok affeden, örten, bağışlayan, bağışlaması bol olan Allah.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
lâzıme: lâzım olan.
mabut: kendisine ibadet olunan, tapınılan, kulluk edilen.
makdurat: elden gelenler.
merci: merkez, kaynak, müracaat edilecek yer.
mertebe: derece, basamak.
misil: benzer, eş.
mizan: terazi, ölçü.
Muhyî: ölüleri dirilten, hayat veren Allah.
Mümît: diriltip can verdiğini vakti gelince öldüren Cenab-ı Hak.
nispet: oran, değer.

ihtiyaçlarını karşılayan Allah.
rızk: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.
sema: gökyüzü, gök.
sıfât-ı fiiliye: Cenab-ı Hakka mahsus fiilî sıfatlar.
sîga: kip, fiilin çekiminden meydana gelen; şahıs, zaman ve vasfı değiştiren hâl.
sübut: sabit olma, ispatlanma.
şerik: ortak.
tagayyür: değişme, başkalaşma.
takva: Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma.
vâsıl: erişme, ulaşma, kavuşma.
zatiye: zat ile, kişi ile alâkalı.
ziyade: çok, fazla.

Rab: “Yarattıklarını besleyen, yetiştiren; verdiği nimetlerle ıslah ve terbiye eden” anlamında Allah’ın bir ismi.

meyil: bir tarafa doğru eğilme, yönelme.
mizaç: huy, tabiat, fıtrat.
mukaddeme: başlangıç.
mübadele: değiş-tokuş, karşılıklı olarak değiştirme.
mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.
müntehap: seçkin, güzide, mümtaz.
müstesna: istisna olan, hariç.
nehiy: yasaklama, menetme, bir işin yapılmaması konusunda tembihte bulunma.
nev’î: cinse ait, türle ilgili.
nispet: ilgi, bağ, münasebet.
rabıta: ilişki, bağ.
saadet: mutluluk.
sabit: durağan, değişmeyen; ispatlanmış.
semere-i sa’y: çalışmanın semeresi, gayretin meyvesi; çalışma sonucu elde edilen kâr, fayda.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şeref: onur, haysiyet.
takviye: kuvvetlendirme, sağ-lamlaştırma, teyit ve tasdik etme.
tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.
terbiye: besleyip

MUKADDİME

Akaidî ve imanî hükümleri kavi ve sabit kılmakla meleke hâline getiren ancak ibadettir. Evet, Allah’ın emirlerini yapmaktan ve nehiylerinden sakınmaktan ibaret olan ibadetle, vicdanî ve aklî olan imanî hükümler terbiye ve takviye edilmezse, eserleri ve tesirleri zayıf kalır. Bu hale, âlem-i İslâmın hal-i hazırdaki vaziyeti .şahittir

Ve keza, *ibadet dünya ve ahiret saadetlerine vesile olduğu gibi, maaş ve maade; yani dünya ve ahiret işlerini tanzime sebeptir ve şahsî ve nev’î kemalâta vasıtadır ve Hâlik ile abd arasında pek yüksek bir nisbet ve şerefli .bir rabıtadır*

İbadetin dünya saadetine vesile olduğunu izah eden :cihetler

abd: kul.
acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akait: islâmın imanla ilgili esasları ve hükümleri.
aklî: akla dayanan, akıl ile ilglil.
âlem-i islâm: islâm âlemi, islâm dünyası.
arz: sunma.
arzu: istek, heves, niyet.
cihet: yan, yön, taraf.
ebna-i cins: aynı cinsten olanlar.
hacet: ihtiyaç.
hâle: durum, vaziyet.
Hâlık: yaratıcı; Allah.
hâl-i hazır: şimdiki zaman,

Birisi: İnsan, bütün hayvanlardan mümtaz ve müstesna olarak acib ve lâtif bir mizac ile yaratılmıştır. O mizac yüzünden, insanda çeşit çeşit meyiller, arzular meydana gelmiştir. Mesela, insan en müntehab şeyleri ister, en güzel şeylere meyleder, ziynetli şeyleri arzu eder, insaniyete layık bir maişet ve bir şerefle .yaşamak ister

Şu meyillerin iktizası üzerine yiyecek, giyecek ve sair hâcetlerini istediği gibi güzel bir şekilde tedarikinde çok sanatlara ihtiyacı vardır. O sanatlara vukufu olmadığından ebna-i cinsiyle teşrik-i mesai etmeye mecbur olur ki, her birisi, semere-i sa'yiyle arkadaşına mübadele suretiyle yardımda bulunsun ki bu sayede ihtiyaçlarını tesviye .edebilsinler

Fakat, insandaki kuvve-i şeheviye, kuvve-i gadabiye, kuvve-i akliye Sâni' tarafından tahdit edilmediğinden ve insanın cüz'-i ihtiyarîsiyle terakkisini temin etmek için bu kuvvetler başıboş bırakıldığından, muamelatta zulüm ve tecavüzler vukua .gelir

Bu tecavüzleri önlemek için, cemaat-i insaniye,

hâl.
hüküm: karar, emir, buyruk.
ibaret: meydana gelen, oluşan.
iktiza: gerektirme, lüzumlu kılma.
imanî: imana dair olan, imanla ilgili.
insaniyet: insanlık, bütün insanlar.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
kavi: kuvvetli, güçlü.
kemalât: kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
keza: böylece, aynı şekilde.
lâtif: hoş.
lâyık: yakışan, yaraşır, yakışır.
maişet: geçim, geçinme.
mead: ebedî hayat, ahiret hayatı için gerekli maddeler.
meaş: dünya hayatı için ge rekli maddeler.
meleke: bir şeyi çok kez tekrarlayarak ve tecrübe ederek meydana gelen bilgi ve maharet.
mesai: çalışma.
meselâ: örneğin.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkaniyet, âdillik.
ahkâm-ı imaniye: imanın hükümleri, imanın temel şartları.
akait: islâmın imanla ilgili

büyütme, yetiştirme, eğitme.
tesviye: bir seviyeye getirme, aynı düzeye getirme.
teşrik-i mesai: mesaileri birleştirme, birlikte çalışma, işbirliği yapma, bir işi beraber yapma.
vasıta: vesile, neden, aracı.
vaziyet: durum.
vesile: yol, vasıta, sebep.
vicdanî: vicdanla, kalbî his ile ilgili, vicdana ait.
vukuf: anlama, bilme, haberli olma.
ziynet: süs, bezek.

kuvve-i gadabiye: hiddet, öfke duygusu.
kuvve-i şeheviye: cinsî istek duygusu, dünya zevklerine istek duygusu; yeme, içme, konuşma, uyuma istek ve hissi gibi kabiliyetler.
küllî: umumî, genel.
maddî: madde ile alâkalı.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
merci: merkez, kaynak, müracaat edilecek yer.
muamelât: muameleler, işlemler, alışverişler.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
muhtaç: gerek duyan.
mübadele: değiş-tokuş, karşılıklı olarak değiştirme.

çalışmalarının semerelerini mübadele etmekte adalete muhtaçtır. Lâkin her ferdin aklı, adaleti idrakten âciz olduğundan, küllî bir akla ihtiyaç vardır ki, fertler, o küllî akıldan istifade etsinler. Öyle küllî bir akıl da ancak kanun şeklinde olur. Öyle bir kanun .ancak şeriattır

Sonra, o şeriatın tesirini, icrasını, tatbikini temin edecek bir merci, bir sahip lazımdır. O merci ve o sahip de ancak peygamberdir. Peygamber olan zatın da zâhiren ve bâtınen halka olan hakimiyetini devam ettirmek için, maddî ve manevî bir ulviyete ve bir imtiyaza ihtiyacı olduğu gibi, Hâlik ile olan derece-i münasebet ve alâkasını göstermek için de bir delile ihtiyacı vardır. Böyle bir .delil de ancak mucizelerdir

Sonra Cenab-ı Hakkın emirlerine ve nehiylerine itaat ve inkıyadı tesis ve temin etmek için, Sâniin azametini zihinlerde tesbit etmeye ihtiyaç vardır. Bu tesbit de, ancak akaid ile, yani, ahkâm-ı imaniyenin tecellisiyle olur. İmanî hükümlerin takviye ve inkişaf ettirilmesi, ancak tekrar ile teceddüd eden .ibadetle olur

esasları ve hükümleri.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bâtınen: dâhilen, iç yüzünde, içinden olarak.
cemaat-i insaniye: insan topluluğu, bir yere toplanmış insanlar.
Cenab-ı Hak: hakkın ta kendisi olan şeref ve azamet sahibi Allah.
cüz-i ihtiyarî: Cenab-ı Hak tarafından insana verilen arzu serbestliğ i; dilediği gibi hareket edebilme kuvveti; cüz'î irade.
delil: kanıt, tanık, bürhan.
derece-i münasebet: alâka derecesi, ilgi ölçüsü.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
Hâlık: yaratıcı; Allah.
hüküm: karar, emir.
icra: yürütme, bir işi yerine getirme.
idrak: akıl erdirme, anlama, kavrama kabiliyeti.
imani: imana dair olan, imanla ilgili.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
inkıyat: boyun eğme, bağlanma, teslim olma.
inkişaf: ortaya çıkma, gelişme.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itaat: söz dinleme, boyun

nehiy: yasaklama, menetme, bir işin yapılmaması konusunda tembihte bulunma.
Peygamber: Hazret-i Muhammed.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
semere: meyve, güzel netice.
şeriat: islâm dini ve prensipleri.
tahdit: hudutlandırma, sınırlama.
takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.
tatbik: uydurma, uygulama.
tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.
teceddüt: tazelenme, yenilenme.
tecelli: açılıp belirme, açıkça ortaya çıkma, aydınlanma.
temin: sağlama.
terakki: yükselme, ilerleme.
tesis: kurma, meydana getirme.
ulviyet: ulvîlik, yücelik, yükseklik, ululuk.
vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.
zahiren: görünüşte.
zulüm: haksızlık, eziyet, işkence.

mesalih-i umumiye: umuma, herkese ait maslahatlar, faydalar.
muhabbet: sevgi, sevme.
muhalefet: uygun olmama, aykı-rılık, zıtlık, ayrılık, muhalişik.

eğme, emre uygun hareket etme.
kuvve-i akliye: akıl duygusu, akıl hasleti.

abd: kul.
ahkâm-ı diniye: dine ait hükümler, dinle ilgili hükümler.
alâkadar: ilgili, ilişki.
bilhassa: özellikle.
binaenaleyh: bundan dolayı,bunun üzerine.
deveran: dönme, dönüp dolaşma.
fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
heyet-i içtimaiye: sosyal toplum.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hilkat: yaratılma, yaratılış.
hükmüne: yerine, değerine.
ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.
ibaret: meydana gelen, oluşan.
içtinap: çekinme, sakınma, uzak durma.
imtisal: emre tamamen uyma, gerekeni yapma, alınan emre boyun eğme.
inkıyat: bağlanma, kendini teslim etme, kayıt altına girme.
intaç: netice verme, sonuçlandırma.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
intizam-ı ekmel:

İkincisi: *İbadet, fikirleri Sâni-i Hakîme çevirttirmek içindir.* Abdin Sâni-i Hakîme olan teveccühü, itaat ve inkıyadını intac eder. İtaat ve inkıyad ise, abdi intizam-ı ekmel altına idhal eder. Abdin intizam altına girmesiyle ve nizama ittiba etmesiyle, hikmetin sırrı tahakkuk eder. Hikmet ise, kâinat sahifelerinde parlayan sanat .nakışlarıyla tebarüz eder

Üçüncüsü: İnsan, santral gibi bütün hilkatin nizamlarına ve fıtratın kanunlarına ve kâinattaki nevamis-i ilâhiyenin şualarına bir merkezdir. Binaenaleyh, insanın o kanunlara intisab ve irtibat etmesi ve o namusların eteklerine yapışıp temessük etmesi lazımdır ki, umumî cereyanı temin etsin ve tabakat-ı âlemde deveran eden dolapların hareketlerine muhalefetle, o dolapların çarkları altında ezilmesin. Bu da, ancak o emir ve nevâhiden .ibaret olan ibadetle olur

Dördüncüsü: Emirleri imtisal, nehiylerden içtinab etmek sayesinde, bir ferd, heyet-i içtimaiyede çok mertebelerle nisbet peyda eder ve alâkadar olur. Bilhassa, ahkâm-i diniye ve mesalih-i umumiye hususunda bir ferd bir nev’ hükmüne geçer. Yani pek çok hukuklar, ,haysiyetler, irşadlar talimler, ıslahlar gibi vazifeler, bir şahsa yüklenir. Eğer o emri

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.
namus: kanun, nizam.
nehiy: yasaklama, emir kipinin olumsuzu.
nevahî: yasaklanmış şeyler, yasaklar.
nevamis-i ilâhiye: Cenab-ı Hakkın koymuş olduğu kanunlar, şeriatlar.
nevi: çeşit.
nispet: ilgi, bağ, münasebet.
nizam: düzen, düzgünlük; kaide, kanun.
payimal: ayak altında kalmış, ayak altına alınmış, çiğnenmiş.
peyda: kurma, sağlama.
sabit: durağan, değişmeyen; ispatlanmış.
sahife: sayfa.
saika: sevk eden, götüren, sürükleyen, sebep olan, sebep.
Sâni-i Hakîm: hikmet sahibi olan, her şeyi sanatla ve hikmetle yaratan Allah.
sır: gizlenen gerçek, saklanan bilgi.
şua: ışın, ışık huzmeleri.
tabakat-ı âlem: âlem tabakaları, dünyanın farklı farklı katmanları.
tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.
talim: eğitim, yetiştirme, öğretme.
tebarüz: belli olma, görünme, bariz hale gelme.
temessük: yapışma, sarılma, sıkıca tutunma.
temin: sağlama.
teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.
uhuvvet: kardeşlik.
umumî: genel.
vazife: görev.

kemalât: kemaller,

mükemmel sistem, düzen.
irşat: doğru yolu gösterme, gaşetten uyandırma.
irtibat: bağ, münasebet.
itaat: söz dinleme, boyun eğ- me, emre uygun hareket etme.
ithal: dâhil etmek.
ittiba: tâbi olma, uyma, itaat etme.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kavi: kuvvetli, güçlü.
mertebe: derece, basamak.

abd: kul.
acayip: çok tuhaf ve anlaşılmaz şeyler.
add: saymak, öyle kabul etmek.
âlem: dünya, cihan.
batıl: boş, beyhude, yalan, çürük, hurafe.
bâtınî: içe ait, dâhilî, görünmeyen, gizli.
cismen: cisim itibarıyla, cisim olarak, vücutça, bedence.
emel: amaç, arzu, istek.
enva: çeşitler, türler, neviler.
faide: fayda.
fihriste: katalog, liste.
gadabiye: gazap ve öfke ile ilgili.
gadap: kızgınlık, hiddet, öfke.
gayr-i mahdut: hudutsuz, sınırsız, sonsuz.
gayr-i mütenahi: sonsuz, sonu olmayan, nihayetsiz.
had: sınır.
hasr: yalnız bir şeye veya kişiye mahsus kılma.
hayvanat: hayvanlar.

imtisal, nevâhiden içtinab eden o şahıs olmasa, o vazifeler .tamamen payimal olur

Beşincisi: *İnsan, İslâmiyet sayesinde, ibadet saikasıyla bütün Müslümanlara karşı sabit bir münasebet peyda eder ve kavi bir irtibat ve bağlılık elde eder.* Bunlar ise, sarsılmaz bir uhuvvete, hakiki bir muhabbete sebep olur. Zaten heyet-i içtimaiyenin kemaline ve terakkisine ilk ve en birinci basamaklar uhuvvet .ile muhabbettir

Beşincisi: *İnsan, İslâmiyet sayesinde, ibadet saikasıyla bütün Müslümanlara karşı sabit bir münasebet peyda eder ve kavi bir irtibat ve bağlılık elde .eder*
Bunlar ise, sarsılmaz bir uhuvvete, hakiki bir muhabbete sebep olur. Zaten heyet-i içtimaiyenin kemaline ve terakkisine ilk ve en birinci basamaklar uhuvvet ile .muhabbettir

İbadetin şahsi kemalâta :sebep olduğunun izahı

İnsan cismen küçük, zaif ve âciz olmakla beraber, hayvanattan addedildiği halde, pek yüksek bir ruhu taşıyor ve pek büyük bir istidada maliktir ve hasredilmeyecek derecede meyilleri vardır ve gayr-i mütenahî emeller sahibidir ve addedilemez fikirleri vardır ve gayr-i mahdut şeheviye ve gadabiye gibi kuvveleri vardır ve öyle acaip bir yaratılışı vardır ki, sanki bütün enva' ve âlemlere .fihriste olarak yaratılmıştır
İşte, böyle bir insanın o yüksek ruhunu inbisat ettiren ibadettir. İstidatlarını inkişaf ettiren ibadettir; meyillerini temyiz ve

olgunluklar, mükemmellikler.
kemalât-ı beşeriye: insanlara ait kemalât, insanların keşif, buluş ve hünerleri, insanların fazilet ve erdemleri.
kuvve: kabiliyet, meleke, evsaf.
lâtif: yumuşak, tatlı, hoş.
Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.
malik: sahip.
meyil: iptilâ, tutkunluk, aşk.
muhabbet: ülfet, sevgi, sevme, dostluk.
mukadder: takdir edilen, programlanan, tayin edilen.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
müreccih: tercih eden, üstün tutan.
nispet: ilgi, bağ, münasebet.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şehevî: şehvetle ilgili, hayvanî ve nefsanî duygularla alâkalı, onlara ait.
tabiat: kâinatın düzenini devam ettiren kanun.
tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.
temyiz: inceleyip seçme, ayırdetme.
tenzih: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.
terakki: yükselme, ilerleme.
tevsi: bollaştırma, genişletme.
uhuvvet: kardeşlik.
uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her

tenzih ettiren ibadettir; emellerini tahakkuk ettiren ibadettir; fikirlerini tevsi ve intizam altına alan ibadettir; şeheviye ve gadabiye kuvvelerini had altına alan ibadettir; zâhirî ve bâtınî uzuvlarını ve duygularını kirleten tabiat paslarını izale eden ibadettir. İnsanı, mukadder olan kemalâtına yetiştiren ibadettir. Abd ile Mabud arasında en yüksek ve en lâtif olan nisbet, ancak ibadettir. Evet, kemalât-ı beşeriyenin en yükseği, şu nisbet .ve münasebettir

İhtar: *İbadetin ruhu, ihlâstır. İhlâs ise, yapılan ibadetin, yalnız emredildiği için yapılmasıdır. Eğer başka bir hikmet ve bir faide ibadete illet gösterilse, o ibadet bâtıldır. Faideler, hikmetler yalnız müreccih .olabilirler; illet olamazlar*

Kur'an-ı Kerim يَاۤاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا vaktâ ki
Ey insanlar! ibadet ediniz!.. (Bakara:) 21.)
emriyle insanları ibadete (ilâ ahir) davet etti; sanki lisan-ı hâl ile, "Ne için ibadet yapalım? İlleti nedir?" ,diye sorulan suali
رَبَّكُمُ الَّذِى خَلَقَكُمْ Sizi yaratan Rabbinize.(Bakara: 22.))
cümleleriyle Kur'an-ı Kerim cevaplandırmak üzere Sâniin vücud-u vahdetine dair bürhanları .zikretmeye başladı

hey'et-i içtimaiye: sosyal bünye; toplumsal yapı.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
ihtar: dikkat çekme, hatırlatma, uyarı.
illet: sebep, gaye, hedef, bir şeye yol açan, bir şeyi gerektiren durum.
inbisat: yayılma, açılma, genleşme.
inkişaf: ortaya çıkma, gelişme.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
istidat: kabiliyet, yetenek.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
kemal: olgunluk, fazilet.

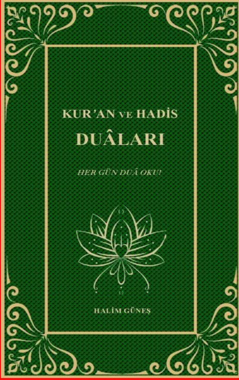
biri, organ.
zahirî: görünürde.
zaif: zayıf.

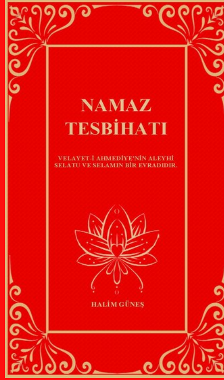
RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

KÜÇÜK SÖZLER

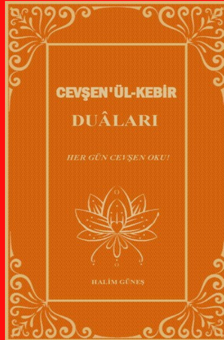
HALİM GÜNEŞ
halimguness@gmail.com
TEL: 05056826343

KUR'AN VE HADİS
DUÂLARI
HER GÜN DUÂ OKU!
HALİM GÜNEŞ

NAMAZ
TESBİHATI
VELAYET-İ AHMEDİYE'NİN ALEYHİ
SELATU VE SELAMIN BİR EVRADIDIR.
HALİM GÜNEŞ

KUR'AN-I KERİM
SÛRELERİ VE DUÂLARI
HER NAMAZDA OKU!
HALİM GÜNEŞ

KUR'AN-I KERİM
ARAPÇASI
KENDİ BAŞINA ÖĞREN!
HALİM GÜNEŞ

CEVŞEN'ÜL-KEBİR
DUÂLARI
HER GÜN CEVŞEN OKU!
HALİM GÜNEŞ

RİSALE-İ NUR
BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ
KÜÇÜK SÖZLER
HALİM GÜNEŞ

RİSALE-İ NUR

BEDÜZZAMAN SAİD-İ NURSİ

Risale-i Nur eserlerinin müellifi Bediüzzaman Said Nursî Kur'an ve Sünnetin ışığında hareket ederek Risale-i Nur Külliyatını yazmıştır. Kur'an ve Sünnetin yorumunu bu asrın anlayışına uygun yazmıştır.
Siyasileşme, millileşme, dünyevîleşme ve fanatikleşme boğuşmaları içinde yorgun düşmüş olan ve maddi ve manevi hasta olan insanlara bir reçete sunmaya gayret etmiştir. Ölmeye yüz tutmuş ruhlar, günahların ağırlığıyla paslanmış kalpler ve ümitsizlik içinde azap çekerek kıvranan gönüller inşallah Risale-i Nurlar ile kurtuluşa ereceklerdir.
Risale-i Nurun bilinmeyen kelimelerin anlamları her sayfada yer verilmiştir ve geçtiği yerdeki anlamının

verilmesine özen gösterilmiştir. Okunması ve taşınması kolay olsun diye e-kitap halinde hazırlanmıştır.